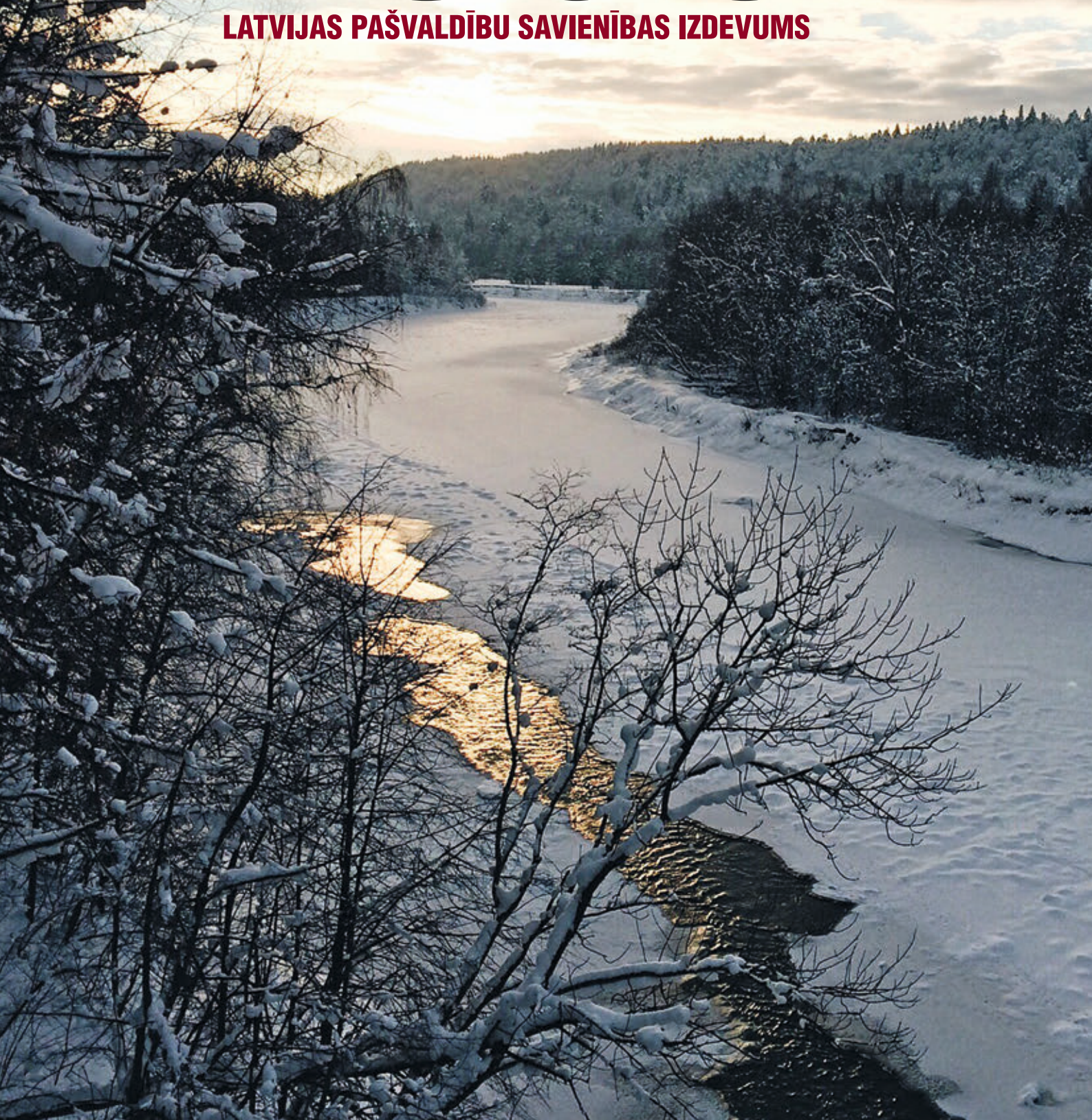

JANVĀRIS/FEBRUĀRIS 2016
Nr. 1/2 (247/248)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Pat visbargākajai ziemai ir saulaina pavasara maliņa. Žurnālā lasiet, kā šo mijbrīdi sagaida Latvijas pašvaldības.

ATBALSTĪSIM KOORDINĀCIJU UN SADARBĪBU

Lielākā daļa publiskās pārvaldes problēmu attiecas ne tikai uz vienu, bet vairākām jomām. Pat tajos gadījumos, kad izdodas izveidot labu sadarbību starp pašvaldību un atbildīgo ministriju, tas vien var izrādīties nepietiekami labu rezultātu sasniegšanai.

Traucēt var gan savstarpējā cīņa starp partijām, gan ministriju ierēdņu neprasme kopīgi risināt problēmas. Arī pašvaldībā sastopamas tādas pašas problēmas, taču te atrast vienotu viedokli palīdz iespēja konsolidēt vēlēto politiķu viedokli un skaidri noteiktā izpildvaras atbildība domei. Ministriju starpā pastāv ilgstoša tradicionāla cīņa par resursiem un ietekmi, kurā izpaužas gan partiju, gan uzņēmēju grupu intereses.

Šāda situācija saistāma arī ar aktuālo izglītības reformu problēmu. Tiek plānots uzlabot izglītības kvalitāti, palielināt algas skolotājiem (arī pirmsskolas pedagogiem, interešu izglītībai u.c.). Iecerēts mainīt attiecības starp profesionālo un vispārējo izglītību. Aktuālas ir ar šo saistītās sociālās problēmas – pedagogi atbrīvojas vienās programmās un kļūst nepieciešami citās, mainās skolu autobusu maršruti un ceļu saraksts, pa kuriem jānodrošina kustība pat skarbākajos apstākļos. Palielinās profesiju izvēles nozīme – vai profesiju apguvušie papildinās emigrantu plūsmas vai atradīs konkurētspējīgu darba devēju.

Neder īstermiņa risinājumi – lai panāktu strukturālas pārmaiņas ekonomikā, jāmaina gan dominējošās ražošanas nozares, gan darbaspēka struktūra, gan infrastruktūra. Šajā piemērā darbības tikai vienā atsevišķā jomā nedos rezultātu. Nekoordinējot Finanšu, Ekonomikas, Izglītības un zinātnes un Satiksmes ministriju, kā arī dažāda mēroga pašvaldību aktivitātes, vajadzīgās pārmaiņas iestrēgs.

Jaunajam Ministru prezidentam ir pieredze gan pašvaldības vadīšanā, gan Saeimas deputāta un ministru amatos, gan arī pieredze, konsolidējot pašvaldību grupas intereses. Šāda pieredze ir ļoti derīga, lai panāktu pozitīvas pārmaiņas – jaunu, augstāku koordinācijas pakāpi valsts pārvaldē un labāku sadarbības pakāpi ar pašvaldībām.

Palīdzēsim šā mērķa tuvināšanā, prasot pretī pašvaldību interešu ievērošanu!

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

JANVĀRIS/FEBRUĀRIS ŠAJĀ NUMURĀ

Foto: Līga Klismeta

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
fakss 67212241
gunta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
29130839
fakss 67212241
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
1407-3560

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore
plānošanas reģionu aprakstīšanas secības izlozē

Daina Oliņa
redaktoreš vietniece

Žurnālu iespējams abonēt, piezvanot pa tālruniem: **67 326 634, 29 428 303, 29 130 839**

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

LPS DOMĒ – PIEMINOT BARIKĀDES UN VAROŅUS 2
NOTIKUMU HRONIKA 5

APSVEICAM! 17

EIROPĀ

BRISELES ZIŅAS 22
ES REĢIONU KOMITEJAS 116. PLENĀRSESIJĀ 24
BRISELĒ PIRMS UN PĒC GADA 25
LAI SKAIDROTU, IR JĀIEPAZĪST! 26

PROJEKTI

SEMINĀRS PAR PATVĒRUMA MEKLĒTĀJIEM 32

VADĪBAS TEORIJA

VAI IESPĒJAMS NOVĒRST DEPOPULĀCIJU PAŠU SPĒKIEM? 34

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

KUR RAST JURIDISKO PALĪDZĪBU UN SILTUMU? 40
GRIBAM NOSKAIDROT! 43

MEŽA DIENAS 2015

“LATVIJAS IEDZĪVOTĀJI KOPĀ NĀKOTNES MEŽAM” 50

“LOGS” VIESOS

VIDZEME – CEĻŠ VED AUGŠUP! 60

“SABIEDRĪBA AR DVĒSELI – LATVIJA”

2015. GADA “DVĒSELISKĀKIE” PROJEKTI 68

“LATVIJAS LAUKU FORUMS”

KONKURSS “DIŽPROJEKTS” 74

ANEKDOTES

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM 76

LPS DOMĒ – PIEMINOT BARIKĀDES UN VAROŅUS

Gunta Klismeta

Pirms 25 gadiem – 1991. gada janvārī – Baltijas tautas drosmīgi iestājās par savām valstīm un to neatkarību, un vēsturē šis spilgtās lappuses ierakstītas kā barikāžu laiks. Aizstāvēt savas valsts tikko atdzimušo brīvību vienoti cēlās arī Latvijas iedzīvotāji gan no pilsētām, gan laukiem, turklāt līdz ar latviešiem uz barikādēm stājās arī citu tautību pārstāvji.

Militārās akcijas sākās Lietuvā naktī no 12. uz 13. janvāri, kad Padomju armijas daļas un speciālās nozīmes vienības Viļņā iebruka Televīzijas tornī, nogalinot 13 cilvēkus un daudzus ievainojot. 13. janvārī Rīgā, Daugavas krastmalā, notika plaša tautas manifestācija, kurā piedalījās vairāk nekā pusmiljons iedzīvotāju, protestējot pret vardarbību Viļņā un izsakot vienprātīgu atbalstu Latvijas neatkarībai un likumīgi ievēlētajai Augstākajai padomei un valdībai. Šajā dienā Rīgā tika uzceltas barikādes ap svarīgākajām valsts un sabiedriskajām ēkām, ko sargāja no Latvijas laukiem atvestā smagā tehnika. Galvenie aizsargājami objekti bija Radio nams Doma laukumā, Latvijas Republikas Augstākās padomes un Ministru padomes ēkas, Radio un televīzijas centrs Zaķusalā, Telefona un telegrāfa centrāle Dzirnavu ielā u.c. Vecrīgā no betona blūkiem un baļķiem cilvēki būvēja aizsardzības sienas, tā gatavojoties Padomju Savienības iespējamam uzbrukumam.

1991. gada janvārī Rīgu nosargājām, un jau 25 gadus mēs dzīvojam brīvā Latvijā. Daudzi no barikāžu laika dalībniekiem par piedalīšanos Latvijas neatkarības aizstāvēšanā apbalvoti ar 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi.

Šogad aprit jau ceturtdaļa gadsimta – 25. gadskārta, kopš Latvijas Tautas frontes organizētajām barikādēm, kurās piedalījās Latvijas neatkarības aizstāvji no visiem novadiem. Pieminot 1991. gada barikāžu laiku, atceres pasākumi šāgada janvārī notika visur Latvijā.

13. janvārī piemiņas pasākumus Rīgā ievadīja barikāžu rekonstrukcijas spēle skolu jaunatnei un atceres ugunsurs Zaķusalā, kā arī starptautiskās izstādes “Rudens 2015/Barikādēm 25” atklāšana Mākslinieku savienībā. 15. janvārī Zinātņu akadēmijā notika starptautiska zinātniskā konference “Barikādes: civilā pretestība prettautiskai varai un tās mācības”. Divas dienas – 15. un 16. janvārī – Doma laukumā tika izspēlēta

1991. gada barikāžu rekonstrukcija, kur varēja aplūkot barikāžu laika tehniku, 24 stundas dega ugunsursi un uzstājās daudzi mākslinieki. 16. janvārī notika atceres pasākums Mārupes kapos pie Roberta Mūrnieka atdušas vietas un pie Vecmīlgrāvja tilta, bet vakarā Ķīpsalā – barikādēm veltīts koncerts “Bulvārī Brīvība”, uz kuru tika aicināti barikāžu dalībnieki no visas Latvijas.

Foto: Renārs Koris

Savukārt **20. janvārī** no rīta notika svinīgs dievkalpojums Rīgas Domā, bet pēc tam valsts augstākās amatpersonas kopā ar Jaunsardzes dalībniekiem, pašvaldību pārstāvjiem un rīdziniekiem iededza **piemiņas ugunsursu Doma laukumā**, kur apmeklētājiem durvis muzeobusā vēra arī 1991. gada muzeja ceļojošā izstāde. Vēlāk sekoja ziedu nolikšana II Meža kapos, pie Brīvības pieminekļa un Bastejkalnā, Goda sardze pie bojāgājušo piemiņas akmeņiem Bastejkalnā, 1991. gada barikāžu laukuma atklāšana Vecrīgā, pie ēkas Torņa ielā 4, pretim Bastejkalnam starp Zīgrīda Meierovica bulvāri, Torņa ielu un Smilšu ielu, ugunsurs pie Saeimas nama un vakarā – 1991. gada barikāžu 25. gadadienai veltīts koncerts “Ar domu par rītdienu” Rīgas Domā.

Šajā vēsturiskajā dienā Latvijas pašvaldību vadītāji piedalījās gan barikāžu atceres pasākumos, gan šāgada pirmajā **LPS Domes sēdē**. Tajā izskatīja vairākus aktuālus jautājumus – par LPS 27. kongresu; par grozījumiem LPS Domes 2014. gada 10. septembra lēmumā Nr. 3; par LPS 2016. gada budžetu, par Pašvaldību konsultāciju centra (PKC) vadības maiņu, kā arī jautājumu, kas tematiski sasaucās ar tāsdienas varonīgajiem notikumiem pirms 25 gadiem – Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru piemiņas plākšņu uzstādīšana visā Latvijā.

Par **LPS 27. kongresa** norises datumu tika apstiprināts **20. maijs**, bet vietu noskaidros aptaujā. Paredzēts, ka kongresā atskaites ziņojumu sniegs gan LPS priekšsēdis, gan būs arī LPS Revīzijas komisijas ziņojums un kongresa dokumentu apspriešana un pieņemšana.

Izskatot grozījumus LPS Domes 2014. gada 10. septembra lēmumā Nr. 3 par Latvijas delegācijas sastāvu Eiropas Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresā un saskaņā ar Vidzemes plānošanas reģiona priekšlikumu, LPS Dome nolēma aizsaulē aizgājušā Nikolaja Stepanova vietā par aizstājēju Latvijas delegācijā apstiprināt Mazsalacas novada domes priekšsēdētāju **Hariju Rokpelni**.

Ar trim balsīm “pret” un deviņiem “atturoties”, tika **apstiprināta arī LPS ieņēmumu un izdevumu tāme un 2016. gada budžets**. Valkas novada domes priekšsēdētājs **Vents Armands Krauklis** gan piedāvāja tāmi neapstiprināt un izveidot darba grupu, kurā skatītu iespēju reģionālo attīstības centru pašvaldībām pārreķināt LPS biedru maksu, taču LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** norādīja, ka tas ir Latvijas Pašvaldību savienības kongresa kompetencē, un aicināja priekšlikumus iesniegt LPS.

Domnieki iepazīs ar Pašvaldību konsultāciju centra (PKC) piedāvātajiem pakalpojumiem, nākotnes iecerēm un attīstības iespējām, un par jauno PKC valdes locekli apstiprināja LPS padomnieci uzņēmējdarbības jautājumos **Andru Feldmani**.

LPS priekšsēdis A. Jaunsleinis informēja par **Latvijas pašvaldību sniegto palīdzību Ukrainai**. Šo projektu administrē Latvijas Sarkanais Krusts, un par pašvaldību saziņotajiem līdzekļiem iepirktie medikamenti un nepieciešamās preces jau nogādātas Ukrainā. LPS mājaslapā var noskatīties videosižetu, kas parādīts Ukrainas televīzijā un stāsta par Latvijas atbalstu, sniedzot humanitāro palīdzību Ukrainas Čerņigovas apgabala kara hospitālim. Projekta atlikušo naudas summu – 230 eiro – domnieki nolēma izlietot Ukrainas atbalstam.

Domes sēdē piedalījās arī Aizsardzības ministrijas Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra (RJC) direktors **Druvis Kleins**, kurš iepazīstināja ar projektu “Atceries Lāčplēšus!”. Šī ideja pieder Aizsardzības ministrijai, un projekts paredz vienotu Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru piemiņas plākšņu uzstādīšanu visā Latvijā. Projekts “Atceries Lāčplēšus!” ir Jaunsardzes ieguldījums Latvijas simtgades pasākumu organizēšanā.

RJC direktors, Viestura ordeņa kavalieris, rezerves majors un pieredzējušais karavīrs Druvis Kleins pašvaldību vadītājiem atgādināja, kā Jaunsardze vēsturiski attīstījusies un kādas ir galvenās Jaunsardzes un informācijas centra funkcijas: izglītot jaunatni valsts aizsardzības jomā; veicināt jaunatnes pilsonisko apziņu un patriotismu; nodrošināt sabiedrību ar nepieciešamajiem informācijas resursiem par valsts aizsardzības tematiku. Jaunsardzes un informācijas

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

centrs izdod militāro žurnālu "Tēvijas Sargs", organizē un nodrošina jauniešu apmācības valsts aizsardzības jomā, veido un uztur videomateriālu un fotomateriālu datubāzi valsts aizsardzības jomā un veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

Latvijā ir vairāk nekā septiņarpus tūkstoši jaunsargu, kas nodarbībās, nometnēs, pārgājienos un ekskursijās iepazīst ne tikai tūrisma, alpīnisma, slēpošanas un citus piedzīvojumus, bet arī gūst informāciju par dažādām militārām profesijām un dienesta iespējām Nacionālajos bruņotajos spēkos (NBS) un Zemessardzē. Jaunsardzes nodarbībās daļa no programmas ir veltīta novadpētniecībai un patriotiskajai audzināšanai, lai padziļinātu izpratni par vēstures notikumiem un veicinātu jauniešu patriotismu, piederības apziņu savam novadam un valstij un lepnumu par vienību, skolu un novadu. Jaunsargi jau četras reizes piedalījušies 18. novembra parādē – šādas tiesības viņiem ir vienīgajiem no visām jaunatnes organizācijām Latvijā.

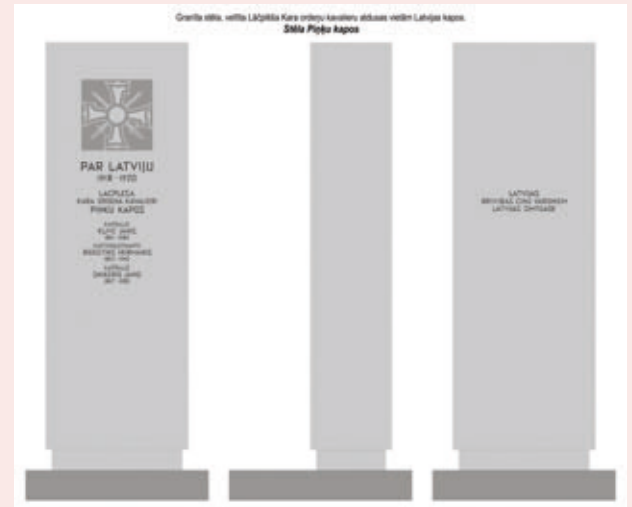
D. Kleins aicināja pašvaldību vadītājus ieplānot laiku, lai **6. maijā** varētu piedalīties **pašvaldību forumā par Jaunsardzes attīstību**. Forums notiks Rīgā, Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā, un tajā tiks apspriestas vairākas tēmas – par Jaunsardzes mācību procesa organizāciju, valsts aizsardzības mācību, Jaunsardzes pieejamību visā valstī un tās lomu valstiskās audzināšanas pasākumu organizēšanā pašvaldībās.

2014. gadā Rekrutēšanas un jaunsardzes centrs uzsāka jauna **projekta** – "Atceries Lāčplēšus!" – koordinēšanu. Projektam ir vairākas sadaļas: informatīvā sadaļa (raidījumu cikls un dokumentālās filmas); spēle skolu jaunatnei "Jaunie Rīgas sargi: Atceries Lāčplēšus!"; jaunsardzes novadpētniecības projekti; vienota parauga stēlas Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem visā Latvijā. Projekts ilgs līdz pat 2023. gadam, kad beidzas Latvijas simtgades pasākumi.

Projekts "Atceries Lāčplēšus!" paredz **vienota parauga stēlu uzstādīšanu visās Latvijas pašvaldībās**. Konceptija izstrādāta sadarbībā ar Rīgas pašvaldības aģentūras "Rīgas pieminekļu aģentūra" direktoru Gunti Gailīti, tēlnieku Jāni Strupuli un SIA "Akmens apstrādes centrs AKM" ekspertiem. Stēlas dizains

veidots vienotā stilistikā ar Rīgas Brāļu kapiem un izmantojot unikālo šriftu, kas izstrādāts un tiek lietots tikai Rīgas Brāļu kapos. Stēlas materiālam izvēlēts tāds pats granīts kā Brīvības piemineklim, lai veidotu un veicinātu sasaisti, asociatīvo ideju par Brīvības cīņās kritušo piemiņu un Latvijas valstiskuma, latviešu tautas vienotības, neatkarības un brīvības simboliem.

Lāčplēši atdusas vairāk nekā 350 Latvijas kapsētās. Stēlas Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem iecerētas kā vienots simbols visā valstī. Katrā pašvaldībā tā būtu vieta, kur 11. novembrī pulcēties uz oficiālajiem pasākumiem, kur varētu nolikt svecītes un ziedus arī citos piemiņas brīžos.

Protams, neviens neņemsies apšaubīt šīs idejas nozīmību un lietderību, taču kā allaž – viss atduaras pret finansēm. Stēlas provizoriskās izmaksas tiek lēstas apmēram 3000 eiro un uzstādīšanas izmaksas – gandrīz 1000 eiro apmērā. Jaunsardzes informācijas centra budžetā stēlu uzstādīšanai paredzēti vien 150 tūkstoši eiro visa projekta realizācijai. Centrs jau noorganizējis iepirkuma procedūru un iegādājies stēlu granītu apmēram 45–50 stēlām, ir izstrādāti tehniskie projekti un sagataves kalšanas darbu nodrošināšanai. Turpmākais atkarīgs no pašvaldību atsaucības un iespējām.

NOTIKUMU HRONIKA

www.lps.lv

LPS Valdē

• **5. janvārī** notika Latvijas Pašvaldību savienības Valdes sēde, kurā nolēma 20. janvārī sasaukt Domes sēdi. Valde izskatīja priekšlikumus un apstiprināja Domes sēdes darba kārtību, kurā iekļāva vairākus jautājumus – par LPS 27. kongresu, par vienotu piemiņas plāksņu uzstādīšanu Lāčplēša Kara ordeņa kavalieriem, par LPS 2016. gada ieņēmumu un izdevumu tāmi, kā arī par humanitārās palīdzības projektu Ukrainai un par Pašvaldību konsultāciju centra (PKC) statūtu grozījumiem un valdes locekļa iecelšanu.

Informāciju par palīdzības projektu Ukrainai sniedza **Edvīns Bartkevičs**. Viņš pastāstīja, ka šajā projektā ar naudas ziedojumiem iesaistījās 63 pašvaldības. LPS ģenerālsēkretāre **Mudīte Priede** piebilda, ka LPS sadarbojas ar Ukrainas pašvaldību asociācijām un viņu vietējās pašvaldības labprāt atrastu sadarbības partnerus Latvijā.

Vēl Valde uzklusēja LPS padomnieces uzņēmējdarbības jautājumos **Andras Feldmanes** viedokli par Pašvaldību konsultāciju centra attīstību. Viņa uzskata, ka PKC ar savu un pieaicināto ekspertu palīdzību spētu īstenot ļoti lielus Eiropas Savienības projektus un sniegtu gan finanšu konsultācijas, gan konsultētu par Latvijā un ES pieejamiem struktūrfondiem, kā arī veiktu ES fondu līdzfinansējuma izmaksu, ieguvumu un ekonomiskās ietekmes analīzi, tehniski ekonomisko pamatojumu un biznesa plānu izstrādi, PPP projektu izstrādi un dokumentācijas sagatavošanu, biznesa vērtēšanu pasūtītāju un Uzņēmumu reģistra vajadzībām, tāpat dokumentu sagatavošanu aizdevumu saņemšanai.

Savukārt Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs** izanalizējis datus par pašvaldību lielumu Eiropas Savienības valstīs un iepazīstināja Valdi ar sava pētījuma rezultātiem.

Vidējā vietējā pašvaldība pēc iedzīvotāju skaita

Nr. p.k.	ES dalībvalsts	Iedz. skaits milj.	Platība tūkst. km ²	Vietējo pašvaldību skaits	pēc iedz. skaita	pēc teritorijas km ²
1.	Īrija	4,626	69,8	80	57 823	872,5
2.	Dānija	5,660	42,9	98	57 752	437,8
3.	Lietuva	2,921	65,3	60	48 688	1088,3
4.	Nīderlande	16,901	41,5	430	39 304	96,5
5.	Portugāle	10,375	92,2	308	33 684	299,4
6.	Zviedrija	9,747	438,6	290	33 612	1512,0
7.	Grieķija	10,812	132,0	325	33 269	406,2
8.	Beļģija	11,258	30,5	589	19 114	51,8

9.	Latvija	1,986	64,6	119	16 690	542,9
10.	Somija	5,472	338,4	352	15 545	961,4
11.	Polija	38,006	312,7	2500	15 202	125,1
12.	Slovēnija	2,063	20,3	210	9823	96,7
13.	Horvātija	4,225	56,5	476	8877	118,7
14.	Itālija	60,796	302,1	8102	7504	37,3
15.	Rumānija	19,861	238,4	2861	6942	83,3
16.	Malta	0,429	0,3	68	6313	4,4
17.	Vācija	81,174	357,3	12 900	6292	27,7
18.	Igaunija	1,313	45,2	226	5811	200,0
19.	Spānija	46,44	506,0	8114	5723	62,4
20.	Apvienotā Karaliste	64,767	248,5	12 247	5288	20,3
21.	Luksemburga	0,563	2,6	116	4853	22,4
22.	Austrija	8,585	83,9	2357	3642	35,6
23.	Ungārija	9,849	93,0	3152	3149	29,5
24.	Bulgārija	7,202	111	3850	2527	28,3
25.	Slovākija	5,421	49,0	2891	1875	16,9
26.	Francija	66,352	632,8	36 781	1804	17,2
27.	Kipra	0,847	9,3	486	1743	19,1
28.	Čehija	10,538	78,9	620	1686	12,6
	Kopā	508,189	4463,6	100 608	5051	44,4

Vidējā vietējā pašvaldība pēc pārvaldāmās teritorijas

Nr. p.k.	ES dalībvalsts	Iedz. skaits milj.	Platība tūkst. km ²	Vietējo pašv. skaits	pēc iedz. skaita	pēc teritorijas km ²
1.	Zviedrija	9,747	438,6	290	33 612	1512,0
2.	Lietuva	2,921	65,3	60	48 688	1088,3
3.	Somija	5,472	338,4	352	15 545	961,4
4.	Īrija	4,626	69,8	80	57 823	872,5
5.	Latvija	1,986	64,6	119	16 690	542,9
6.	Dānija	5,660	42,9	98	57 752	437,8
7.	Grieķija	10,812	132,0	325	33 269	406,2
8.	Portugāle	10,375	92,2	308	33 684	299,4
9.	Igaunija	1,313	45,2	226	5811	200,0
10.	Polija	38,006	312,7	2500	15 202	125,1
11.	Horvātija	4,225	56,5	476	8877	118,7
12.	Slovēnija	2,063	20,3	210	9823	96,7
13.	Nīderlande	16,901	41,5	430	39 304	96,5
14.	Rumānija	19,861	238,4	2861	6942	83,3
15.	Spānija	46,44	506,0	8114	5723	62,4
16.	Beļģija	11,258	30,5	589	19 114	51,8
17.	Itālija	60,796	302,1	8102	7504	37,3
18.	Austrija	8,585	83,9	2357	3642	35,6
19.	Ungārija	9,849	93,0	3152	3149	29,5
20.	Bulgārija	7,202	111	3850	2527	28,3
21.	Vācija	81,174	357,3	12 900	6292	27,7
22.	Luksemburga	0,563	2,6	116	4853	22,4
	Apvienotā Karaliste	64,767	248,5	12 247	5288	20,3
23.	Kipra	0,847	9,3	486	1743	19,1
25.	Francija	66,352	632,8	36 781	1804	17,2
26.	Slovākija	5,421	49,0	2891	1875	16,9
27.	Čehija	10,538	78,9	620	1686	12,6
28.	Malta	0,429	0,3	68	6313	4,4
	Kopā	508,189	4463,6	100 608	5051	44,4

Secinājumi

- Vērtējot Eiropas Savienības dalībvalstu vietējās pašvaldības pēc iedzīvotāju skaita un iegūstot vidējo rādītāju, **Latvija** šajā tabulā ieņem **9. vietu Eiropā**.
- Savukārt vērtējot ES dalībvalstu vietējās pašvaldības pēc pārvaldāmās teritorijas lieluma un iegūstot vidējo rādītāju, **Latvijai** tas ir ļoti augsts un ierindo mūsu valsti **5. vietā Eiropā**. Tas nozīmē, ka tikai četrās ES valstīs vietējās pašvaldības ir lielākas nekā Latvijā.
- **Vidējā vietējā pašvaldība Eiropas Savienības dalībvalstīs** ir ar **5051 iedzīvotāju** un pārvalda **44,4 km²** lielu teritoriju.
- **ES dalībvalstīs** ir **ļoti daudz mazu vietējo pašvaldību**, īpaši pēc pārvaldāmās teritorijas, taču tas netraucē valstīm būt gana turīgām.
- Apgalvojumam, ka Latvijā ir mazas vietējās pašvaldības, nav nekāda pamata, jo **Latvijā vidējā vietējā pašvaldība** ir ar **16 690 iedzīvotājiem** un pārvalda **542,9 km²**.
- Latvijā "viseiropēiskākās" no 119 pašvaldībām jeb vistuvāk Eiropas vidējai vietējai pašvaldībai **teritorijas ziņā (44,4 km²)** – ir **Saulkrastu novads (48 km²)**, bet pēc **iedzīvotāju skaita (5051 iedzīvotājs)** – **Dundagas novads (4809 iedz.)** (*CSP 2010. gada dati*).

- **2. februārī** Valde izskatīja jautājumu par LPS 27. kongresa norises vietu un dokumentu tēmām, ar ko iepazīstināja LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, un par Latvijas mediju politikas pamatnostādņu projekta izstrādi un virzību, par ko ziņoja žurnāla "Logs" redaktore **Gunta Klismeta** un LPS padomniece sabiedrisko attiecību jautājumos **Jana Bunkus**.

Apspriežot galvenās **LPS 27. kongresa dokumentu tēmas**, lielākās diskusijas raisījās par izglītības kvalitāti un pirmsskolas izglītības iestādēs strādājošo pedagogu atalgojumu no valsts budžeta. Tāpat tika uzsvērti birokrātijas šķēršļi, kas kavē uzņēmējdarbības un ekonomikas attīstības veicināšanu, kā arī valsts garantēto medicīnas pakalpojumu pieejamība u.c.

Pēc diskusijas par **pašvaldību informatīvajiem izdevumiem** LPS Valde pauž nostāju, ka jāveicina labā prakse nublicēt pašvaldību izdevumos komercrēklāmas, tomēr kategoriski nav atbalstāmi šajos izdevumos ieviejamās informācijas satura ierobežojumi.

LPS komitejās

Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejā

- **26. janvārī** LPS Finanšu un ekonomikas komitejas sēdes pirmajā daļā ar Valsts kontroles (VK) pārstāvjiem tika pārrunāti **Valsts kontroles izstrādātie priekšlikumi izmaiņām normatīvajā regulējumā par zvērinātu revidentu darbību pašvaldībās**. VK ierosina veikt grozījumus normatīvajā regulējumā, nosakot, ka zvērinātam revidentam pašvaldību revīzijās būtu pienākums izmantot publiskajam sektoram starptautiski noteiktos revīzijas standartus; viens un tas pats revidents nevarētu revidēt vienu pašvaldību vairāk par pieciem gadiem pēc kārtas; izvēloties zvērinātu revidentu, pašvaldība varētu konsultēties ar Valsts kontroli u.c. Komitejas dalībnieki izteica vēlmi turpināt sarunu un lūgt Valsts kontroli plašāk skaidrot liederības revīzijas mērķus un būtību, izvēlēto aspektu (ekonomiskums, produktivitāte, efektivitāte) saturu, izmantoto metodoloģiju un citus.

Sēdes otrajā daļā Finanšu ministrijas pārstāvji informēja par **uzkrājuma principa ieviešanas aktualitātēm valsts budžeta ieņēmumu uzskaitē**. Komiteja nolēma atsevišķā sēdē detalizēti pārrunāt iedzīvotāju ienākuma nodokļa un nekustamā īpašuma nodokļa uzskaiti pēc uzkrājuma principa.

- **23. februārī** Finanšu un ekonomikas komitejas sēdē izskatīja Finanšu ministrijas izstrādātos Ministru kabineta noteikumu projektus "Kārtība, kādā veicami pašvaldību savstarpējie norēķini par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem" un "Noteikumi par nekustamā īpašuma nodokļa prognozi", kā arī jautājumu par apbūves tiesības normu Civillikumā un Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātajiem likumprojektiem "Grozījumi likumā "Par nekustamā īpašuma nodokli"", "Grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā" un "Grozījumi Zemesgrāmatu likumā", kas precizē normatīvo regulējumu attiecībā uz jauno apbūves tiesības normu.

Saskaņā ar jauno Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likumu Ministru kabinetam līdz šā gada 30. jūnijam jāizdod noteikumi par **pašvaldību savstarpējo norēķinu kārtību par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem**.

LPS saņēmusi virkni priekšlikumu un komentāru, arī savstarpēji izslēdzošus, piemēram, pašvaldība veic savstarpējos norēķinus par citas pašvaldības sniegtajiem izglītības iestāžu pakalpojumiem tikai tad, ja pašvaldība bērniem, kuru dzīvesvieta deklarēta tās administratīvajā teritorijā, nenodrošina pirmsskolas izglītības, pamatizglītības vai vidējās izglītības ieguvu; noteikt maksimālo apmēru savstarpējos norēķinos maksājamajai summai par vienu audzēkni budžeta gadā; pašvaldību savstarpējos norēķinus veikt arī par profesionālās izglītības programmas apguvi pašvaldību vispārīzglītojošajā vai profesionālajā izglītības iestādē, kā arī interešu izglītības programmu apguvi un pretēji – noteikumos uzsvērt, ka pašvaldi-

bas neveic savstarpējos norēķinus par profesionālās izglītības programmu un interešu izglītības apguvi; vienādot metodiku viena audzēkņa izmaksu aprēķināšanai pašvaldību savstarpējos norēķinos un pašvaldību norēķinos ar privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm u.c. Komitejas sedē šie priekšlikumi tika pārrunāti.

Citas izšķiršanās saistās ar jaunajā MK noteikumu projektā iekļautām vai neiekļautām izdevumu pozīcijām izmaksu aprēķinā par vienu audzēkni, piemēram, par prēmijām, naudas balvām, darba devēja piešķirtiem labumiem un maksājumiem, mācību, darba un dienesta komandējumiem, degvielas izdevumiem, transportlīdzekļu nomas maksu u.c.

Komiteja nolēma pie konceptuālajiem priekšlikumiem atgriezties pēc reformām izglītības sistēmā, kas prasīs skolu tīkla optimizāciju un skolotāju algu pārskatīšanu. Šobrīd sadarbībā ar Finanšu ministriju tiks izvērtēta nepieciešamība veikt atsevišķus tehniskus precizējumus noteikumu projektā. Sēdē izteica aicinājumu pašvaldībām pēc būtības rast risinājumus strīdu situācijās, savstarpēji vienojoties, un popularizēt labos piemērus par pašvaldību rastajiem savstarpējiem risinājumiem.

Ar finanšu izlīdzināšanu cieši saistīts arī otrs Finanšu ministrijas izstrādātais MK noteikumu projekts – **“Noteikumi par nekustamā īpašuma nodokļa prognozi”**. Pēc satura tas būtiski neatšķiras no šobrīd spēkā esošajiem noteikumiem par nekustamā īpašuma nodokļa prognozes aprēķinu – 24.08.2010. MK noteikumiem Nr. 802.

LPS padomniece **Kristīne Kinča** ziņoja, ka 2017. gada 1. janvārī spēkā stāsies grozījumi Civillikumā, ar kuriem tiek ieviests jauns tiesību institūts – **apbūves tiesība**. Tāpat komitejas dalībnieki tika informēti par paredzētajiem grozījumiem Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā, Zemesgrāmatu likumā un likumā “Par nekustamā īpašuma nodokli”, kas saistīti ar apbūves tiesības ieviešanu. Apbūves tiesība tiek ieviesta, lai aizstātu brīvprātīgā dalītā īpašuma tiesiskās attiecības. Uz apbūves tiesības pamata varēs celt nedzīvojamās ēkas un inženierbūves. Apbūves tiesība būs spēkā pret trešajām personām tikai pēc tam, kad tā tiks ierakstīta zemesgrāmatā. Tādējādi grozījumi Zemesgrāmatu likumā paredz kārtību un noteikumus, kā apbūves tiesību varēs ierakstīt zemesgrāmatā un šim nolūkam atklāt atsevišķu apbūves tiesības nodalījumu. Savukārt grozījumi Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā noteiks, ka par nekustamā īpašuma īpašnieku šā likuma izpratnē tiks atzīts apbūves tiesīgais, kuram būs tiesības veikt darbības kadastrā ar ēku vai inženierbūvi, kas uzcelta uz apbūves tiesības pamata. Tāpat arī saskaņā ar grozījumiem likumā “Par nekustamā īpašuma nodokli” nekustamā īpašuma nodokli par nedzīvojamo ēku vai inženierbūvi maksās apbūves tiesīgais. Savukārt zemesgabala īpašniekam visu apbūves tiesības spēka esamības laiku saglabāsies pienākums maksāt nekustamā īpašuma nodokli par zemi.

Latvijas Pašvaldību savienība nesaskaņoja ne grozījumus Zemesgrāmatu likumā, ne Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā, ne arī likumā “Par nekustamā īpašuma nodokli”. LPS lūdz nodrošināt datu savstarpēju apmaiņu informācijas sistēmās, kā arī aicina tieslietu ministru nodrošināt, ka apbūves tiesība netiek izmantota, lai apbūves tiesīgais izvairītos no nekustamā īpašuma nodokļa nomaksas. Pašvaldības tiek lūgtas iesniegt neskaidros jautājumus par apbūves tiesības piemērošanu, lai varētu nodrošināt informācijas apkopošanu un noderīgās informācijas izplatīšanu pašvaldībām.

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

• **12. janvārī** LPS Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas sēdē LPS padomniece vides jautājumos **Gunta Lukstiņa** ziņoja par koncepcijas **“Par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu integrēšanas iespējām pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos”** projektu, kurā piedāvāts dabas aizsardzības plānam mainīt statusu. Komitejā arī notika diskusija par **plānošanas reģionu lomu un plānoto uzņēmējdarbības veicināšanu pašvaldībās**. Diskusija tika organizēta pēc decembra komitejas lēmuma, atbalstot grozījumus Reģionālās attīstības likumā, kas paredz plānošanas reģioniem jaunu funkciju – uzņēmējdarbības veicināšanu. Par savu pieredzi stāstīja Latgales plānošanas reģiona administrācijas vadītāja **Iveta Maļina-Tabūne** un Vidzemes plānošanas reģiona administrācijas vadītāja **Guna Kalniņa-Priede**. Komiteja, atbalstot grozījumus Likumā par reģionālo attīstību, nolēma vērst VARAM un citu iesaistīto institūciju uzmanību uz to, ka nekavējoties jāstiprina plānošanas reģionu loma uzņēmējdarbības veicināšanā novados un reģionos, pārņemot Latgales plānošanas reģiona uzņēmējdarbības atbalsta centra labo pieredzi, lai sadarbībā ar reģiona pašvaldībām īstenotu uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus, tajā skaitā izmantojot Ekonomikas ministrijas, VARAM un citu rīcībā esošos ES struktūrfondu un citu finanšu instrumentu līdzekļus, veidojot apvienotos pašvaldību projektus un ieviešot mērķtiecīgu sava reģiona uzņēmējdarbības atbalsta politiku. Tāpat komiteja nolēma lūgt VARAM meklēt papildu finansējuma iespējas reģioniem šīs funkcijas veikšanai.

Par darba kārtības trešo jautājumu – Ministru kabineta noteikumu projektu **“Kārtība, kādā pašvaldībām 2016. gadā piešķir valsts budžeta dotāciju valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru tīkla izveidei un uzturēšanai”** – ziņoja LPS padomniece reģionālās attīstības jautājumos **Ivita Peipiņa** un VARAM Pašvaldību departamenta direktors un Publisko pakalpojumu departamenta direktora p.i. **Aivars Draudiņš**. Komiteja nolēma atbalstīt LPS nesaskaņojumu šim MK noteikumu projektam un LPS un VARAM pārstāvjiem konceptuāli vienoties par projekta anotācijas papildināšanu vai protokollēmuma izveidi, kurā būtu fiksēts, ka, veidojot 2017. gada

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

budžetu, pašvaldībām vienoto klientu apkalpošanas centru uzturēšanas izdevumi tiks finansēti 2015. gada līmenī.

20. janvārī ar Riebiņu novada domes priekšsēdētāja Pētera Rožinska uzrunu administrācijas pirmajā stāvā svinīgi tika atklātas Valsts un pašvaldības vienotā klientu apkalpošanas centra jaunās telpas.

• **9. februārī** Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā notika diskusija par **2016. gada Pašvaldību savienības un Zemkopības ministrijas (ZM) un LPS un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) sarunu tēmām**, ko piedāvāja LPS padomniece reģionālās attīstības jautājumos **Ivita Peipiņa** un LPS padomniece lauku attīstības jautājumos **Sniedze Sprōģe**.

Šogad ar **ZM** paredzēts apspriest lauku ceļu rekonstrukcijas gaitu, medību koordinācijas komisijas darbu un Āfrikas cūku mēra ierobežošanu, “zaļo” iepirkumu pašvaldību ēdināšanas iestādēs un sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju – programmas “Skolas auglis” un “Skolas piens”, kā arī jautājumu par meliorācijas sistēmām un meliorācijas kadastru.

Sarunu tēmas ar **VARAM** paredzētas šādas: ES fondu jautājumi; pašvaldības loma uzņēmējdarbības attīstībā un pieejamie finanšu resursi; atkritumu apsaimniekošana – dabas resursu nodoklis, maksa par nešķīrotiem atkritumiem, iepirkumu un līgumu nosacījumi ar iedzīvotājiem; reģionālās attīstības uzraudzība; valsts un pašvaldību vienotie klientu apkalpošanas centri – koncepcijas iedzīvināšana un centru finansējums; publiskie ūdeņi.

Ar pētījumu “**Emigrācija no Latvijas 21. gadsimta reģionu, pilsētu un novadu griezumā**” iepazīstināja Latvijas Universitātes profesors **Mihails Hazans**.

Pētījumā apskatīti šādi jautājumi: kā 21. gadsimta emigrācijas un remigrācijas tendences un intensitāte ir saistītas ar apdzīvotās vietas tipu; vai augstāka varbūtība atstāt Latviju bija pilsētu vai lauku iedzīvotājiem; vai Latvijas reģioni atšķiras cits no cita attiecībā uz emigrācijas un remigrācijas apjomu; vai novērotās emigrācijas un remigrācijas tendenču un intensitātes atšķirības (vai to trūkumu) izskaidro dažādie ekonomiskie apstākļi un iedzīvotāju demogrāfiskais raksturojums; vai iekšzemes migrācija pastiprina vai mazina emigrācijas ietekmi uz reģionu un pašvaldību iedzīvotāju skaitu.

Izrādās:

- Rīga un citas republikas pilsētas 2000.–2014. gadā emigrācijas rezultātā zaudējušas lielāku daļu iedzīvotāju nekā mazpilsētas un lauki;
- emigrācija no republikas pilsētām Zemgalē, Latgalē un Vidzemē bijusi intensīvāka nekā Pierīgā, Kurzemē un Rīgā;
- spriežot pēc aizbraucēju pēdējās dzīvesvietas Latvijā, emigrācija no laukiem bijusi mazāk intensīva nekā no pilsētām, tomēr pastāv arī netiešais emigrācijas efekts uz lauku depopulāciju, jo migrācija no laukiem uz pilsētām (tajā skaitā studiju nolūkā) bieži ir starpposms ceļā uz ārzemēm;
- emigrācijas intensitātes atšķirības starp reģioniem ir mazāk izteiktas nekā starp apdzīvoto vietu tipiem, tomēr dati liecina, ka Pierīga un Zemgale zaudējusi mazāku daļu iedzīvotāju nekā citi reģioni;
- emigrantiem no Rīgas un citām lielajām pilsētām (kā arī no Latgales salīdzinājumā ar citiem reģioniem) ir mazāka varbūtība atgriezties;
- 2011.–2014. gadā gandrīz visas pašvaldības ārpus Rīgas un Pierīgas, kā arī gandrīz puse Pierīgas pašvaldību zaudējušas iedzīvotājus gan starptautiskās, gan iekšzemes migrācijas rezultātā;
- pēckrīzes periodā imigrācija no citām pašvaldībām daļēji vai pilnībā kompensējusi iedzīvotāju skaita samazināšanos starptautiskās emigrācijas rezultātā tikai divās republikas pilsētās (Rīgā un Jūrmalā), bet ilgākā perspektīvā (2000.–2014. gadā) – arī Jelgavā un Valmierā.

Tehnisko problēmu komitejā

• **27. janvārī** LPS Tehnisko problēmu komitejas sēde bija ļoti spraiga, jo tika izskatīti seši jautājumi.

Ar **Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra pakalpojumiem un piedāvājumu pašvaldībām** – izmantot ģeoloģisko informāciju pašvaldību teritoriju plānojumiem un zemes dziļu apsaimniekošanai – iepazīstināja valsts SIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (LVĢMC) valdes priekšsēdētājs **Kristaps Treimanis** un Zemes dziļu nodaļas vadītāja **Daiga Pipira**. LVĢMC laboratorija var sniegt pakalpojumus dabas resursu nodokļa aprēķiniem, notekūdeņu testēšanai, peldūdus un

dzeramā ūdens kvalitātes analizēm, vides monitoringam u.c. Prognožu daļas vadītājs **Andris Viksna** pastāstīja par hidrometeoroloģisko datu novērojumiem un iespējām saņemt informāciju plūdu agro brīdinājumu sistēmai un plūdu draudu analīzei, kā arī nepieciešamo informāciju zemledeus makšķerniekiem.

Iepirkumu uzraudzības biroja (IeUB) vadītāja **Dace Gaile** informēja par **pašvaldību praksi publisko iepirkumu jomā**. 2015. gadā veiktās izmaiņas Publisko iepirkumu likumā nosaka, ka visiem pretendentiem nodokļu nomaksas pārbaude veicama uz iepirkuma izsludināšanas dienu un vismaz uzvarētāju pārbauda vēlreiz uz lēmuma pieņemšanas dienu. Likumā definēta nepamatoti lēta piedāvājuma pārbaude, ja vidējā stundas tarifa likme kādā no profesijām ir mazāka par 80% no nozares vidējās. D. Gaile atzīst, ka likuma grozījumi sniedz gan ieguvumus (iepirkumos nepiedalās nodokļu nemaksātāji; izziņas iegūstamas EIS; iespēja saņemt EDS izziņas ērtā formātā), gan arī rada problēmas, jo iepirkuma procedūras pagarinātas, grūti iegūt informāciju par ārvalstniekiem, joprojām ir neskaidrības ar VID sniegtā atzinuma un tā izvērtēšanas iespējām. IeUB vadītāja arī norādīja, ka nereti pašvaldības izslēgšanas nosacījumus attiecina uz visiem apakšuzņēmējiem, paredz likumā neesošus izslēgšanas nosacījumus un neskaidri formulē kvalifikācijas prasības.

Būtiskākās regulējuma atšķirības jaunajā Publisko iepirkumu likumā minēja Finanšu ministrijas (FM) Juridiskā departamenta Iepirkumu valsts politikas un valsts nekustamo īpašumu pārvaldīšanas politikas nodaļas vadītājas vietniece **Līga Neilande**: paplašināts pakalpojumu loks, kuriem nepiemēro Publisko iepirkumu likumu; paplašināta pasūtītāja kompetence iepirkuma līgumu tiešā piešķiršanā; noteikts deleģējums "zaļo" publisko iepirkumu noteikumiem; atvieglotas procedūras sociālo un citu pakalpojumu iepirkšanai (izglītības, veselības aprūpes, kultūras, viesnīcu, ēdināšanas, juridiskie, izmeklēšanas, apsardzes pakalpojumi u.c.); nedaudz paaugstinātas līgumcenu robežvērtības; īsāki piedāvājumu iesniegšanas termiņi. Jaunais iepirkumu likums paredz vairākas jaunas procedūras, kā arī iepriekšējās konsultācijas ar tirgus dalībniekiem, paredzēta iespēja depozīta instrumenta ieviešanai, precīzāk definētas pasūtītāja tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, paplašināts pretendentu izslēgšanas nosacījumu skaits.

Savukārt FM Juridiskā departamenta juriskonsults **Edgars Matulis** uzsvēra **būtiskākās atšķirības Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma projektā**, kur izmaiņas ir līdzīgas Publisko iepirkumu likuma jaunajam regulējumam.

Komiteja noklausījās arī VARAM Koordinācijas departamenta direktora **Māra Klismeta** informāciju par "zaļā" iepirkuma **normatīvo regulējumu** un topošajiem MK noteikumiem. Paredzēts, ka obligāti kā "zaļi" iepērkamas būs šādas preču grupas: biroja papīrs; biroja tehnika; datortehnika; pārtika un

ēdināšanas pakalpojumi; tīrīšanas līdzekļi un pakalpojumi.

Latvijas Vides investīciju fonda projektu vadītāja **Zane Bilzēna** pastāstīja par projekta "**Zaļais iepirkums pašvaldībās energoefektivitātei**" ieviešanas gaitu, jo tas turpinās līdz šāgada 31. oktobrim. Projekts paredz bezmaksas apmācības, ekspertu piesaisti un specifiskāciju izstrādi "zaļajiem" iepirkumiem. Pilotprojektā iesaistītas četras pašvaldības: Liepājas pilsēta un Ādažu, Carnikavas un Grobiņas novads.

• **24. februārī** apvienotās Tehnisko problēmu komitejas un Mājokļu politikas apakškomitejas viesi bija AS "Sadales tīkls" pārstāvji – valdes priekšsēdētājs un izpilddirektors **Andis Pinkulis**, attīstības direktors **Rolands Lūsveris** un tehniskais direktors **Raimonds Skrebs**, kuri informēja par **sadales sistēmas pakalpojumu tarifu līdzsvarošanu**.

AS "Sadales tīkls" iesniegusi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā elektroenerģijas sadales sistēmas pakalpojumu tarifu struktūras līdzsvarošanas projektu, kas paredz mājāsaimniecībām par 20% samazināt elektroenerģijas piegādes cenu, vienlaikus ieviešot fiksētu maksu par pieslēguma nodrošinājumu neatkarīgi no elektroenerģijas patēriņa apjoma. Tādējādi tiks mazināta nevienlīdzīgā situācija, kad elektrotīkla uzturēšanas izmaksas sedz tikai tie klienti, kas tērē elektrību, maksājot arī par tā sauktajiem nulles pieslēgumiem. Aptuveni 700 tūkstošiem mājāsaimniecību šādas izmaiņas elektrības galarēķinu būtiski neietekmēs vai tas pat samazināsies. Savukārt juridiskajiem klientiem sadales tarifu struktūra tiks līdzsvarota, samazinot elektroenerģijas piegādes maksu un palielinot no pieslēguma jaudas atkarīgo fiksētās maksas īpatsvaru. Rezultātā juridiskajām personām, kas efektīvi izmanto pieslēguma jaudu, kopējais rēķins par elektroenerģiju nemainīsies vai samazināsies.

Turpmāk iedzīvotājiem līdzšinējā pakalpojuma cena par elektroenerģijas sadali veidosies no divām daļām: nelielas fiksētas ikmēneša maksas un samazinātas cenas par elektroenerģijas piegādi atbilstoši patērētajām kilovatstundām. Lielākajai daļai mājāsaimniecību kopējais rēķins par elektroenerģiju būtiski nemainīsies, lietotājiem, kas elektroenerģiju patērē efektīvi, elektrības galarēķins pat samazināsies, savukārt tā sauktajiem nulles pieslēgumiem, kas elektroenerģiju nepatērē, vai neefektīvajiem patērētājiem būs rēķina

pieaugums. Jāpiebilst, ka šobrīd aptuveni 120 tūkstošiem klientu ir tā dēvētie nulles un ļoti zema patēriņa pieslēgumi, turklāt, pretēji mītiem un pieņēmumiem, tie atrodas ne tikai lauku reģionos – puse no šiem objektiem ir dzīvokļi pilsētās.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija izvērtēs iesniegto tarifu projektu, kas varētu stāties spēkā 1. aprīlī. Fiziskās personas par gaidāmajām izmaiņām tiks informētas sadarbībā ar elektrības tirgotājiem, savukārt juridiskās personas informēs AS "Sadales tīkls" klientu konsultanti.

Otrais jautājums komitejas darba kārtībā bija par **PVN piemērošanas kārtību mājokļu apsaimniekošanā**, par ko ziņoja Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes Netiešo nodokļu metodikas daļas vadītāja **Marina Kuzenko** un Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociācijas (LNPA) valdes priekšsēdētājs **Ģirts Beikmanis**. Lai jauno kārtību saprastu un apgūtu, komiteja vienojās ar Ekonomikas ministriju līdz 23. martam organizēt atkārtotu sanākumi.

LPS padomniece juridiskajos jautājumos **Kristīne Kinča** pievērsās piespiedu dalītā īpašuma un piespiedu zemes nomas problemātikai daudzdzīvokļu mājās.

Par **Pašvaldību savienības šāgada sarunu tēmām ar ministrijām** informāciju sniedza LPS padomnieks tehnisko problēmu jautājumos **Aino Salmiņš**.

Veselības un sociālo jautājumu komitejā

• **9. februārī** Veselības un sociālo jautājumu komitejas sēde bija kupli apmeklēta, jo tika skatīti vairāki pašvaldības interesējoši jautājumi.

Ar jaunajiem **ESF struktūrfondos paredzētajiem atbalsta pasākumiem personām ar invaliditāti** iepazīstināja Labklājības ministrijas Sociālās iekļaušanas un sociālā darba politikas departamenta direktore **Elīna Celmiņa** un vecākā eksperte **Daiga Kurpniece**. No ESF paredzēti šādi pasākumi: deinstitucionalizācijas ietvaros – pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu vecākiem; sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide (atbalsta personas pakalpojums); dažādību veicināšana (diskriminācijas novēršana); invaliditātes ekspertīzes pakalpojuma kvalitātes uzlabošana bērniem un nabadzības un sociālās atstumtības risku pētījumi, bet no ERAF –

deinstitucionalizācijas ietvaros – atbalsts pašvaldību dienas centru infrastruktūrai bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.

Par **nosacījumiem pašvaldībām SAM 9.2.4.** "Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem" ieviešanai ziņoja Veselības ministrijas Investīciju un Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta direktors **Jevgenijs Blaževičs** un Slimību profilakses un kontroles centra Veselības veicināšanas departamenta nodaļas vadītāja **Solvita Kļaviņa-Makrecka**. Ņemot vērā, ka 9.2.4.2. "Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei" īstenošanā kā finansējuma saņēmēji ir plānotas pašvaldības un atbilstoši provizoriskajam pasākuma ieviešanas grafikam projektu izstrāde un iesniegšana paredzēta jau šāgada jūnijā, šis jautājums izpelnījās klātesošo īpašu uzmanību. Būtiski – pasākuma ietvaros kā **tiešās finansējuma saņēmējas** paredzētas tās pašvaldības, kuras ir **Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla dalībnieces**. Veselības ministrija informē: ja pašvaldība vēlas piesaistīt papildu finansējumu veselības aktivitāšu īstenošanai, tad līdz **1. maijam** tai jāiestājas tīklā. Šobrīd Latvijas Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā ir 40 pašvaldības.

Par **e-veselības projekta** ieviešanas gaitu pastāstīja Veselības ministrijas Stratēģiskās plānošanas nodaļas vadītāja **Kristīne Kļaviņa** un Nacionālā veselības dienesta (NVD) E-veselības un starptautiskās sadarbības departamenta direktors **Mārtiņš Smilga**. NVD īstenoto četrus projektu rezultātā izveidota vienošanās veselības nozares elektroniskā informācijas sistēma jeb veselības informācijas sistēma. E-veselības prioritārie moduļi: darbnespējas lapa; e-recepte; nosūtījums pie speciālista/speciālista slēdziens; izraksts – epikrīze; vizuālās diagnostikas izmeklējumi; NMPD izsaukumu karte; pamatinformācija par pacientu.

LPS un Labklājības ministrijas un LPS un Veselības ministrijas ikgadējo **sarunu tēmas** komitejai piedāvāja LPS padomniece **Ilze Rudzīte**.

Izglītības un kultūras jautājumu komitejā

• **16. februārī** LPS Izglītības un kultūras komitejas sēdē pašvaldību pārstāvji kopā ar Izglītības un zinātnes, Veselības un Labklājības ministrijas speciālistiem apsprieda jautājumu par **izglītojamo ar speciālām vajadzībām integrēšanu vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādēs** un MK noteikumu projektu "Noteikumi par vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu nodrošinājumu atbilstoši izglītojamo speciālajām vajadzībām", ko prezentēja IzM Valsts izglītības satura centra Speciālās izglītības nodaļas vadītāja vietniece **Ilga Prudņikova**. Komitejas dalībnieki izteica iebildumus, ka MK noteikumu projekts un anotācija ir vispārīga un nesniedz atbildes uz jautājumiem par pieejamo atbalsta pasākumu nodrošinājumu vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās

izglītības iestādēs atbilstoši izglītojamo speciālajām vajadzībām, ieskaitot finansējuma avotu; nepieciešams plānoto atbalsta pasākumu salīdzinājums vispārējās izglītības iestādēs ar speciālajās izglītības iestādēs pieejamo atbalsta pasākumu kopumu; trūkst objektīva skaidrojuma par speciālo izglītības programmu kodu nomaiņu pret vienkāršāku programmu noteikšanu. Tāpat komitejas dalībnieki uzsvēra, ka noteikumu projekta anotācijā nav paredzēta ietekme uz pašvaldību budžetu un to, ka šie noteikumi izsludināti, balstoties uz MK noteikumiem par jauno pedagogu atalgojuma modeli, kas šobrīd nav apstiprināts.

Komiteja nolēma lūgt IzM apturēt šā MK noteikumu projekta tālāku virzīšanu; lai bērnus ar īpašām vajadzībām integrētu bērnudārzos, pamatskolās un vidusskolās, ne tikai jānosaka nepieciešamais nodrošinājums atbalsta pasākumu sniegšanai izglītības iestādē integrētiem izglītojamiem, bet arī jānosaka izmaksu grozs, kas sekotu līdzī kā valsts mērķdotācija katram bērnam ar īpašām vajadzībām, to integrējot pirmsskolas vai vispārējā izglītības iestādē; lūgt IzM izveidot darba grupu, lai izstrādātu jēgpilnu un saprotamu MK noteikumu projektu "Par bērnu ar īpašām vajadzībām integrāciju pirmsskolas, vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādēs", pieaicinot Labklājības, Veselības un Finanšu ministriju, kā arī LPS pārstāvjus.

Par **Pašvaldību savienības un Izglītības un zinātnes ministrijas un LPS un Kultūras ministrijas sarunu tēmām** izteicās komitejas priekšsēdētāja **Ligita Gintere**. Kā galvenās tēmas izvirzītas: **izglītībā** – pedagogu darba samaksas un motivācijas paaugstināšanas reforma; kvalitatīva vispārējās izglītības iestāžu tīkla sasaiste ar kritērijiem, kas balstīti uz kvalitatīvas izglītības pieejamību; par pirmsskolas pedagogu atalgojuma pakāpenisku nodrošināšanu no valsts budžeta un profesionālās izglītības vienota finansēšanas modeļa ieviešana neatkarīgi no profesionālās izglītības iestādes dibinātāja; savukārt **kultūras jomā** – nemateriālās kultūras mantojuma likumprojekts; 2018. gada Dziesmu un deju svētku programma un pasākumu organizācija.

Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejā

- **7. janvārī** notika LPS Bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumu apakškomitejas un Latvijas Pašvaldību

jaunatnes lietu atbalsta tīkla koordinējošās darba grupas apvienotā sanāksme, kuras darba kārtībā bija trīs jautājumi: par Latvijas pašvaldību jaunatnes lietu atbalsta tīklu, par Strukturētā dialoga IV un V ciklu un par pētījumu "Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde".

Kopš 2014. gada nogales LPS sastāvā darbojas **Latvijas Pašvaldību jaunatnes lietu atbalsta tīkla koordinējošā darba grupa**. Tās vadītāja LPS jaunatnes lietu speciāliste **Lelde Vazdiķe** informēja par tīkla un darba grupas līdzšinējo darbību. Lai pašvaldībām būtu iespēja citai no citas mācīties, katrs koordinējošās darba grupas loceklis izveidojis savas pašvaldības shēmu un nelielu aprakstu par darba ar jaunatni organizēšanu pašvaldībā. Turpmākajai tīkla darbībai klātesošie ierosināja tikties gan klātienē, gan organizēt videokonferences. Tika diskutēts par to, ka valsts

līmenī ir jāsakārto organizatoriskā struktūra, piemēram, lai Izglītības un zinātnes ministrija un Latvijas Jaunatnes padome (LJP) pašvaldībām nelūgtu vienu un to pašu informāciju, bet lai to darītu tikai viena institūcija.

LJP izpilddirektore un projektu programmas direktore **Inese Šubēvica** informēja par **Strukturētā dialoga** (iespēja jauniešiem iesaistīties politikas veidošanā jautājumos, kas ietekmē pašus jauniešus) **IV un V ciklu**. Strukturētā dialoga ieviešanai Latvijā ir nacionālie koordinatori, pie kuriem var vērsties arī pašvaldības, domājot par pasākumu organizēšanu. I. Šubēvica norādīja, ka LJP uzņēmusies iniciatīvu un apkopojusi aptuveni 60 dažādus Eiropas, valsts un vietējā līmeņa dokumentus jaunatnes politikas jomā – rekomendācijas, rezolūcijas, kopsavilkumus pēc dažādiem pasākumiem, kur tiekas jaunieši un politikas veidotāji. LJP aicina pašvaldības iesūtīt vietējo jauniešu forumu izstrādātos ieteikumus. Nacionālā darba grupa lēmusi, ka valsts līmenī nodarbosies ar pieciem prioritāriem priekšlikumiem Latvijai visaktuālāko ieteikumu īstenošanai. Ar ES Jaunatnes konferences ieteikumiem un to īstenošanas priekšlikumiem Latvijā var iepazīties LJP mājaslapā: <http://ljp.lv>.

Eiropas Jaunatnes politikas zināšanu centra (EKCYF) Latvijas nacionālais koordinators **Gints Klāsons** un projekta vadītāja **Anda Laķe** iepazīstināja ar pētījumu "Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un

darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde”, kura rezultātā tapis ziņojums un metodiskais materiāls. G. Klāsons minēja, kādu aspektu kombināciju varētu uzskatīt par efektīvu darbā ar jaunatni – izstrādāts un apstiprināts pašvaldību jaunatnes politikas plānošanas dokuments; pieejams finansējums; ir jaunatnes lietu speciālists; ir institūcija vai persona, kura atbild par darbu ar jaunatni; izveidota jaunatnes lietu konsultatīvā komisija un nodrošināta iesaistīto institūciju regulāra sadarbība; nodrošināta jauniešu tikšanās vieta; reizi gadā tiek apkopota statistika par jauniešiem pašvaldībā un apzināti jauniešu viedokļi, vēlnes un vajadzības.

Novadu apvienībā

- **29. janvārī** Novadu apvienības valdes sēdē Ziemeļu Ministru padomes Latvijas biroja padomniece **Daina Mežecka** un LPS padomniece **Elita Kresse** informēja par **Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmu “Valsts administrācija”**, kuras mērķis ir veicināt un stiprināt sadarbību – zināšanu apmaiņu un sadarbības tīklu veidošanu – starp valsts, reģionālajām un pašvaldību institūcijām Ziemeļvalstīs un Baltijas valstīs. Dalībai programmā var pieteikties arī pašvaldību darbinieki, iesniedzot individuālus vai grupu pieteikumus. Atbalstāmās aktivitātes ir pieredzes apmaiņas vizītes un sadarbības tīklu veidošana. Pieteikšanās termiņš – **30. marts**. Programmas apraksts un informācija atrodama šeit: www.norden.lv.

LPS padomnieki cēla priekšā izvēlētās **sarunu tēmas ar ministrijām 2016. gadā**. Padomniece izglītības, bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos **Ināra Dundure** akcentēja vairākas aktuālas sarunu tēmas ar **Izglītības un zinātnes ministriju**, piemēram, pedagogu darba samaksa un motivācijas paaugstināšanas reforma, izglītības kvalitātes reforma, paaugstinot izglītības kvalitāti un samazinot skolu nepabeigušo iedzīvotāju īpatsvaru, pirmsskolas pedagogu atalgojuma pakāpeniska nodrošināšana no valsts budžeta, vienota profesionālās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana u.c.

Padomniece reģionālās attīstības jautājumos **Ivita Peipiņa** kā galvenos 2016. gada sarunu tematus ar **Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju** izcēla publisko ūdeņu, atkritumu un purvu apsaim-

niekošanu, bet sarunās ar **Zemkopības ministriju** – lauku ceļu rekonstrukciju, jautājumu par medību koordinācijas komisiju un Āfrikas cūku mēra ierobežošanu, zvejniecību un makšķerēšanu (piekrastē un iekšzemes publiskajos ūdeņos), “zaļo” iepirkumu pašvaldību ēdināšanas iestādēs, projektus “Skolas auglis” un “Skolas piens”, meliorācijas sistēmas un meliorācijas kadastru u.c.

Padomniece **uzņēmējdarbības** jautājumos **Andra Feldmane** uzsvēra, ka jāstiprina investīciju piesaisti, nepieciešama energoefektivitātes paaugstināšana publiskajā un privātajā sektorā, jānodrošina atbalsts uzņēmējdarbībai un investīciju piesaistei būtiskas infrastruktūras attīstībai un jo īpaši reģionos, jāveido pašvaldību sadarbības teritorijas, kā arī jāstiprina kooperatīvo krājaizdevu sabiedrības. Kā neatliekami risināmu viņa uzsvēra nepietiekamo finansējumu pašvaldību teritorijas attīstībai nepieciešamās infrastruktūras sakārtošanai, kur vajadzētu būt valsts investīciju programmai, kas paredz saprātīgu atbalstu pieslēguma infrastruktūras izbūves gadījumā, un tā saucamās celma naudas novirzīšanu pašvaldību budžetā u.c.

Padomniece veselības un sociālajos jautājumos **Ilze Rudzīte** ierosināja sarunās ar **Labklājības ministriju** iekļaut deinstitutionalizācijas procesa, minimālā ienākuma līmeņa koncepcijas, it īpaši dzīvokļa pabalsta reformas, garantētā minimālā ienākuma un dzīvokļa pabalsta kompensēšanas jautājumus. Savukārt sarunās ar **Veselības ministriju** svarīgākās tēmas šogad plānotas saistībā ar veselības veicināšanu: atbalsts pašvaldībām; e-veselības veicināšana; ģimenes ārstu sistēma – finansējums un problēmas; obligātās veselības aprūpes sistēmas modelis u.c.

Novadu pārstāvji uzklausa arī informāciju par **grozījumiem Bāriņtiesu likumā**, ko sniedza LPS juristes **Vineta Reitere** un **Kristīne Kinča**, un apsprieda Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas priekšsēdētāja Sergeja Dolgopolova vēstuli.

Mazo novadu sanāksme

- **20. janvārī** kopā sanāca arī mazo novadu vadītāji, lai apspriestu aktualitātes un savas grupas nākotni un iepazītos ar kolēģa – Mālpils novada domes priekšsēdētāja **Aleksandra Lielmeža** pētījumu par vietējo

pašvaldību lielumu pēc iedzīvotāju skaita un pārvaldāmās teritorijas Eiropas Savienības dalībvalstīs, secinot, ka Latvijas mazo novadu pašvaldības salīdzinājumā ar citu ES valstu pašvaldībām ir gana lielas.

Citi notikumi

• Videokonference par investīcijām un atbalstu uzņēmējdarbībai

8. janvārī notika sadarbībā ar VARAM organizētā pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta tīkla diskusija par darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 3.3.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām" trešās projektu iesniegumu atlasē kārtas "Ieguldījumi uzņēmējdarbībai nozīmīgā infrastruktūrā pašvaldībās, kuras nav nacionālas vai reģionālas nozīmes attīstības centru pašvaldības" jeb **89 novadu pašvaldību priekšatlases dokumentāciju**, tajā skaitā projekta idejas koncepta veidlapu, kritēriju kopu un to piemērošanas metodiku.

LPS iespēju robežās ir centusies sniegt informāciju SAM 3.3.1. izstrādē, un LPS mājaslapā var noskatīties arī videoierakstus no 16. septembra un 26. novembra diskusijas.

• Videokonference par izmaiņām nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanā lauku zemēm

13. janvārī Pašvaldību savienība sadarbībā ar Finanšu ministriju (FM), Valsts zemes dienestu (VZD) un SIA "ZZ Dats" organizēja **videokonferenci** par 2015. gada nogalē Saeimā pieņemtajiem **grozījumiem likumā "Par nekustamā īpašuma nodokli"**.

Informāciju par likuma grozījumiem sniedza FM Tiešo nodokļu departamenta direktore **Astra Kajāne**. Savukārt par Valsts zemes dienesta paveikto lauku zemju vienību identificēšanā un speciālo vērtību noteikšanā informēja VZD Nekustamā īpašuma vērtēšanas departamenta direktors **Gatis Kalniņš**. Par jau veiktajām izmaiņām programmatūrā NINO pastāstīja **Ieva Bikava** no SIA "ZZ Dats". Atbilžu sniegšanā uz iesūtītajiem jautājumiem iesaistījās arī Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora vietnieks kadastra jautājumos **Oskars Gabrusenoks**.

VZD interneta vietnē jebkurš, tajā skaitā īpašnieki, var apskatīt, kuras zemes vienības Valsts zemes dienests identificējis kā atbilstošas likumā noteiktajai lauku zemju definīcijai. Šīm zemes vienībām noteiktās speciālās vērtības atrodamas šajā saitē: <http://kadastravertiba.lv/specialas-vertiba-lauku-zemei/>.

• Konference par darbaspēka mobilitāti

No 13. līdz 15. janvārim Santjago de Kompostelā (Spānijā) notika programmas "Eiropa pilsoņiem 2014–2020" projekta **"Welcome" konference**, kurā piedalījās Amatas novada pašvaldības ārējo saka-

ru koordinatore **Rita Merca** un LPS pārstāve **Elita Kresse**.

Lai risinātu ar iedzīvotāju novecošanu saistītās problēmas Eiropas Savienībā, nozīmīga loma ir darba ņēmēju mobilitātei un migrācijai. Konferences dalībnieki debatēja par darbaspēka mobilitātes nodrošināšanu ES iekšienē un kvalificētu migrantu piesaisti, kas var būt daļa no risinājuma iedzīvotāju novecošanas problēmai Eiropas darba tirgū. R. Merca prezentēja situāciju Latvijas darba tirgū.

• "Swedbank" un LPS paveiktais un plānotais reģionu attīstības programmā

15. janvārī LPS mītnē notika **"Swedbank" un LPS rīkotā preses konference par reģionu attīstības programmā paveikto 2015. gadā un plāniem 2016. gadam**. Preses konferencē piedalījās LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, "Swedbank" valdes priekšsēdētājs Latvijā **Māris Mančinskis** un Ludzas novada domes priekšsēdētāja **Alīna Gendele**.

2015. gada sākumā "Swedbank" noslēdza sadarbības memorandu ar LPS par finanšu pakalpojumu pieejamības paplašināšanu Latvijas reģionos. Saskaņā ar parakstīto memorandu papildus bankas fiziskās pieejamības paplašināšanai (tostarp bankomātu uzstādīšanai) "Swedbank" atbalsta ekonomiskās aktivitātes atjaunošanos Latvijas novados, piedāvājot kreditēšanas pakalpojumus, kas īpaši pielāgoti novadu uzņēmēju un iedzīvotāju prasībām. Tie ietver gan mikrokredītus nelielu pamatlīdzekļu iegādei vai apgrozāmo līdzekļu papildināšanai uzņēmumiem,

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

gan hipotekāros kredītus ar atvieglotiem nosacījumiem mājokļa iegādei ģimenēm ar bērniem, gan arī ēku energoefektivitātes finansēšanu. Pērn Latvijas novados uzstādīti 16 bankomāti, un skaidras naudas pieejamība tagad nodrošināta teju 400 "Swedbank" bankomātos visā Latvijā. Šogad programmā plānots atvērt piecas jaunas "Swedbank" filiāles reģionālās nozīmes pilsētās.

5. februārī "Swedbank" filiāle tika atklāta Balvos, tirdzniecības centra "Planēta" telpās, kur pakalpojumi pieejami gan pašapkalpošanās zonā, gan pie klientu konsultanta. Šī šogad ir jau otrā "Swedbank" programmā atvērta filiāle – pirmo 18. janvārī atklāja Valkā. Svinīgā lentes griešana paredzēta arī Līvānos, Ludzā un Krāslavā.

• Speciālistu tikšanās Ropažos

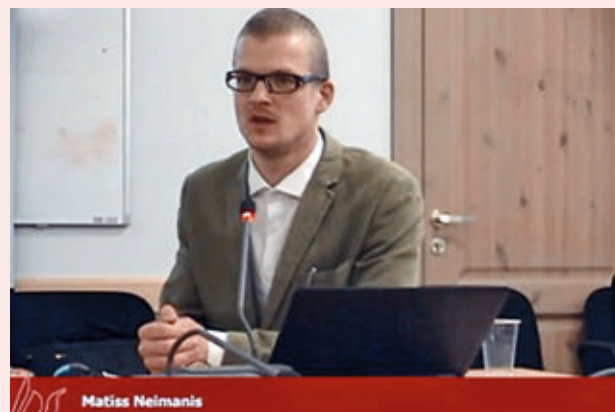

18. janvārī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, ģenerālsekretāre **Mudīte Priede** un LPS padomnieku komanda – **Vineta Reitere**, **Ligita Pudža**, **Zane Dūze** un **Aino Salmiņš** kopā ar Norvēģijas vēstnieku Latvijā **Steinaru Ēgilu Hāgenu** un pārstāvjiem no dažādām Norvēģijas organizācijām apmeklēja Ropažus un Muceniekus, lai iepazītos ar situāciju patvēruma meklētāju uzņemšanā un Ropažu novada redzējumu un priekšlikumiem šajā jomā.

• Uzņēmējdarbības diskusija par biznesa inkubatoriem

19. janvārī LPS mītnē organizētā diskusija bija turpinājums pagājušā gada nogalē uzsāktajai diskusijai ar Ekonomikas ministriju par inkubatoriem Latvijā

un pašvaldībām neatbildētajiem jautājumiem. LPS vēlas uzsvērt, ka pasaulē inkubatoru misija nozīmē "pieslēgt" uzņēmēju sadarbības tīkliem, veidot viņu apziņu jeb spēju domāt kā uzņēmējam un atbalstīt ar *know-how* produkta izveides procesā. Vērtējot jauno inkubatoru programmu, LPS secinājusi, ka pats būtiskākais ir izveidot sadarbības tīklu.

Diskusijā piedalījās arī Zaļo tehnoloģiju inkubatora (ZTI) komercdirektors **Matīss Neimanis**, kura pārstāvēto uzņēmumu var uzskatīt par vienu no veiksmes stāstiem Latvijā. ZTI praksē savieno akadēmiskās un biznesa zināšanas un pierādījis, ka sinerģijas efekts un profesionālu mentoru atbalsts palīdzējis attīstīt savas idejas daudziem uzņēmīgiem cilvēkiem.

• LPS un LTRK vienošanās par diskusiju nodokļu jautājumos

Latvijas lielākā uzņēmēju biedrība – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK) – uzsākusi diskusiju ar Pašvaldību savienību par nodokļu politiku valstī un pašvaldībās, cenšoties panākt pašvaldību ieinteresētību biznesa piesaistē un darbavietu nodrošināšanā.

LTRK padomes locekļi tikās ar LPS priekšsēdi **Andri Jaunsleini** un Kurzemes pašvaldību vadītājiem **21. janvārī** Kurzemes uzņēmēju dienā, kur pārrunāja vairākas aktualitātes, tostarp uzsāka diskusiju par pašvaldību izlīdzināšanas fondu, kā arī nodokļu pārdali. "Pašreiz pašvaldības ir ieinteresētas attīstīt tā saucamos guļamrajonus, jo budžets veidojas no deklarēto iedzīvotāju skaita, nevis piesaistot biznesu un radot jaunas darbavietas. Mēs vēlētos šo sistēmu koriģēt, lai pašvaldības būtu motivētas piesaistīt uzņēmējdarbību un investīcijas," saka LTRK prezidents **Aigars Rostovskis**.

LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** uzsver, ka "nodokļu politika pašreiz nedod pietiekamu stimulu pašvaldībām attīstīt uzņēmējdarbību savās teritorijās". Diskusija uzsākta, lai kopīgi piedāvātu valdībai un Saeimai nodokļu politikas risinājumus, kas samazinātu ēnu ekonomiku un veicinātu uzņēmējdarbību un reģionu attīstību.

LTRK ar LPS vienojās, ka jāuzsāk diskusija par jauna nodokļu modeļa veidošanu, kur ieguvēji būtu gan pašvaldības, gan uzņēmēji, gan arī vietējie iedzīvotāji un attīstītos novads un reģions kopumā. LTRK sagatavoja vairākus priekšlikumus jaunās valdības deklarācijai, ietverot kopējo skatījumu, mērķus un desmit

svarīgāko darbu sarakstu, no kuriem daļa attiecas tieši uz nodokļu politiku.

- **Videokonference par Āfrikas cūku mēri, meliorāciju un autoceļiem**

25. janvārī Pašvaldību savienībā notika videokonference, ko vadīja LPS padomniece lauku attīstības jautājumos **Sniedze Sprōģe**.

Videokonferences darba kārtībā bija iekļautas vairākas tēmas: kārtība, kādā savāc un likvidē mežacūku liķus, veic informācijas apmaiņu un sedz izmaksas par veiktajiem pasākumiem Āfrikas cūku mēra riska zonās (Pārtikas un veterinārā dienesta un Latvijas Pašvaldību savienības vienošanās); pāreja uz elektronisko piešķiršanās sistēmu platību maksājumiem Lauku atbalsta dienestā (LAD); meliorācijas aktualitātes (meliorācijas kadastrs, pašvaldību nozīmes meliorācijas sistēmu noteikšanas kārtība un rekonstrukcijas darbu saskaņošana; nepieciešamā līdzfinansējuma sadale starp īpašniekiem, tehniskie nosacījumi rekonstrukcijas darbiem, Zemkopības ministrijas un "Latvijas valsts mežu" (LVM) pieredze un ieteikumi, LAD ieteikumi ES finansējuma saņemšanai u.c.); informācija par LVM autoceļiem, ko vēlas pārņemt pašvaldības.

- **Latvijas Pašvaldību savienība CALM ģenerālajā asamblejā Moldovā**

29. janvārī Kišiņevā notika Moldovas Pašvaldību asociācijas CALM ģenerālā asambleja un asociācijas piecu gadu svinības. Pasākumā piedalījās Moldovas premjerministrs, parlamenta locekļi, vēstnieki, vairāk nekā 300 Moldovas pašvaldību pārstāvju un daudzi ārzemju sadarbības partneri, arī Latvijas Pašvaldību savienības ģenerālsekretāre **Mudīte Priede**.

Ģenerālās asamblejas galvenā tēma bija decentralizācija un vietējā autonomija, kā arī Moldovas pašvaldību un asociācijas nākotnes izaicinājumi. Piecu gadu laikā CALM izveidojusies par spēcīgu organizāciju, kuras biedru viedoklis tiek pārstāvēts sarunās ar valdību un parlamentu, CALM veiksmīgi pārstāv arī Moldovas pašvaldību intereses starptautiskās organizācijās. Austrumeiropas un Dienvideiropas valstu pašvaldību asociācijas pārņem un ievieš CALM labās prakses piemērus. Ar Latvijas Ārlietu ministrijas atbalstu pēdējo divu gadu laikā LPS un CALM kopā veiksmīgi īstenojušas divus projektus – "Administratīvi teritoriālās reformas un finanšu decentralizācijas sinerģija labas pārvaldības stiprināšanai Moldovā"

un "Fiskālā decentralizācija – pārvaldes reformas pamats". LPS dalījies pieredzē par vietējo pašvaldību reformu īstenošanu Latvijā, kā arī iepazīstinājis ar Latvijas finanšu sistēmu, sarunu sistēmu ar valdību un konkrētiem pašvaldību budžeta izstrādes un uzraudzības piemēriem.

"Mēs esam lepnī, ka kopā ar spēcīgu partneri risinām jautājumus, kā uzlabot dzīves kvalitāti saviem iedzīvotājiem. Mūsu sadarbība ir nepārtraukta," uzsver Mudīte Priede. *"Ir patīams prieks, ka 15 pašvaldības no Latvijas aktīvi sadarbojas ar Moldovas pašvaldībām, iesaistot gan jauniešus, gan uzņēmējus un nevalstiskās organizācijas."*

Asamblejā Latvijas Pašvaldību savienība saņēma apbalvojumu par ieguldījumu decentralizācijas un vietējās autonomijas veicināšanā, Moldovas Pašvaldību asociācijas izveidē un sadarbības stiprināšanā starp Latvijas un Moldovas pašvaldībām.

- **Jaunatnes lietu speciālistu un jauniešu centru vadītāju tikšanās Jelgavā**

29. janvārī metodisko tikšanos jaunatnes lietu speciālistiem un jauniešu centru vadītājiem atklāja 2016. gada Latvijas jauniešu galvaspilsētas – Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs **Andris Rāviņš**.

Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktora vietniece jaunatnes jomā **Sanda Brūna** informēja par jaunatnes politikas iniciatīvām šogad – Jauniešu garantijas ieviešanu un plašāku jauniešu iesaisti; Strukturētā dialoga aktīvu darbību, priekšlaicīgi mācības pārtraukušo bērnu un jauniešu integrāciju, jauniešu centru satura pilnveidošanu, jauniešu drošību digitālajā vidē, jauniešu neformālajām izglītības programmām, darbu ar pašvaldībām u.c.

Latvijas Jauniešu galvaspilsētas jaunatnes lietu speciāliste **Jelena Grīse** pastāstīja par starpnozaru sadarbību ar jauniešiem Jelgavas pilsētas pašvaldībā, kā arī aicināja uz pasākumiem, kas šogad norisināsies Jelgavā. Tā 26. februārī Jelgavā notika Strukturētā dialoga V cikla atklāšanas pasākums, bet **2. aprīlī** intereseanti gaidīti uz **Latvijas Jauniešu galvaspilsētas atklāšanas svētkiem** un **21. un 22. aprīlī** – uz **pieredzes apmaiņas semināru** jaunatnes lietu speciālistiem no visas Latvijas.

Kultūras ministrijas (KM) Sabiedrības integrācijas departamenta direktore **Solvita Vēvere** iepazīstināja ar KM aktualitātēm darbā ar Latvijas mazākumtautību kopienām un nevalstiskajām organizācijām un plānotajiem pasākumiem 2016. gadā. Savukārt Latvijas valsts simtgades Izglītības un jauniešu projektu vadītāja **Aija Tūna** informēja par Latvijas simtgades svētnībām un iespējām un uzdevumiem jauniešiem. Par ilgtermiņa eksperimentālo programmu "Level Up!" pastāstīja tās dalībnieki – Lielvārdes novada pašvaldības jaunatnes lietu speciāliste **Renāte Mencendorfa**, Jūrmalas Bērnu un jauniešu centra direktore **Evija Majore**, biedrības "Nepaliec viens" projektu vadītāja **Diāna Mekša** un Saldus jauniešu atpūtas un iniciatīvu centra "Šķūnis" vadītāja **Rudīte Muraševa**. Jāpiebilst, ka **10. un 11. martā** notiks **starptautiska prezentācijas konference**, lai ar projekta rezultātiem iepazīstinātu plašāku sabiedrību gan Latvijā, gan ārpus tās. Slimību profilakses un kontroles centra Veselības veicināšanas departamenta vecākā veselības veicināšanas koordinētāja **Maija Pauniņa** informēja par aktualitātēm jauniešu veselīga dzīvesveida sekmēšanā. Tikšanās noslēgumā Valmieras novada fonda valdes priekšsēdētājs **Ansis Bērziņš**, jauniešu lietu koordinatore **Gundega Siliņa** un jaunieši **Simona Šmidte**, **Oskars Leosks** un **Artis Krists Medins** iepazīstināja ar jauniešu ideju laboratoriju kā metodi jauniešu līdzdalības stiprināšanai.

• Latvijas teritoriālpilnotāju asociācijai – 20

Foto: Inga Pērkone

3. februārī visu pašvaldību teritoriālpilnotāji tika aicināti piedalīties Latvijas teritoriālpilnotāju asociācijas (LTA) kārtējā sanāsmē, lai atzīmētu LTA

20. gadadienu, pieņemtu darba plānu gadam un uzklausītu priekšsēdētāja **Anda Kublačova** atskatu uz Starptautiskās pilsētu un reģionu plānotāju biedrības (ISOCARP) 51. kongresu "Ceļā uz elastīgāku plānošanas sistēmu".

Latvijas valsts neatkarības atjaunošanu pavadīja daudzās reformas – valsts pārvaldes, naudas, zemes un nekustamo īpašumu un arī teritoriālpilnošanā. Lielie centralizētie projektēšanas institūti ("Pilsētprojekts", "Lauku projekts", "Kolhozprojekts", "Rūpniecprojekts", "Komunālprojekts" u.c.) juka ārā, plānotāji izklīda, karšu nebija, zemei vairs nebija īstu saimnieku, likumdošana vēl tikai veidojās... Teritoriālpilnošanas reformai nebija gatava ne valsts, ne rajoni, ne pilsētas un pagasti, pat pašas pašvaldības tikai sāka apzināties, ko īsti nozīmē būt pašu valdībai.

Lai maksimāli veicinātu procesu, Latvijas Pašvaldību savienība rosināja izveidot teritoriālpilnotāju profesionālu apvienību. Pārvarot gan reālas, gan nesapratnes problēmas, 1996. gada 23. februārī 26 Latvijas teritoriālpilnotāji dibināja Latvijas teritoriālpilnotāju asociāciju (LTA) un pilnvaroja Ventspils pilsētas galveno arhitektu – plānotāju Aigaru Kušķi, Rīgas rajona padomes arhitektu Aleksandru Marinski un LPS padomnieku Jāni Piešiņu uzsākt darbu. Par darbības mērķiem tika uzrādīti: *"apvienojušies, lai radītu, saglabātu un popularizētu teritoriālpilnotāju darba rezultātus un veicinātu Latvijas garīgās un materiālās kultūras attīstību"*.

Tagad LTA joprojām pastāv un darbojas šo mērķu izpildei – risina savas problēmas, kā arī pārstāv teritoriālpilnošanas intereses gan Saeimā, gan tiesās, gan atbildīgajās ministrijās. LPS padomnieks **Jānis Piešiņš** atzīst, ka varētu vēlēties, lai LTA aktīvi darbotos visu pašvaldību visi teritoriālpilnotāji – pie tā vēl jāpiestrādā.

• **Videokonference par atkritumu apsaimniekošanu**
5. februārī norisinājās videokonference, lai kopīgi noformulētu pašvaldību viedokli par Ministru kabineta noteikumu projektu "Par minimālajām prasībām, kas iekļaujamas darba uzdevumā, pašvaldībai izraugoties atkritumu apsaimniekotāju, kā arī atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem noteikumiem" un par grozījumiem Atkritumu apsaimniekošanas likumā, kā arī iepazītos ar Madonas novada priekšlikumiem par nodevas ieviešanu un Vidusdaugavas un ZAAO viedokļiem.

Vairāk informācijas meklējiet LPS mājaslapā: www.lps.lv! Tur iespējams atrast gan videoierakstus un prezentācijas, gan uzdot savu jautājumu, gan arī ielūkoties žurnāla "Logs" arhīvā.

Sagatavojušas
Jana Bunkus, LPS padomniece
sabiedrisko attiecību jautājumos,
un **Gunta Klismeta**

Valsts prezidenta pirmais Cildinājuma raksts

Lai pateiktos par sasniegumiem Latvijas valsts un sabiedrības labā, Valsts prezidents **Raimonds Vējonis** izveidojis un ieviesis jaunu atzinības izteikšanas veidu – Valsts prezidenta Cildinājuma rakstu. Maestro **Raimonds Pauls** ir pirmais, kuram 80. jubilejas koncertā Valsts prezidents Raimonds Vējonis pasniedza Cildinājuma rakstu.

“Vairākkārt esmu aicinājis ikdienā neaizmirst pateikt paldies cilvēkiem mums apkārtnē, novērtēt viņu atbalstu, paveikto un sasniegumus. Izrādot iniciatīvu saistībā ar šo aicinājumu, arī es pats vēlos teikt savu personisko paldies izcilajiem cilvēkiem, kuri nesavtīgi strādā Latvijas labā. Tādēļ pieņemu lēmumu par īpaša Valsts prezidenta Cildinājuma raksta izveidošanu un ieviešanu,” norāda Valsts prezidents Raimonds Vējonis.

Cildinājuma rakstu Valsts prezidents piešķirs pēc savas iniciatīvas. To pasniegs gan par atsevišķu nozīmīgu darbu, gan par ilggadēju ieguldījumu Latvijas valsts un sabiedrības labā.

Foto: Toms Kalniņš, Latvijas Valsts prezidenta kanceleja

Maestro Raimondam Paulam Valsts prezidenta Cildinājuma raksts tika pasniegts 12. janvārī, izsakot pateicību par tautai ziedoto talantu un darbu. *“Lai Latvija mūžam skan jūsu mūzikā!”* pasniedzot Cildinājuma rakstu, novēlēja Valsts prezidents Raimonds Vējonis.

Laba vēlējumi prezidentam

Lai tauta vienoti paustu atbalstu un cieņu Valsts prezidentam **Raimondam Vējonim** laikā, kad viņš atveseļojas pēc sirds operācijas, tika izveidota unikāla mājaslapa – www.turiesprezident.lv, kurā varēja uzaust īpaši prezidentam veltītu un ar labiem vārdiem spēcīnātu Lielvārdes jostu. Pēc mājaslapas darbības beigām josta tiks noausta un pasniegta prezidentam, kad viņš būs atgriezies darbā. Paredzēts, ka dāvināju-

mam līdzī nodos veltījuma veidotāju – visu vēlējumu autoru sarakstu.

Veselības vēlējumus Valsts prezidentam Raimondam Vējonim atsūtījuši arī daudzi ārvalstu vadītāji un vēstnieki. Lai atbalstītu savu prezidentu, daudzviet Latvijā notikušas gan zibakcijas, gan uzņemti video ar jauniešu laba vēlējumiem un stiprinājuma vārdiem prezidentam.

Savukārt Raimonds Vējonis ar videoieraksta palīdzību pateicas Latvijas ļaudīm par labajām domām un vārdiem un sirsnīgu atbalstu.

Laimdotas Straujumas valdības ceļavārdi Latvijai

Foto: Valsts kanceleja

Līdzšinējās Ministru prezidentes **Laimdotas Straujumas** vadītās valdības ministri, noslēdzot savu darbību Ministru kabinetā, novēl Latvijas cilvēkiem ceļā uz valsts simtgadi arvien labāku dzīvi, spēt izsekot finanšu mūsdienu izaicinājumiem, novērtēt lauku devumu, spēt izveidot jaunas un labi apmaksātas darbavietas, dibināt kuplas ģimenes un dzīvot drošā valstī.

Darbu sākusi Māra Kučinska valdība

11. februārī Saeima ārkārtas sēdē izteica uzticību jaunajam Ministru kabinetam, kuru vadīs Ministru prezidents **Māris Kučinskis**.

Valsts prezidents **Raimonds Vējonis** savu vēlējumu sēdes dalībniekiem puda videouzrunā. Vispirms viņš pateicās Laimdotas Straujumas vadītajam Ministru kabinetam, bet jaunajai valdībai vēlēja strādāt kā saliedētai komandai līdz nākamajām Saeimas vēlēšanām. *“Jaunajai valdībai jāstrādā, lai Latvijā uzlabotos dzīves kvalitāte un to sajustu ikviens Latvijas iedzīvotājs. Es ticu, ka jūs esat šeit un darbojaties politikā tāpēc, ka mīlat mūsu valsti,”* uzsvēra R. Vējonis.

Lai atjaunotu sabiedrības uzticību Latvijas valsts varai kopumā, ir nepieciešams neatlaidīgs darbs jaunās valdības deklarācijā ietvertu uzdevumu īstenošanai. Saskaņā ar deklarāciju Māra Kučinska valdības

APSVEICAM!

prioritātes ir tautsaimniecības attīstība, valsts drošība un nacionālā identitāte, demogrāfiskās situācijas uzlabošana, ģimenes dzīves kvalitāte un sociālais nodrošinājums, reformas izglītībā, zinātnē un veselības aprūpē.

Foto: Valsts kanceleja

Māra Kučinska vadībā strādās aizsardzības ministrs **Raimonds Bergmanis**, ārlietu ministrs **Edgars Rinkēvičs**, ekonomikas ministrs un Ministru prezidenta biedrs **Arvils Ašeradens**, finanšu ministre **Dana Reizniece-Ozola**, iekšlietu ministrs **Rihards Kozlovskis**, izglītības un zinātnes ministrs **Kārlis Šadurskis**, kultūras ministre **Dace Melbārde**, labklājības ministrs **Jānis Reirs**, satiksmes ministrs **Uldis Augulis**, tieslietu ministrs **Dzintars Rasnačs**, veselības ministrs **Guntis Belēvičs**, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs **Kaspars Gerhards** un zemkopības ministrs **Jānis Dūklavs**.

Gada balvas medicīnā

12. februārī svinīgā ceremonijā kultūras pilī "Ziemeļblāzma" noslēdzās Latvijas Ārstu biedrības sadarbībā ar Latvijas Māsu asociāciju, Rīgas domi un Veselības ministriju organizētais konkurss "Gada balva medicīnā", kurā tiek godināti Latvijas medicīnas darbinieki. Ikviens Latvijas iedzīvotājs laikā no pagājušā gada 24. novembra līdz šāgada 15. janvārim varēja nobalsot par savu labākā mediķa kandidātu vairākās nominācijās. Šogad Latvijas Ārstu biedrības balsojumā kopā balsots vairāk nekā 5000 reižu.

Konkursa balvu par mūža ieguldījumu medicīnā saņēma onkoloģe **Sarmīte Baltkāja** un bērnu ķirurģis profesors **Jānis Gaujēns**.

Nominācijā "Gada ārsts" balsots par 654 ārstiem, bet kopumā sabiedrības balsojumā paldies teikts 1500 medicīnas speciālistiem. Šogad "Gada ārsta" balvu saņēma ģimenes ārsts un neirologs **Jāzeps Pogumirskis**, kurš strādā Krāslavas novada Indrā. Par "Gada zobārsti" atzīta Daugavpils novada Kalupē praktizējošā zobārste **Galina Grunšteine**. Savukārt par "Gada farmaceiti" kļuvusi SIA "Liep" farmaceite

Maiga Liepiņa Salacgrīvā. "Gada funkcionālā speciālista" godā šoreiz ticis **Hardijs Kīsis**, kurš strādā gan SIA "Amicus Pro", gan arī Rūjienas senioru mājā un veselības sporta studijā "Vingrotava". Par "Gada māsu" atzīta Daugavpils reģionālās slimnīcas medicīnas māsa **Anna Duļkeviča**, par "Gada vecmāti" – Jūrmalas slimnīcā strādājošā **Vija Kalniņa**, bet par "Gada ārsta palīgu" – Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Zemgales reģionālā centra Neretas neatliekamās medicīniskās palīdzības punkta darbiniece **Inita Opmane**.

Par gada notikumu medicīnā izvirzīta sirds transplantācija bērnam, ko 2015. gada 6. septembrī profesora **Romana Lāča** vadībā veica Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Sirds ķirurģijas centra mediķi. Tāpat balvu nominācijā "Gada cilvēks medicīnā" saņēma infektologs un epidemiologs, medicīnas zinātņu doktors **Uga Dumpis**.

Foto: Latvijas Ārstu biedrības arhivs

Savukārt par "Gada slimnīcu 2015" atzīta **Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca**. Šobrīd SIA "Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca" Ventspilī un Talsos kopā strādā 528 darbinieki, un pacienti medicīnas pakalpojumus var saņemt patīkamā vidē, jo Ventspilī slimnīca ir pilnībā rekonstruēta, bet Talsu filiāle jau vairāk nekā gadu veiksmīgi strādā jaunajā ēkā Stendes ielā 1.

Ekselences balva skolotājiem

17. februārī Mārupes vidusskolā norisinājās Ekselences balvas fināls progresīviem skolotājiem.

"Ekselences balvu" organizē Latvijas Universitātes Dabaszinātņu un matemātikas izglītības centrs sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru un LU Fondu. Laureātiem 1400 eiro dāvināja balvas mecenāti – Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācija, Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācija sadarbībā ar sterilo zāļu formu ražotni SIA "PharmIdea", mērniecības un teritorijas plānošanas uzņēmums SIA "Metrum" un AS "Latvijas valsts meži". Dāvanas – profesionālās pilnveides nodarbbas "Stundu plāni *ClassFlow* vidē" – visiem finālistiem bija sarūpējis izglītības uzņēmums "Lielvārds".

Finālā piedalījās 19 Latvijas dabaszinātņu un matemātikas skolotāji. "Ekselences balvu" bioloģijā saņēma **Airita Ešenvalde** no Priekules vidusskolas, fizikā –

Foto: Renārs Derrings

Ludmila Belogradova no Aizkraukles novada ģimnāzijas, ķīmijā – **Ilze Ventīņa** no Talsu Valsts ģimnāzijas un matemātikā – **Linda Čākure** no Rūjienas vidusskolas.

Konkurss “Latvijas Labākais tirgotājs 2015”

11. februārī Rīgas domes sēžu zālē notika Latvijas Tirgotāju asociācijas rīkotā ikgadējā konkursa “Latvijas Labākais tirgotājs” noslēguma pasākums, kurā cildināja nozares labākos – aptiekas, veterinārās aptiekas un klīnikas, degvielas uzpildes stacijas, skaistumkopšanas salonus, sporta un atpūtas centrus, viesnīcas un viesu namus, lauku tūrisma objektus, mazos veikalus, lielveikalus un tirdzniecības tīklus, bistro, kafējnīcas-pīcērijas, kafējnīcas-konditorejas, kafējnīcas-veikalus, kafējnīcas, krogus, restorānus un viesnīcu restorānus.

Konkursu “Latvijas Labākais tirgotājs” ar mērķi paaugstināt nozarē strādājošo profesionalitāti rīko Latvijas Tirgotāju asociācija (LTA) kopā ar Latvijas Pašvaldību savienību. Vairāk nekā 20 gadu laikā konkursa gaitā eksperti izvērtējuši labākos tirdzniecības, ēdināšanas un pakalpojumu sniedzēju uzņēmumus visā Latvijā, un daudzi no tiem guvuši plašāku atpazīstamību un uzmanību. Latvijas Tirgotāju asociācijas prezidents **Henriks Danusēvičs** ar prieku sveica arī 2015. gada labākos uzņēmumus.

Konkursā “Latvijas Labākais tirgotājs 2015” kopumā piedalījās 198 uzņēmumi. Pēc vērtēšanas 66 uzņēmumi atbilda konkursa kritērijiem, jo saņēma vismaz 92 punktus no 100. Starp tiem 20 uzņēmumi ir no Rīgas un 46 – no novadiem. Par **uzvarētājiem** atzīti **48 uzņēmumi**, laureāta diplomus izpelnījās 17 un vienam uzņēmumam piešķirts dalībnieka diploms. 2015. gada konkursa uzvarētāji pārstāv Alūksni, Cēsaini, Cēsi, Daugavpils pilsētu un novadu, Gulbeni, Jelgavas pilsētu un novadu, Jēkabpili, Jūrmalu, Koknesi, Ķegumu, Lielvārdi, Liepupi, Mālpili, Ogrī, Rīgu, Roju, Salaspili, Saldu, Valmieru un Ventspili.

No **Jelgavas** uzvarētāju godā tika sumināti SIA “Viktorija B” bistro “Silva”, kafējnīca-konditoreja “Silava” un kafējnīca “Tējas namiņš”, kā arī SIA “Stila avēnija” skaistumkopšanas salons. Savukārt lau-

reātu diplomu saņēma SIA “Astarte-Nafta” un SIA “Multilukss”. Jelgavniekus svinīgajā pasākumā sveica domes priekšsēdētāja vietnieks **Aigars Rublis**.

Apsveikt sava novada četrus uzvarētājus bija ieradusies arī **Alūksnes novada** domes priekšsēdētāja vietnieks **Dzintars Adlers** un uzņēmējdarbības atbalsta speciāliste **Sanita Ausēja**, kuri kopā ar LTA prezidentu Henriku Danusēviču sumināja SIA “Labākie draugi” veterināro klīniku “Labākie draugi”, SIA “Skaistuma darbnīca” skaistumkopšanas salonu, SIA “JM grupa” viesnīcu “Jolanta” un SIA “Dzīpari S” salonu “Dzīpars”.

Savukārt Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks **Didzis Ošeniņš** pamatoti lepns par savējiem – Ventspils Ūdens piedzīvojumu parku.

“Latgales Gada balvas 2015”

Jau otro gadu Preiļu novada Kultūras centrā 30. janvārī norisinājās biedrības “Asmu latgalīts” organizētā Latgales Gada balvas pasniegšanas ceremonija.

Šogad tika saņemti 35 iesniegumi no dažādiem Latgales novadiem. Žūrijas sastāvā bija Latgalē atpazīstami un godājami cilvēki, kuri no visiem pretendentiem izvēlējās vienu Latgales balvas ieguvēju. Žūrijas darbu vadīja Daugavpils pilsētas mērs **Jānis Lāčplēsis**.

Balvas tika pasniegtas septiņās nominācijās: Latgales Gada aktīvākais jauniešis – jaunais uzņēmējs **Staņislavs Maļkevičs**; Latgales Gada labākais lauksaimnieks “Savas zemes saimnieks” – **Inese un Māris Klodāni** no Preiļu novada Pelēciem; Latgales Gada uzņēmums – AS “Preiļu siers” un tā valdes priekšsēdētājs **Jāzeps Šņepsts**; Latgales Gada seniors – Viļakas Pensionāru biedrības valdes priekšsēdētāja **Maija Golubeva**; Latgales Gada sirds cilvēks – Daugavpils Pestīšanas armijas vadītājs **Jānis Sporāns**; Latgales Gada varonis – slavenais sporta veterāns un Ginesa rekorda ieguvējs **Antons Arnicāns** no Dagdas; Latgales Gada ģimene – **Olga un Pēteris Gludāni** un viņu kuplā saime no Ilūkstes novada.

Biedrība “Asmu latgalīts” izsaka īpašu pateicību Daugavpils domes priekšsēdētājam **Jānim Lāčplēsim**, Preiļu novada domes priekšsēdētājam **Marutai Plivdai**, Daugavpils novada domes deputātei **Janīnai Kursītei**, Ludzas novada domes priekšsēdētājai **Alīnai Gendelei**, Daugavpils novada Kultūras pārvaldes vadītājai **Inārai**

Latgales Gada ģimene – Glaudānu saime no Ilūkstes novada

Mukānei, Riebiņu novada domes izpilddirektoram **Ārim Elstam**, kā arī SIA "Antaris", Aglonas novada, Daugavpils novada un Preiļu novada domei.

Latgaliešu kultūras balva "Boņuks 2015"

28. februārī Latgales vēstniecībā "Gors" jau astoto reizi tika pasniegtas Latgaliešu kultūras gada balvas "Boņuks" sabiedrības un kultūras, mūzikas un literatūras sadaļās – pavisam 19 nominācijās. "Boņuks" ir vienīgā balva, kas īpaši izceļ un godina sasniegumus latgaliešu kultūras dzīvē.

Šogad tika saņemts rekordskaits pieteikumu – 215 anketas, no kurām kopējais balvas pretendentu skaits sasniedza 115 cilvēkus, notikumus un aktivitātes. Vērtēšanas komisijā darbojās pērnā gada balvas ieguvēji un pieaicinātie konkrētās sfēras pārzinātāji, bet Latgaliešu kultūras gada balvas "Boņuks 2015" norisi atbalstīja Valsts Kultūrkapitāla fonds, Rēzeknes pilsētas un Rēzeknes novada dome, Baltinavas, Balvu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Kārsavas, Līvānu, Ludzas, Rugāju un Viļakas novada pašvaldības un Nacionālais Kino centrs.

Sabiedrības un kultūras sadaļā par **Gada cilvēku kultūrā** tika sumināta ērģelniece, Izcilības balvas kultūrā saņēmēja **Iveta Apkalna**, par **Gada notikumu – Lūznavas muižas atklāšana**, par **latgaliešu valodas popularizēšanu – Kārsavas novada pašvaldības projekts "saRedzi latgalīšu volūdu"**, par **Gada amatnieku/saimnieku – veikala "O! Marta" un internetveikala taiseitslatgola.lv** saimnieks "Latgolys Studentu centra" latgaliešu grāmatu galda koordinators **Artis Logins**, par **Gada sniegumu vizuālajā mākslā – Gļebs Panteļejevs** ar izstādi "Latgales rapsodija", par **Gada sniegumu skatuves mākslā – festivāla "ORGANismi" uzvedums "Saulē. Bērni. Rainis"**, par **Gada sniegumu audiovizuālajā mākslā – latgaliešu valodas apmācību video** un par **latgaliešu kultūras popularizēšanu Latvijā un pasaulē – grāmata "Ludzas igauņu pasakas"** (tulkotājs – Guntars Godiņš). Savukārt mūzikas sadaļā par **labāko sniegumu pop/rock mūzikā** atzītas

"**Dabasu Durovys**" ar dziesmu "Pādys" un koncertdarbību, par **labāko sniegumu tautas mūzikā** – etnoroka grupa "**Laimas Muzykanti**" ar albumu "Rodi" un koncertdarbību, par **labāko sniegumu alternatīvajā mūzikā** – poētiskā roka apvienība "**Kapļi**" ar albumu "Ašņa dasys", par **labāko sniegumu akadēmiskajā mūzikā** – **Andrejs Selickis** ar "Šyupeļdzīsmi Jēzum", par **labāko mūzikas video** – "**Tautumeitas**" ar videoklipu dziesmai "Aņņeite", par **gada debiju mūzikā** – grupa "**Tautumeitas**", par **labāko sniegumu šlāģermūzikā** – **Ansis Ataols Bērziņš** ar albumu "Pasaver" un nominācijā "Radio hits" – "**Dabasu Durovys**" – "Pādys". Literatūras sadaļā par **labāko sniegumu literatūrā** nominēta **Anita Mileika** ar dzejas krājumu "mūžīgā nepārtikusī stirna" un par **labāko izdevumu/grāmatu** – "**Alise Breinumu zemē**" – Luisa Kerola grāmatas tulkojums latgaliešu valodā. Savukārt balvu par **mūža ieguldījumu latgaliešu kultūras attīstībā** saņēma katoļu prāvests, kultūrvēsturnieks un sabiedriskais darbinieks **Alberts Budže**.

Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācijas gada balvas

28. janvārī Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA) konferencē "Atvērta tehnoloģijas un viedri risinājumi" pasniedza apbalvojumus par ieguldījumu atvērto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izstrādē, izmantošanā un popularizēšanā. LATA apbalvojumi tika pasniegti trīs kategorijās: atvērta iestāde, izcilākais atvērto tehnoloģiju risinājums biznesā un būtiskākais ieguldījums atvērto tehnoloģiju popularizēšanā.

Kā atvērta iestāde balvu saņēma **Rīgas dome** par pilotprojektu, kas ietver atvērto datu vietnes open-data.riga.lv izveidi un atvērto datu kopu publicēšanu, tajā skaitā tiešsaistes režīmā. Nominācijā "Atvērto tehnoloģiju risinājums biznesā" balvu saņēma SIA "**Alberta koledža**" par atvērto risinājumiem izglītības procesā. Alberta koledža izmanto atvērta pirmkoda programmatūru mācību videi *Moodle*, lietojot atvērto risinājumus, nodrošina mācībspēku un studentu komunikāciju reālajā laikā, kā arī veicina informācijas apmaiņu un mobilitāti. Balvu par ieguldījumu atvērto tehnoloģiju popularizēšanā ieguva **Toms Ceļmillers** par atvērto datu jautājumu aktualizēšanu publiskajā pārvaldē.

"*Esam lepnī, ka katru gadu pieteikumu skaits LATA balvai pieaug. Palielinās arī atvērto standartu un datu nozīme, attīstoties viedri savienojamām tehnoloģijām. LATA apbalvojums ir veids, kā mēs varam iedvesmot uzņēmumus, iestādes un privātpersonas turpināt attīstīties šajā jomā,*" atzīst LATA valdes priekšsēdētājs **Jānis Treijs**.

Jaunākais "Latvijas e-indeks" apliecina publiskās pārvaldes digitālo attīstību

Otrajā "Latvijas e-indeksa" mērījumā par digitāli attīstītākajām publiskās pārvaldes iestādēm atzītas Valmieras pilsētas, Strenču un Kuldīgas novadu pašvaldības, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un Centrālās statistikas pārvalde.

"Latvijas e-indeksā" piedalījās visas 119 Latvijas pašvaldības un 102 valsts iestādes. Mērījums vērtē e-vides infrastruktūru, pašvaldības interneta resursus un cilvēku prasmes, e-pārvaldi un drošību, iestādes iekšējo procesu organizāciju, starpiestāžu sadarbību, pakalpojumu sniegšanu, sabiedrības iesaistīšanu un citus e-vides attīstības aspektus.

"Lattelecom" valdes priekšsēdētājs Juris Gulbis par paveikto pašvaldību mērījumā: "Visu pašvaldību dalība mērījumā apliecina tēmas aktualitāti un pašvaldību ieinteresētību attīstīties. Redzam, ka gada laikā pašvaldību digitālā vide ir kļuvusi mūsdienīgāka un iedzīvotājiem draudzīgāka. Arvien biežāk iekšējie procesi tiek organizēti elektroniski un pašvaldības sekmē iedzīvotāju līdzdalību – gan nodrošinot iespēju domes aktivitātēm sekot līdzi mājaslapā, gan veicinot saziņu sociālajos tīklos. Tāpat aktīvāk lieto e-pakalpojumus, piemēram, par deviņiem procentiem pieaudzis elektroniski deklarēto iedzīvotāju īpatsvars."

"Valsts pārvaldes iestāžu Latvijas e-indeksa atspoguļo mūsu digitālo attīstību atbilstoši Eiropas Savienības un pasaules labajai praksei. Arī šogad neatkarīgi eksperti pēc iepriekš ar partneriem saskaņotas metodikas analizēja iestāžu e-pārvaldes iespēju izmantošanu un efektivitāti gan to iekšējā darba organizācijā, gan starpiestāžu procesos. Tāpat tika analizēta iestāžu sniegto e-pakalpojumu pieejamība. Esmu gandarīts par mūsu aizsāktās iniciatīvas saņemto starptautisko atzinību – 2015. gadā iegūstot Eiropas Publiskā sektora balvu – Labākās prakses sertifikātu, ko konkursa kārtībā piešķir īpaši izveidota Eiropas Publiskās administrācijas institūta žūrija," uzsver vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards.

"Latvijas e-indeks" mēra Latvijas publiskās pārvaldes digitālās vides attīstību piecās kategorijās – republikas nozīmes pilsētas, lielie novadi, mazie novadi, ministrijas un iestādes. Uzvarētāji noteikti, pamatā veicot pašvaldību un valsts iestāžu aptaujas, kā arī izmantojot datus no citu iestāžu un organizāciju rīcībā esošiem statistikas avotiem.

Lai izstrādātu pārskatāmu e-vides iespēju izmantošanas novērtējumu pašvaldībās un valsts iestādēs, 2014. gadā "Latvijas e-indeksa" partnerības iniciatīvu uzsāka "Lattelecom" un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija kopā ar partneriem – Latvijas Pašvaldību savienību, Latvijas Lielo pilsētu asociāciju, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

asociāciju un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru.

"Poziīvi ir tas, ka arvien lielāks skaits pašvaldību savu dokumentāciju organizē digitālā formā. Ir svarīgi, lai uzņēmumi un pašvaldības ne tikai uzlabo savu darba vidi, atsakoties no papīra dokumentu aprites, bet arī detalizētāk izprot e-vides priekšrocības. 74 procenti pašvaldību savus iedzīvotājus mudina vairāk izmantot e-pakalpojumus – tas pierāda, ka gan pašvaldības, gan iedzīvotāji arvien vairāk apzinās digitālās iespējas un to sniegtos ieguvumus," stāsta Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācijas prezidente Signe Bāliņa.

Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis Andris Jaunsleinis: "Latvijas e-indeks" ir labs piemērs biznesa, valsts un nevalstisko organizāciju sadarbībai. E-pārvaldes, e-vides infrastruktūras un IT risinājumu drošības jautājumi kļuvuši par neatņemamu katras pašvaldības darba sastāvdaļu. Iniciatīva sniedz iespēju iepazīt pašvaldības e-vides attīstību gan tās darbiniekiem, gan teritorijas iedzīvotājiem. Lai arī turpmākajos gados ir tikpat liela pašvaldību atsaucība kā šogad!"

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēdētājs Jānis Endziņš: "No uzņēmēju viedokļa jebkuri e-pakalpojumi atvieglo dzīvi, jo nav jātērē laiks un enerģija, lai dotos uz pašvaldības vai valsts iestādi nepieciešamo dokumentu iesniegšanai vai saņemšanai. Tāpat šādas pieejas attīstīšana un paplašināšana izslēdz koruptīvos riskus, jo tiek maksimāli samazināta cilvēku savstarpējā mijiedarbība, tādējādi izskaužot ieinteresēto pušu ieinteresētību. Prieccē, ka pētījums uzrāda pozitīvu dinamiku un pašvaldības aizvien vairāk pievērš uzmanību e-lietām. Tajā pašā laikā mums visiem kopā vēl daudz darāmā gan e-pārvaldes attīstīšanā, gan popularizēšanā iedzīvotājiem un uzņēmējiem."

"Latvijas e-indeksa" mērījumu rezultāti un prezentācijas fails lejuplādējami: www.eindekss.lv/lv/6-rezultati.

Sagatavojušas
Zanda Šadre,

"Lattelecom" Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja,
un **Kristīne Kļaveniece,** Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

lattelecom

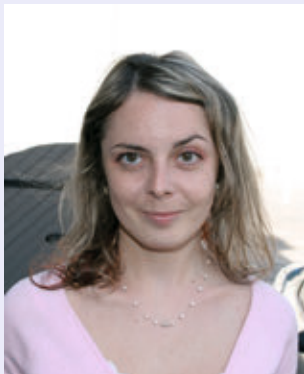

LATVIJAS
PAŠVALDĪBU
SAVIENĪBA

LIKTA
Latvijas Informācijas
un komunikācijas
tehnoloģijas asociācija

Agita Kaupuža,
LPS Pārstāvniecības
Briselē vadītāja

ES Pilsētprogramma – neaizmirstot mazās un vidējās pilsētas

“ES Pilsētprogrammai jāaptver visas urbānās teritorijas, tostarp mazās un vidējās pilsētas, ņemot vērā īpašo Eiropas situāciju,” – tā 25. janvārī Briselē (Beļģijā) Reģionu komitejas un Eiropas Parlamenta kopīgi rīkotajā sanāksmē uzsvēra Reģionu komitejas Teritoriālās kohēzijas politikas un ES budžeta komisijas priekšsēdētājs **Rafaēle Katāneo**.

Jaunās ES Pilsētprogrammas mērķis ir uzlabot dzīves kvalitāti pilsētās, nodrošināt mērķtiecīgāku atbalstu un veicināt zināšanu un pieredzes apmaiņu. Sanāksmē klātesošie pašvaldību pārstāvji un arī akademiķi vairākkārt uzsvēra nepieciešamību iekļaut jaunajā ES Pilsētprogrammā ne tikai atsevišķas pilsētas, bet gan urbānās teritorijas.

“Mums nepieciešama politika pilsētregióniem – tikai tas sniegs stimulu reģionālās ekonomikas attīstībai pilsētās un ap tām. Plānošanā nedrīkstam atdalīt pilsētu politiku no reģionālās politikas kopumā,” norādīja Liverpūles universitātes profesors **Maikls Pārkīnsons**. Viņš arī kritizēja daudzās ES programmas un politikas dokumentus, kas izstrādāti, nedomājot par reālajiem izpildītājiem, un izteica cerību, ka labi sagatavotā ES Pilsētprogramma tiks arī pienācīgi īstenota, iesaistot visus ieinteresētos dalībniekus.

Patlaban darbs ES Pilsētprogrammā tiek organizēts caur tematiskajām Partnerībām, izpētot aktuālākās problēmas un Partnerību iespējas tās risināt, uzlabojot ES politikas un likumdošanas pilsētu dimensiju. Vienā no Partnerībām, kas veidota mājokļu jautājumu

risināšanai, no Latvijas iesaistījusies Rīgas pilsēta, ko sanāksmē pārstāvēja Latvijas delegācijas Reģionu komitejā loceklis un Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas priekšsēdētājs **Dainis Turlais**. Mājokļu partnerībā galvenā uzmanība tiks pievērsta tādiem jautājumiem kā pašvaldību mājokļi par pieņemamu cenu, valsts atbalsta noteikumi un mājokļu politika kopumā.

ES Pilsētprogramma bija viena no Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē prioritātēm, un prezidentūrā pieņemtajā ministru deklarācijā “Ceļā uz ES Pilsētprogrammu” (*Rīgas deklarācija*) uzsvēta tieši mazo un vidējo pilsētu nozīme. Šobrīd darbs pie ES Pilsētprogrammas notiek Nīderlandes prezidentūras ES Padomē ietvaros, un Nīderlande šo izvirzījusi par vienu no svarīgākajiem savas prezidentūras mērķiem. Plānots, ka vienošanās par ES Pilsētprogrammu tiks panākta šāgada maijā, pieņemot “Amsterdamas paktu”.

Rīga sāk darbu ES Pilsētprogrammas Mājokļu partnerībā

18. februārī Briselē notika Eiropas Savienības Pilsētprogrammas Mājokļu partnerības sanāksme, kur kā viens no partnerības dalībniekiem tika pārstāvēta arī Rīgas pilsēta.

Mājokļu partnerība ir viena no 12 partnerībām, ar kuru palīdzību plānots sasniegt konkrētus rezultātus ES Pilsētprogrammā, izpētot aktuālākās problēmas un iespējas tās risināt, uzlabojot ES politikas un likumdošanas pilsētu dimensiju. Ar pirmajiem konkrētajiem priekšlikumiem partnerības iepazīstinās maijā, kad Nīderlandē paredzēts uzsākt ES Pilsētprogrammu, pieņemot “Amsterdamas paktu”.

ES Pilsētprogramma veidojas kā dažādu ieinteresēto pušu aktivitāšu kopums, lai nacionālajā un Eiropas Savienības likumdošanā stiprinātu pilsētu dimensiju. Tāpēc katrā partnerībā apvienojušies gan

Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu, gan dalībvalstu ministriju, gan arī pilsētu un to interešu pārstāvošo asociāciju pārstāvi. Tiek uzsvērts, ka ideju radīšana un priekšlikumu formulēšana notiek inovatīvi un brīvi, un šo darbu nevada ne ES dalībvalstis, ne Eiropas Komisija, ne arī kāda no ieinteresētajām pusēm. Plānots, ka partnerību priekšlikumi tiks ietverti Padomes secinājumos un Padomes darba grupu skatāmo jautājumu lokā.

Sanāsmē Mājokļu partnerības dalībnieki vienojās par būtiskākajām tēmām, kas būtu jāaktualizē un jārisina ES līmenī, domājot par mājokli ne tikai kā par ēku, bet gan par vienu no elementiem cilvēka cienīgas dzīves nodrošināšanai. Rīgas pilsēta uzsvēra mājokļu pieejamību dažādu sociālo grupu iedzīvotājiem, proti, valsts atbalsta nosacījumu piemērošanu mājokļu jomā, lai rastu iespēju sniegt atbalstu tiem iedzīvotājiem, kuri neatbilst kritērijiem pašvaldības palīdzības saņemšanai, bet vienlaikus to materiālais stāvoklis neļauj kvalitatīvi risināt mājokļu jautājumu, iesaistoties brīvajā ires tirgū. Tāpat Rīgas pilsēta izteikusi interesi arī meklēt risinājumus un uzzināt citu valstu labās prakses piemērus par to, kā iespējams ieinteresēt investorus ieguldīt pieejamos, taču vienlaikus arī kvalitatīvos mājokļos.

Mājokļu partnerībā iesaistījusies arī LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Vīnes pilsēta, Skotijas Pilsētu asociācija, Luksemburgas, Nīderlandes, Slovākijas, Slovēnijas un Vācijas tematiskās ministrijas, Eiropas Komisijas Reģionālās politikas un Enerģijas ģenerāldirektorāti, kā arī Eiropas Investīciju banka un vairākas pilsētu intereses pārstāvošas organizācijas.

ES Pilsētprogramma bija viena no Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē prioritātēm, un prezidentūras laikā pieņemtā ministru deklarācija "Ceļā uz ES Pilsētprogrammu" (*Rīgas deklarācija*) pirmo reizi pilsētu dimensiju nostiprināja Padomes līmenī. Šobrīd darbs pie ES Pilsētprogrammas notiek Nīderlandes prezidentūras ES Padomē ietvaros, un Nīderlande šo izvirzījusi par vienu no svarīgākajiem savas prezidentūras mērķiem.

Latvijas delegācijas tikšanās ar LR pastāvīgo pārstāvi ES

11. februārī Briselē Latvijas delegācija Reģionu komitejā tikās ar ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieci, Latvijas Republikas pastāvīgo pārstāvi Eiropas Savienībā **Sanitu Pavļutu-Deslandes**, kura pastāvīgo pārstāvniecību ES vada kopš 2015. gada decembra.

Tikšanās laikā Latvijas delegācija un pastāvīgā pārstāve ES diskutēja par pašvaldības interesējošiem jautājumiem, kas patlaban ir Eiropas Savienības politikas dienaskārtības augšgalā. S. Pavļuta-Deslandes pašvaldību pārstāvjiem sniedza informāciju par diskusijām Eiropas Savienības Padomē par daudzgadu finanšu shēmas vidusposma pārskatu. Tāpat puses apsprieda nostāju par jauno Eiropas kaimiņattiecību

politiku, ņemot vērā Latvijas pašvaldību aktīvo sadarbību ar Austrumu partnerības valstu pašvaldībām. Neiztrūkstoši arī šajā diskusijā viens no jautājumiem bija nelegālā migrācija un Šengenas zonas nākotne.

Latvijas delegāciju Reģionu komitejā šajā tikšanās reizē pārstāvēja delegācijas vadītājs **Andris Jaunsleinis** un pašvaldību vadītāji un deputāti – **Inga Bērziņa, Ligita Gintere, Aleksandrs Lielmežs, Leonīds Salcevičs, Dainis Turlais** un **Jānis Vītoliņš**.

ES REĢIONU KOMITEJAS 116. PLENĀRSESIJĀ

Jana Bunkus,
LPS padomniece
sabiedrisko attiecību
jautājumos

10. un 11. februārī Briselē norisinājās Eiropas Savienības Reģionu komitejas 116. plenārsesija, kurā Latvijas delegācija piedalījās šādā sastāvā: delegācijas vadītājs LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja **Inga Bērziņa**, Jaunpils novada domes priekšsēdētāja **Ligita Gintere**, Jēkabpils pilsētas domes priekšsēdētājs **Leonīds Salcevičs**, Mālpils novada domes priekšsēdētājs **Aleksandrs Lielmežs**, Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja pirmais vietnieks infrastruktūras jautājumos **Jānis Vītolīņš** un Rīgas domes deputāts, Rīgas domes Drošības, kārtības un korupcijas novēršanas jautājumu komitejas priekšsēdētājs **Dainis Turlais**.

Plenārsesijas dienaskārtībā bija iekļauts Eiropas Komisijas 2016. gada izaugsmes pētījums un jautājumi par ilgtermiņa bezdarbnieku integrāciju darba tirgū, vecāka gadagājuma cilvēkiem piemērotu tūrismu, Eiropas Savienības sistēmu datu vākšanai zivsaimniecības nozarē, inovāciju un lauku ekonomikas modernizāciju, teritoriālās attīstības rādītājiem – IKP un ne tikai, ES Šengenas bezrobežu zonas apdraudējumu u.c.

Ar reģionālā un vietējā līmeņa vadītājiem par nākotni debatēja Eiropadomes priekšsēdētājs **Donalds Tusks**, akcentējot galvenos jautājumus, kas ir Padomes darba kārtībā, piemēram, migrācija, klimata pārmaiņas un Apvienotās Karalistes referendums. Plenārsesijā piedalījās arī izglītības, kultūras, jaunatnes un sporta komisārs **Tibors Navračičs**, kura uzstāšanās bija veltīta jaunatnes un izglītības politikai, un reģionālās politikas komisāre **Korina Krecu**, kura stāstīja par iespējām pilnveidot ES kohēzijas politiku.

RK rezolūcijā “**Pilsētu un reģionu iesaiste Eiropas pusgada norisēs**” par 2016. gada izaugsmes pētījumu norādīts, ka Eiropas pusgadā – gadskārtējā ekonomikas politikas koordinēšanas ciklā – jācenšas mazināt reģionu atšķirības ekonomiskās un sociālās attīstības rezultātu un administratīvās spējas jomā un ka jānodrošina pilsētām un reģioniem noteikta loma šajā procesā.

Jautājumā par **ilgtermiņa bezdarbnieku integrāciju darba tirgū** sagatavotajā atzinumā apgalvots: lai varētu risināt ilgtermiņa bezdarba problēmu, dalībvalstīs vajadzīgi efektīvāki un elastīgāki nodarbinātības dienesti. Atzinumā arī ierosināts veikt pasākumus, lai palielinātu darbaspēka pieprasījumu, un norādīts, ka šim mērķim varētu izmantot dažādus ES struktūrfondus.

Atzinuma projektā par **inovāciju un lauku ekonomikas modernizāciju**, ko sagatavojis Igaunijas Viljandi pilsētas domes loceklis **Randels Lentss**, minētas ieceres, kā varētu modernizēt lauku rajonus un mazināt pilsētu un lauku rajonu atšķirības. Atzinumā ierosināts atvēlēt vairāk līdzekļu ES lauku rajonu attīstībai, noteikt līdzekļu minimālo procentuālo daļu, kas jāpiešķir profesionālajai apmācībai lauku rajonos, veicināt produktu izstrādi mazos uzņēmumos un veļtīt lielākas pūles, lai lauku rajonos palielinātu iespējas piekļūt ātrdarbīgam internetam un uzlabotu zināšanas par informācijas un komunikācijas tehnoloģijām. Sagatavotajā atzinuma projektā par **Eiropas sadarbību jaunatnes jomā** norādīts, ka ir vajadzīgs vairāk līdzekļu un plašāka sadarbība, lai Eiropā risinātu jauniešu bezdarba problēmu, uzlabotu bēgļu integrāciju un novērstu jauniešu radikalizāciju. Atzinumā ierosināts nodrošināt, ka visiem ES jauniešiem ir iespēja iegūt vismaz minimālā līmeņa prasmes un kvalifikāciju, un uzsvērts, ka jāstimulē izcilība un inovācija izglītības un apmācības jomā.

Vislielākā uzmanība plenārsesijā tika veltīta **Nīderlandei**, kas 13. reizi ir ES Padomes prezidentvalsts. Plenārsesijā piedalījās arī Nīderlandes iekšlietu un Karalistes attiecību ministrs, Nīderlandes prezidentūras pārstāvis **Ronalds Plasterks**, kurš savā runā uzsvēra, ka Nīderlandes galvenā prioritāte ir izaugsme un nodarbinātība, pateicoties inovācijai un saiknei ar iedzīvotājiem un pilsonisko sabiedrību, īpašu uzmanību veltot to iesaistīšanai politikas veidošanā.

Prezidentvalsts Nīderlande ir apņēmusies arī izstrādāt integrētu Eiropas Pilsētprogrammu – tā ir prioritāte, kas tai kopīga ar Reģionu komiteju.

Reģionu komiteja līdztekus Padomes ministru sanāksmei 30. maijā kopā ar Nīderlandes Pašvaldību apvienību, Nīderlandes Provinču apvienību, Amsterdamas Pilsētu un Ziemeļholandes provinci rīkos forumu par ES Pilsētprogrammu.

BRISELĒ PIRMS UN PĒC GADA

Ir pagājis mazliet vairāk par mēnesi, kopš esmu pievienojusies Latvijas Pašvaldību savienības profesionālajam kolektīvam. Līdz šim man bija gods desmit gadus nostrādāt Inčukalna novada pašvaldībā par sabiedrisko attiecību speciālisti. Tur pavadītais laiks ir nenovērtējams, jo man bija jāpārzina ne tikai sava profesionālā joma, bet arī pārējie sociālpolitiskie procesi valstī un ārpus tās robežām.

Tieši tāpēc 2014. gada decembrī, pateicoties Latvijas Pašvaldību savienībai un Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā, man līdz ar citiem pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistiem pavērās iespēja doties mācību vizītē uz Briseli. Tā bija mana pirmā vizīte un pieredze Eiropas Savienības galvaspilsētā.

Šogad – jau citā statusā un esot LPS sastāvā – devos uz Briseli otro reizi. Pirmajā pirms gada kopā ar kolēģiem iepazīnām Eiropas Parlamentu (EP) un Eiropas Komisiju (EK), bet šoreiz – Reģionu komiteju un Latvijas Republikas pastāvīgo pārstāvniecību.

Būdama Briselē kā pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste, vairāk ieklausījos jautājumos, kas gan man, gan arī kolēģiem likās noderīgi nākotnei un tiešajam darbam. Ar interesi klausījāties par Eiroparlamenta un Eiropas Komisijas darba specifiku un tābrīža galvenajām aktualitātēm. Tomēr jāsaka, ka pirms došanās uz Briseli būtu nepieciešams iepazīties ar EP un EK struktūru, darba specifiku utt., jo ne viss ir tik vienkārši, kā sākotnēji šķiet.

Šajā reizē piedalījos ES Reģionu komitejas 116. plenārsesijā. Salīdzinot ar pirmo vizīti Briselē, kad vairāk sekoju līdzī un centos tvert tādu informāciju, kas aktuāla un varētu noderēt manai pašvaldībai, tad šoreiz to darīju jau Latvijas kontekstā. Jāatzīst, ka divas dienas Eiropas galvaspilsētā paskrēja ļoti ātri. Plenārsesijā tika skatīti jautājumi, kas skar Latviju, turklāt ir arī man interesanti gan kā Eiropas iedzīvotājai, gan LPS darbiniecei. Daudzi aspekti lika aizdomāties un paraudzīties uz Eiropā un pasaulē notiekošajiem procesiem citā kontekstā un kopsakarībās.

Prieks bija dzirdēt Eiropas politiķu nostāju par nepieciešamību jauniešus aizvien vairāk iesaistīt dažādās sporta aktivitātēs, akcentējot to, ka katras valsts valdībai jāizprot līdzekļu piešķiršanas nepieciešamība šai nozarei. Sporta aktivitātēm bērniem un jauniešiem jābūt bezmaksas, nevis balstītām uz vecāku, pašvaldību vai sponsoru iespējām. Šis jautājums tika skatīts arī sakarā ar radikālizāciju – jaunieši jānodarbina šobrīd, nevis jāļauj viņiem pieslēgties grupējumiem, kas nes postu pasaulei.

Ar interesi vēroju dažādu pētījumu rezultātus un ieklausījos politiķu viedokļos. Par daudziem aspek-

tiem Latvijā vēl nerunā. Pieļauju, ka tas nav apzināti, bet tikai nezināšanas dēļ.

Priecājos iepazīties ar ES dalībvalstu pašvaldību asociāciju pārstāvjiem, kuri ir ļoti atvērti un gatavi komunikācijai. Viņi tiešām ir profesionāli, zinoši daudzās jomās, enerģiski un uz sadarbību vērsti.

Paldies arī Latvijas delegācijai par viedajām atziņām un palīdzību “sistēmas” izprašanā! Kopā ar mūsu pašvaldību delegāciju devos vizītē pie ārkārtējās un pilnvarotās vēstnieces, Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāves Eiropas Savienībā Sanitas Pavļutas-Deslandes. Man simpātizē viņas apņemšanās un noformulētais viedoklis.

Ar prieku satikos arī ar LPS pārstāvniecības Briselē vadītāju Agitu Kaupužu, no kuras daudz iemācījos, pirms doties uz Briseli un arī vizītes gaitā. Šā mēneša laikā, ko esmu pavadījusi LPS, augsti novērtēju savus profesionālos kolēģus – padomniekus, viņu zināšanas un erudīciju neskaitāmos jautājumos. Agitas atsaucība un profesionālās iemaņas šo pārliecību tikai nostiprināja.

Tāpat bija iespēja tikties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas un Reģionālās komitejas tulkošanas nodaļas vadītāju Edīti Krūzi, administratori Ludmilu un tulkotāju Santu un uzzināt par šīs profesijas specifiku plašajā ES mozaikā. Turklāt ieguvu arī vairākus lingvistiskus padomus, par ko līdz šim Latvijā biju diskutējusi ar kolēģiem.

Noslēgumā viennozīmīgi varu teikt, ka no Briseles atgriezies ar daudz plašāku redzesloku, nostiprināju

pārliecību, ka Eiropas lietas ir saistošas, un ieguvu atziņu, ka profesionāli man vēl daudz jāaug. Tas arī priecē, jo nav labākas motivācijas kā apziņa, ka es vēl daudz ko nemāku un nezinu. Tāpēc pilnīgi piekritu Sokrata teiktajam: “Jo es vairāk zinu, jo vairāk apzinos, cik daudz es vēl nezinu!”

LAI SKAIDROTU, IR JĀIEPAZĪST!

Tāda pārlicība jau vairākus gadus vada Eiropas Komisijas (EK) pārstāvniecību Latvijā un tās darbiniekus. Viņi pavērsuši skatu ne tikai pret "lielo" mediju žurnālistiem, bet arī pret "mazajiem" brājiem un māsām – pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistiem, kuru pārziņā esošo informatīvo līdzekļu klāsts arvien pieaug – vietējā avīzīte, mājaslapa, *draugiem.lv*, *Facebook*, *tviteris* un citi jaunlaiku brīnumi. Katrā no tiem jāspēj un jāpaspēj atstāt savas pašvaldības notikumu "pēdas". Liekas neticami, ka dažviet to visu iespēj viens "cilvēks orķestris", kuram ikdienas steigā biežāk nākas uzklaušīt norādes, iebildumus, pat neapmierinātus uzrūcienus nekā pateicības un cildinājuma vārdus.

Tāpēc Latvijas Pašvaldību savienības kolēģēm no žurnāla "LOGS", kam ar aroda māsām un brājiem sanāk ciešāka sadarbība, bija prieks saņemt piedāvājumu no

EK pārstāvniecības Latvijā – vienu vai divas reizes gadā palīdzēt organizēt pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistu grupas izzinošam braucienam uz Eiropas Savienības "galvaspilsētu" Briseli. To mērķis – iepazīstināt pašvaldību pārstāvjus ar Eiropas Savienības institūciju darbību un dot iespēju vairāk uzzināt par norisēm politikas aktualitātēs.

Nu jau šo grupu skaitam ar vienas rokas pirkstiem vairs nepietiek. Sevišķi ražena bija 2015. gada nogale, kad, kompensējot Latvijas prezidentūras dēļ nenotikušo pavasara vizīti, rudenī saņēmām piedāvājumu organizēt trīs grupas.

Tiem, kas domā, ka tie tādi izklaides ceļojumi, mazliet ieskicēsim šo komandējumu dienaskārtību. Komandējuma dienas vis netiek vadītas Briseles slaveno vietu apskatē, veikalos un kafējnīcās (tam laiku izdodas atlicināt vienīgi agrumagrā rīta vai vēlā vakara

stundās), bet Eiropas Parlamenta milzīgajā namā, pie kura ieejas un arī foajē jau desmit gadus līdzās citiem savu vietu ieņēmis arī Latvijas Republikas karogs.

Īss atskats pērnā gada braucienu programmā

No 27. līdz 30. oktobrim Briselē viesojās 13 Latvijas pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālisti no Alūksnes, Balvu, Grobiņas, Ilūkstes, Mazsalacas, Rēzeknes, Rucavas, Skrīveru, Vecumnieku un Viļānu novada un Jēkabpils un Rēzeknes pilsētas.

Eiropas Reģionu komitejā (RK) viņi tikās ar RK preses pārstāvi **Lauri Ouvinenu** un Latviešu valodas tulkošanas nodaļas pārstāvi **Igoru Bērziņu**. LPS pārstāvniecības Briselē vadītāja **Agita Kaupuža** viesus iepazīstināja ar Latvijas delegācijas Reģionu komitejā darbību un dalību nozīmīgākajos starptautiskajos pasākumos, kā arī interesantākajiem notikumiem un pasākumiem Latvijas prezidentūras laikā Eiropas Savienības Padomē. Vizītes gaitā pašvaldību pārstāvjiem bija iespēja uzzināt par Eiropas Komisijas pieņemtajiem lēmumiem migrācijas krīzes risināšanai, Eiropas Komisijas vērtējumu par Latvijas ekonomiku, darba tirgus un sociālo situāciju Latvijā, kā arī kohēzijas politikas ieviešanu šajā plānošanas periodā.

Otrā delegācija Briselē bija tieši Latvijas Republikas svētku laikā – **no 16. līdz 19. novembrim**, tātad strādāja pat oficiālajās brīvdienās. Dažādu jomu speciā-

listi no Eiropas Komisijas iepazīstināja ar reformēto ES kohēzijas politiku un tās ieviešanu Latvijā 2014.–2020. gadā, ES ekonomisko un fiskālo uzraudzību, ārpolitiku un drošības politiku, kā arī pievērsās kopīgajai lauksaimniecības politikai un tās reformai, ES enerģijas politikas aktualitātēm un jaunumiem, ES pensiju politikai un citiem jautājumiem. Īpaši tika uzsvērti Eiropas Komisijas loma Eiropas Savienībā.

Latvijas valsts svētku dienā, tiekoties ar Eiropas Parlamenta deputātiem **Ivetu Griguli** un **Andreju Mamikinu**, izvērtās sprigana domu apmaiņa, jo šo deputātu viedoklis ne vienmēr saskan ar vairākuma uzskatiem. Latvijas pašvaldību darbiniekus īpaši interesēja šābrīža aktuālākā tēma – drošība Eiropā un bēgļu krīze.

Pēc intensīvas darbošanās Eiropas Komisijā un Eiropas Parlamentā pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistiem no desmit pašvaldībām (Aizkraukles, Alsungas, Ērgļu, Gulbenes, Kandavas, Kocēnu, Ķekavas, Madonas un Pāvilostas novada un Jelgavas pilsētas) un Latvijas Pašvaldību savienības tomēr bija iespēja arī nosvinēt valsts dzimšanas dienu, nobaudot gardās beļģu vafeles un citus tradicionālos produktus, kā arī apmeklējot skaisto vecpilsētu un vienu no Beļģijas simboliem – *Čurājošo puisēnu*.

No 7. līdz 10. decembrim trešās grupas brauciens uz Briseli notika visai ekstremālā situācijā – pēc Parīzes teroraktiem, kad Briselē bija noteikts ceturtais draudu līmenis un līdz pēdējam brīdim valdīja neziņa, vai brauciens notiks. Par laimi, spriedze Briselē mazinājās, jaudis atgriezās ierastajā dzīves ritmā, bērni – skolās, un sabiedrisko attiecību speciālisti veiksmīgi apguva Briseles mācību vizītes programmu. Konkrētāk – uzzināja jaunāko informāciju par aktualitātēm Eiropas Savienības īstenotajā Austrumu partne-

rības, lauksaimniecības un reģionālās attīstības politikā; klātienē izjautāja Eiropas Parlamenta deputātus no Latvijas – **Ivetu Griguli**, **Andreju Mamikinu**, **Inesi Vaideri** un **Robertu Zīli**. Reģionu komitejā pašvaldību pārstāvji uzzināja vairāk par Latvijas delegācijas Reģionu komitejā darbību un būtiskākajiem pēdējā laikā pieņemtajiem Reģionu komitejas atzinumiem, kas pievērsuši ES likumdevēju vērību vietējo un reģionālo pašvaldību vajadzībām un interesēm.

Vizītē piedalījās 15 sabiedrisko attiecību pārstāvji no Amatas, Apes, Daugavpils, Iecavas, Līvānu, Riebiņu, Rundāles, Saldus, Talsu un Tukuma novada un Vidzemes plānošanas reģiona.

Paldies, Kaspar un Agita!

Tomēr vēstījumos par Briselē pieredzēto un uzzināto parasti “aiz kadra” palicis cilvēks, kurš patiesībā bijis pats galvenais plānotājs, organizētājs, saskaņotājs, turklāt arī neiztrūkstošs delegāciju pavadoņs gan ceļā uz Briseli, gan pilsētā, gan Eiropas Parlamenta labirintos – Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā informācijas sekretārs **KASPARS KREICIS**. Tieši viņš kā

“pelēkais kardināls” šā jēdziena viscildenākajā nozīmē gādā par to, lai arī pašvaldību izdevumu veidotāji un sabiedrisko attiecību speciālisti klātienē redzētu Briseles “augstos namus”, sastaptos ar Latvijas deputātiem un... arī mazliet atslogotos no darba ikdienas.

Protams, jau daudzus gadus Briseles “neatņemama sastāvdaļa” ir LPS Pārstāvniecības Briselē vadītāja **Agita Kaupuža**. Arī viņa ikreiz līdztekus tiešajiem pienākumiem cenšas atbalstīt ciemiņus un Kasparu.

Turklāt – un tas liekas mazliet neticami, bet tāpēc īpaši labi – tieši Briselē daudzi pirmoreiz vaigā sastapuši savus aroda biedrus no citām Latvijas pašvaldībām. Jauniegūtie kontakti turpmāk ļauj neziņas brīdī droši apklausināt jaunatrsto kolēģu viedokli, kuriem ikdienā jāsaskaras ar tām pašām problēmām.

Kā gan rakstošie ļaudis vislabāk var publiski paust savu paldies, ja ne atsaucot atmiņā savas vizītes iespaidus?

Briseles braucienu atceros ar prieku un patīkšanu. Tas bija 2013. gada marts. Tolaik lielas bažas un ne mazāk lielas cerības saistījās ar eiro ieviešanu Latvijā 2014. gada 1. janvārī. Tādēļ arī gandrīz visas tikšanās un sarunas ar Eiroparlamenta deputātiem no Latvijas un Briseles ierēdņiem bija par un ap šo tēmu.

Pāršķirstot savus Briseles braucienu pierakstus, atceros: tobrīd tika lēsts, ka, pievienojoties eiro zonai, palielināsies investīciju ieplūšana Latvijā un līdz ar to ievērojami celsies arī nodarbinātības līmenis. Vienlaikus Eiropas Komisijas Ekonomikas un monetāro lietu ģenerāldirektorāta pārstāvis Boduāns Lamins mūs brīdināja, ka "protams, debesis nav absolūti zilas, tādēļ modrību zaudēt nedrīkst", ar to domājot, ka, ieviešot eiro, nedrīkst aizmirst par riskiem un pasākumiem, kas pasargātu no biedējošiem finanšu "burbuļiem". Lai nu arī kā tas tagad, pēc eiro ieviešanas, būtu vai nebūtu, tā bija vērtīga pieredze – ieklausīties Eiroparlamenta deputātu un Eiropas Komisijas ierēdņu teiktajā un "ieelpot Briseles gaisu".

Sirsnīgu paldies par šā braucienu organizēšanu saku diviem "mūsu cilvēkiem". Vispirms jau Kasparam Kreicam, kurš, šķiet, šajā jomā ir īsts profiņš. Atceros Kasparu vīrišķīgi platiem un ātriem soļiem traucamies pa Briseles ielām – nu gluži kā septiņjūdžu zābakos, un mēs, grupas vājais dzimums, tecījiem skrējām līdzī, cenšoties "nepazaudēties" Briseles labirintos. Savukārt Agita Kaupuža, Briselē pārstāvējot Latvijas Pašvaldību savienību, ir īsts labais gariņš, kura turklāt zina atbildes par visu, ko vien kāds atbraucējs no Latvijas sadomā pavaicāt.

Lai jums, Kaspar un Agita, krāsaini apvāršņi un azartiska profesionālā karjera arī turpmāk!

Dzintra Matisone,

Dobeles novada pašvaldības vecākā konsultante

Briselē viesojos 2014. gada septembrī. Šī lieliskā iespēja mani pārsteidza, un biju nedaudz apjukusi, jo nezināju – priecāties vai baidīties. Taču jau Rīgas lidostā pārņēma patīkams satraukums. Nepagāja ilgs laiks, kad satiku Kasparu, kurš ar laipnu smaidu sagaidīja kārtējo pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistu grupu, lai kopā ar mums dotos uz Briseli. Ļoti atsaucīgais, rūpīgais un pieklājīgais Kaspar ātri vien kļiedēja bailes no nezināmā. Briselē nokļuvām ātri un veiksmīgi. Nespēju vārdos izteikt, cik patīkama bija viesošānās Eiropas Parlamentā un arī pašā Briselē. Ieguvu jaunu pieredzi, zināšanas un, protams, kontaktus! Tas bija izzinošs un vērtīgs brauciens, kas pavēra plašāku redzesloku. Paldies Kasparam un arī citiem, kuri ļāva piedzīvot un izbaudīt šo braucienu!

Alma Šlosberga,

Baldones novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste

Briseli apmeklēju 2014. gada septembrī. (Ja rastos iespēja, labprāt aizbrauktu vēlreiz.) Tā kā pašvaldībā strādāju salīdzinoši nesen (tobrīd – nepilnu gadu), tad šī man

bija lieliska iespēja ne tikai gūt ieskatu EK darbībā, bet arī tuvāk iepazīties ar kolēģiem no citiem novadiem.

Kaspars un Agita paveica lielisku darbu – vizīte bija saplānota tā, lai būtu interesanti un noderīgi gan profesionāli, gan kā ierindas ES pilsonim. Tikāmies ar Eiropas Komisijas ierēdņiem un Eiroparlamenta deputātiem, kuri ievēlēti no Latvijas. Kaspara ieteikumi bija vērtīgi, arī plānojot savu brīvo laiku kopā ar kolēģiem.

Kopumā vērtējot, vizīte Briselē bija ļoti noderīga – iegūtās zināšanas par Eiropas Komisiju un lēmumu pieņemšanas procesiem Eiropas Savienībā tagad ļauj kvalitatīvāk skaidrot sabiedrībai dažādus ES lēmumus. Turklāt ar līdz tam nepazīstamajiem kolēģiem kopā pavadītais laiks veicinājis ciešāku sadarbību kopīgu izaicinājumu pārvarēšanā.

Paldies Kasparam un Agitai par vērtīgu pieredzi!

Evija Vectirāne,

Jaunjelgavas novada sabiedrisko attiecību speciāliste

Iespēju dažas dienas pavadīt Eiropas Savienības "galvaspilsētā" Briselē uzskatu par ļoti vērtīgu. Lai cik zinoši par Eiropas Komisijas darbu mēs būtu, īstenībā tas viss ir diezgan sarežģīti, bet katrs brauciens ievieš aizvien lielāku skaidrību un rodas iedvesma par šiem jautājumiem informēt vietējos iedzīvotājus.

Ja būtu iespējams, es ļoti labprāt piedalītos vēl kādā braucienā.

Baiba Rasa,

Jaunpils novada sabiedrisko attiecību speciāliste

Mans Briseles "studiju brauciens" notika 2014. gadā no 22. līdz 25. septembrim.

23. septembrī tikāmies ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem, diskutējām par ES lomu, kopējo lauksaimniecības politiku, ES budžetu un finanšu shēmu 2014.–2020. gadā, ES Austrumu partnerību, kohēzijas politiku, ES

fondiem un izmaiņām projektu īstenošanā, kā arī tika pārrunāti jautājumi par nodarbinātību un sociālo situāciju Latvijā stratēģijas "Eiropa 2020" kontekstā. Tātad – par problēmām, ko ikdienā risinām un aprakstām savas pašvaldības mērogā.

24. septembrī delegācija viesojās Eiropas Parlamentā, kur tikāmies ar EP deputātiem no Latvijas: Robertu Zīli, Krišjāni Kariņu, Sandru Kalnieti, Tatjanu Ždanoku, Valdi Dombrovski un Arti Pabriku. Sarunu degpunktā bija tābrīža galvenās aktualitātes – stāvoklis Ukrainā, ES ieviestās sankcijas un Krievijas embargo ietekme uz Latvijas situāciju. Valdis Dombrovskis pastāstīja par izaicinājumiem, ar ko nāksies saskarties ES nākamajos piecos gados: lēna ekonomiskā izaugsme; zema inflācija, pat deflācijas risks, no kā varētu izvairīties, veicinot konkurētspēju un stiprinot iekšējo tirgu; administratīvo nodokļu sloga palielināšanās; dalībvalstu konkurētspējas stiprināšana; jācenšas panākt situāciju, ka ekonomiskās izaugsmes "augļus" izjūt ikviens dalībvalstu iedzīvotājs; darba tirgus paplašināšana, atalgojuma un sociālo garantiju palielināšana ikvienam dalībvalstu iedzīvotājam.

Vizīte Eiropas Komisijā un Eiropas Parlamenta apmeklējums sniedza jaunus iespaidus un izpratni par to, kā "darbojas" ES, kļūva skaidrs, kā notiek budžeta pieņemšana, kā tas rodas un kā tiek sadalīts gada griezumā, kādi ir nākamā plānošanas perioda mērķi un prioritātes un ar kādiem izaicinājumiem ikdienā sastopas un cenšas tikt galā EK un EP darbinieki.

Justīne Deičmane,

Valmieras pilsētas pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste

Brauciens uz Briseli noteikti deva dziļāku izpratni par Eiropas Savienības institūciju darbību. Ne mazāk nozīmīga bija tikšanās ar kolēģiem no citām pašvaldībām, gūstot noderīgu pieredzi ikdienas darbā.

Liels paldies grupas vadītājam Kasparam, kurš ārēji rāmā mierā atrisināja ne vienu vien neplānotu situāciju!

Gunita Šime,

Nīcas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste

2014. gada rudenī piedalījies pašvaldību sabiedrisko attiecību speciālistu braucienā uz Briseli, un, manuprāt, tas bija ļoti vērtīgi.

Labprāt piedalītos šādā pasākumā vēl, jo pa šo laiku radušās citas aktualitātes, piemēram, bēgļu jautājuma iespējamie risinājumi kā izaicinājums Eiropas Savienībai un arī Latvijai; mūsu valsts pārstāvju darbs un aktivitātes šā jautājuma aktualizēšanā un risināšanā – vai spējam Latvijas viedokli un nostāju skaidrot citiem un kāda ir mūsu valsts EP deputātu loma skaidrojumā.

Pirmajā vizītē daudzi no mums jutās mazliet nedroši, nākamreiz noteikti aktīvāk "bombardētu" Latvijas deputātus.

Inga Koleča,

Ropažu novada pašvaldības Sabiedrisko attiecību daļas vadītāja

Ar skaistām un jaukām atmiņām var atcerēties braucieni uz Briseli 2014. gada novembrī, par ko jāpateicas Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā informācijas sekretāram Kasparam Kreicam. Divas dienas Briselē – Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta apmeklējums, tikšanās ar Eiroparlamenta deputātiem. Viesnīca ar komfortablām istabām, izcila ēdināšana un brīvie brīži vakaros, kad varējām iepazīt Briseles vakara dzīvi, ieraudzīt skaisto arhitektūru, bet pats galvenais – iepazīties ar Latvijas kolēģiem. Tā bija īsta pieredzes apmaiņa, kas ir nenovērtējama.

Šajā braucienā ieguvu informāciju par tēmām, kas ļoti aktuālas – lauksaimniecības politikas pagātne, tagadne un nākotne, Eiropas Komisijas daudzgadu budžets, Eiropas Sociālā fonda investīcijas Latvijā, palīdzība trūcīgajiem, un arī citiem jautājumiem.

Paldies Kasparam Kreicam un Agitai Kaupužai par iespēju pabūt Briseles skaistajās mājās, kur tiek pieņemti svarīgi Eiropas Savienības lēmumi!

Terēzija Babāne,

Viļakas novada domes Lietvedības, komunikācijas un informācijas nodaļas vadītāja

Paldies Kasparam par darbu un laiku, ko viņš četras dienas 2014. gada decembrī pavadīja kopā ar Latvijas pārstāvjiem un mums, Salacgrīvas novada domes Informācijas nodaļas speciālistiem – vadītāju Ilgu Tiesnesi un informācijas aprites speciālistu Kasparu Neimani! Jutāmies droši un pasargāti.

Ilga Tiesnese,

Salacgrīvas novada domes Informācijas nodaļas vadītāja

Par viesošanos Briselē... Vispirms jau paldies par šādu iespēju! Brauciena laikā tika paplašināts redzesloks, jo katra iepazīta pilsēta, vieta vai organizācija to vienmēr

sniedz, it īpaši, ja, no organizatoriskā viedokļa raugoties, viss ir augstā līmenī.

Mūsu izveidotā komanda tika uzņemta laipni, bet tajā pašā laikā abas dienas aizritēja ļoti koordinēti un saturīgi. Lai gan medijos daudz dzirdēts par to, kas tiek darīts Eiropas Parlamentā, tomēr būt uz vietas un satikt kompetentus jomas speciālistus, protams, ir kaut kas cits. Darbības shēma, funkcijas, dalībvalstu iespēja ietekmēt norises, finanses, bēgļu krīze... Tie ir jautājumi, kas saistoši, taču salīdzinoši plaši.

Un tomēr – ar kolēģiem braucienā spriedām, ka izziņošās vizītes laikā derētu gūt padziļinātāku ieskatu par to, kā konkrētajā tēmā “izskatās” Latvijas situācija. Varbūt tas ir sašaurināts skatījums uz notiekošo, taču pašvaldību darbiniekiem vairāk interesē tas, kādas norises un lēmumi vistiešāk ietekmē Latviju un tās dažādos reģionus. Žēl, ka ne vienmēr izdevās diskusijas, jo tempu diktēja ierobežotais laiks.

Nākotnē pirms līdzīgām vizītēm būtu lietderīgi noskaidrot, kādas tēmas mums ir aktuālas. Varbūt iespējams izvēlēties šaurāku problēmu loku, toties katrai no tām atvēlēt vairāk laika. Kopumā tika gūts vispārējs priekšstats par Eiropas Parlamenta darbību un apstiprināta teorija par to, ka Latvijai būtu ārkārtīgi grūti pastāvēt uz cita veida viedokli. Tomēr tas nemazina lepnumu par tiem latviešiem, kas Briselē strādā, cenšoties radīt labu priekšstatu par mūsu valsti un tās iedzīvotājiem un risinot mums aktuālas tēmas.

Paldies Kasparam par mūsu grupas koordinēšanu un praktiskajiem ieteikumiem, viesojoties pilsētā!

Madara Pavlovska,

Ilūkstes novada pašvaldības izdevuma “Ilūkstes Novada Vēstis” redaktore

Briselē mūsu grupa bija 2015. gada rudenī, bet pa šo laiku tik daudz kas noticis pasaulē, tādēļ šķiet, ka mūsu komandējums bijis jau ļoti sen. Briselē nebiju pirmoreiz – jau pirms dažiem gadiem biju Eiroparlamenta deputāta Alfrēda Rubika organizētā vizītē. Tādēļ šoreiz aicinājumu apmeklēt Briseli uztvēru jau pilnībā kā darba uzdevumu un jutos kā Rēzeknes sūtnis Briseles “augstajos namos”. Protams, izlasot programmā, ar kādiem Eiropas Komisijas dienestu pārstāvjiem plānotas tikšanās, jautājumu saradās ļoti daudz, taču pašā tikšanās reizē mūsu grupai bija iespēja uzdot tikai mazu daļiņu no tiem, jo laiks ir tāda savāda substance, kas pilnīgi negaidīti beidzas, kad vēl esi gatavs ilgi un dikti taujāt.

Vēl tikai iebraucot Rīgā, mani pārņēma satraukums, kad autobusam ceļu pēkšņi aizšķērsoja divu spēkratu sadursme un pastāvēja iespēja nokavēt noteikto tikšanās laiku lidostā. Labi, ka tālredzīgi biju piefiksējusi Kaspara tālruna numuru, lai ārkārtas gadījumā varētu ar viņu sazināties. Paldies Dievam, šī situācija drīz vien atrisinājās, un lidojumu es nenokavēju. Jāsaka, ka Kaspars ir ideāls organizētājs un informētājs jebkādas neskaidrās situācijās.

Mūsu darba grafiks bija ļoti mērķtiecīgi organizēts – pilnīga darba atmosfēra, kas neļāva atslābināties līdz pat dienas beigām. Tikšanās reizēs bija organizēts tulkojums latviešu valodā, mēs tikām informēti gan par ES budžetu, gan bēgļu jautājumiem, gan Latvijas dalību

un darbību Eiropas Savienībā un vēl daudzām citām lietām. Savukārt vakarā jau varējām pastaigāt pa laternu gaismu apspīdēto Briseli, apskatīt tās savdabīgo skaistumu un nogaršot Briseles delikatesi – slavenās vafeles vai pasēdēt kādā no daudzajām kafējnīcām.

Kādi ir atzinumi pēc šīs tikšanās? Daudz un dažādi. Pirmām kārtām jau tas, ka tā informētības ķēdīte, šķiet, ir vai nu par garu, vai arī kaut kur pārtrūkst, jo tauta – cilvēki, uz kuriem galvenokārt attiecas Eiroparlamentā un tā dienestos pieņemtie lēmumi, – bieži vien uzzina par tiem tikai tad, kad tie jau stājas spēkā un nav nekādas iespējas “ieslēgt atpakaļgaitu”. Diez vai ir nepieciešams pakavēties pie kādas no Briselē pārrunātajām tēmām, jo sabiedrisko attiecību speciālistu grupas Briseli apciemojušas dažādos laikos, tāpēc katrai reizei bijušas citas aktualitātes.

Svarīgi, ka šajās tikšanās reizēs daudziem no mums tapa skaidrs, kur un kādos resursos meklēt interesējošo informāciju, un esmu pārliecināta, ka mēs šo iespēju izmantosim. Un pirmais, pie kā griezties, noteikti būtu Kaspars. Radās izjūta, ka viņš zina VISU, tātad, pateicoties viņam, manis minētā “informētības ķēdīte” var kļūt krietni vien īsāka, bet informācija – daudz precīzāka.

Patīkama un arī vērtīga šā brauciena sastāvdaļa bija iepazīšanās ar kolēģiem no citām Latvijas malām. Šāda veida braucieni satuvina daudz vairāk nekā oficiālie kontakti. Ļoti gribas cerēt, ka šādi braucieni būs iespējami arī turpmāk, kas ir patīkami sirdij un lietderīgi prātam. Paldies Kasparam Kreicam un citiem brauciena organizatoriem un visiem, kas ziedoja savu laiku, lai tiktos ar mums Briselē, kā arī paldies kolēģiem par kopābūšanu!

Janīna Dukule,

Rēzeknes pilsētas domes sabiedrisko attiecību speciāliste

Sirsnīgi pateicos par sniegto iespēju Latvijas delegācijas sastāvā apmeklēt Eiropas Komisiju un Eiropas Parlamentu aizvadītā gada oktobrī!

Īpašu iespaidu atstāja uzaicinātie lektori tikšanās reizēs Briselē, kā arī atsaucīgais mūsu grupas vadītājs Kaspars Kreics, kurš atklāti dalījās ar savām zināšanām, deva pareizu izpratni par profesionāliem jautājumiem un arī ļāva patstāvīgi iepazīt Briseli. Paldies Kasparam Kreicam, Agitai Kaupužai un komandai par lielisko organizēšanu un saturīgo vizītes programmu! Lai izdodas viss iecerētais! Esmu pārliecināta, ka mūsu sadarbība veicinās iedzīvotāju informētību un labklājību. Uz veiksmīgu sadarbību arī turpmāk!

Santa Zuļģe,

Rucavas novada domes izdevuma “Duvzares Vēstis” redaktore

Kaspar, sirsnīgs paldies par iespēju doties braucienā uz Briseli!

Šī bija ļoti vērtīga pieredze, kas ļāva ielūkoties ES institūciju ierēdņu ikdienā un labāk izprast dažādu politikku veidošanās procesu. Tā, pavisam negaidot, ir piepildījies viens no maniem 2015. gada mērķiem.

Margarita Isajeva,

Viļānu novada sabiedrisko attiecību speciāliste

Braucienā uz Briseli devos pirmo reizi, bet atmiņas palikušas vissiltākās.

Pats galvenais jau ir kompānija, un mums bija pati foršākā! Paldies, kolēģi, par kopā pavadītajām dienām, par domugraudiem un atziņām, par jokiem un smieklēm! Vislielākais paldies Kasparam par ieguldīto darbu, lai mēs justos gaidīti, drošībā un kļūtu vēl zinošāki!

Marita Kurčanova,

Pāvilostas novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste

Pārstāvēt Gulbenes novada domi, 2014. gadā uz Briseli devās sabiedrisko attiecību speciāliste Gunta Krevica, bet 2015. gada novembrī – Jana Igaviņa.

Šāda iespēja savām acīm redzēt un dzirdēt Eiropas Komisijā un Eiropas Parlamentā notiekošo ir lieliska. Tā mums, sabiedrisko attiecību speciālistiem, paplašina redzesloku un pilnveido zināšanas. Protams, pērnā gada novembra grupai tika sevišķs "bonuss" – Brisele pēc terorakta Parīzē. Viens ir skaidrs – ES ir mūsu drošības garantis. Kaspars Kreics ir īpašs un unikāls cilvēks, kurš jau vairāku gadu garumā ir Latvijas grupu vadītājs Briselē. Īpaša pateicība Kasparam par rūpēm, pleca izjūtu, iecietību, precizitāti un humoru!

Sirsnīgs paldies arī kolēģiem par kopā pavadītajām dienām Briselē! Vizīte pārspēja manas gaidas – bija saturīgi un interesanti. Tomēr – mājās labāk...

Jana Igaviņa un Gunta Krevica,
Gulbenes novada domes sabiedrisko attiecību speciālistes

Viss jau pateikts ar Janas un Guntas vārdiem. Lai Kasparam veiksmē un panākumi turpmākajā darbībā!

Ilze Daugiallo,

Ērgļu novada domes informācijas speciāliste

Pievienojos iepriekš rakstītajam! Vislielākais paldies organizatoriem, jo īpaši Kasparam!

Elīna Upīte,

Kocēnu novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste

Paldies visiem par jauku un saturīgu kopābūšanu Briseles dienās! Uz tikšanos!

Gunta Jākobsons,

Liepājas pilsētas Izglītības pārvaldes sabiedrisko attiecību speciāliste

Kaspars prata mūsu grupu noskaņot, lai mēs nekautrētos uzdot jautājumus un iesaistīties diskusijās ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem.

Arī pats Kaspars nevairījās atbildēt uz jebkuru jautājumu – vai tas bija saistīts ar Eiropas Komisijas darbu vai ar to, kur Briselē var labi paēst. Paldies viņam, ka parādīja mums, kur atrodas tā saucamā grieķu ēstuvju iela, kaut arī no Briseles atgriezies ar dažiem liekiem kilogramiem.

Rolands Naglis,

Riebiņu novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālists

Brauciens uz Briseli bija lieliska iespēja vēlreiz paskatīties uz notikumiem un procesiem Latvijā Eiropas kontekstā. Ņemot vērā, ka šobrīd Eiropas Savienība atrodas daudzu būtisku izšķiršanos priekšā, diskusijas Eiropas Komisijā un Eiropas Parlamentā bija gana spraigas un piesātinātas gan emociju, gan laika ziņā.

Dienaskārtībā, bez šaubām, bija bēgļu krīzes jautājumi, Latvijas iesaistīšanās to risināšanā, kā arī jauno Eiropas fondu projektu izsludināšana, nu vairs ne tik jaunā plānošanas perioda prioritātes un uzsvāri. Nekautrējāmie uzdot arī "neērtus" jautājumus, uz kuriem ne vienmēr guvām pārliecinošas atbildes. Tā, piemēram, jau daudzus gadus aktuālais jautājums par lauksaimniecības politiku Eiropā.

Paldies Kasparam par lielisko iespēju piedalīties šādā braucienā, kas pavisam noteikti ļauj plašāk un dziļāk paraudzīties uz pasauli apkārt!

No brauciena uz Briseli atgriezāmie ne vien pilnas ar informāciju un pārdomām, bet arī diviem lieliskiem kreklīņiem, kas mums tagad pavisam noteikti atgādina aizvadītā decembra piedzīvojumus.

Kristīne Kociņa un Laura Ārente,
Rundāles novada sabiedrisko attiecību un projektu speciālistes

Foto: **Diāna Lozko, Janīna Dukule, Justīne Deičmane, Ilga Tiesnese, Santa Zuļģe, Terēzija Babāne, Druvis Muceniēks, Rolands Naglis un Kaspars Kreics**

SEMINĀRS PAR PATVĒRUMA MEKLĒTĀJIEM

Zane Dūze,
LPS projektu sabiedrisko attiecību speciāliste

Jau trešo gadu Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) īsteno Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda iepriekš noteiktu projektu **“Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana”**, kurā iesaistījušās 44 Latvijas pašvaldības. Projekta gaitā izveidoti un aktīvi darbojas četri pašvaldību tematiskie sadarbības tīkli dažādās jomās, kas ir diskusiju platforma novadu un pilsētu savstarpējai pieredzes apmaiņai, datu analīzei un katrai pašvaldībai piemērotākā risinājuma meklēšanai. Viens no galvenajiem projekta galarezultātiem būs salīdzināmo datu bāzes izveide pašvaldību veikspējas analīzei, novērtēšanai un uzlabošanai.

Projekta partneris – Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija (KS) –, izmantojot savu un savu biedru pieredzi, sniedz atbalstu un padomu ne tikai sadarbības tīklu veidošanā, bet ir atvērti pieredzes nodošanā arī jaunos tematos, kas Latvijas pašvaldībām kļuvuši aktuāli projekta īstenošanas laikā. Viens no šādiem tematiem ir izaicinājumi, ar kādiem nākas sastapties pašvaldībām, uzņemot patvēruma meklētājus. Tā abpusējas iniciatīvas rezultātā, sadarbojoties LPS, KS, Norvēģijas Karalistes vēstniecībai Latvijā un Ropažu novada pašvaldībai, janvārī projekta ietvaros notika plaši apmeklēts seminārs **“Personu, kurām nepieciešama starptautiskā aizsardzība, pārvietošana un uzņemšana – Norvēģijas pieredze un Latvijas izaicinājumi”**. Seminārā par Norvēģijas pieredzi darbā ar starptautiski aizsargājamo personu pārvietošanu un uzņemšanu stāstīja Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācijas (KS), Norvēģijas Imigrācijas direktorāta (UDI) un Jēvīkas pašvaldības pārstāvji un pētnieki.

Lai tuvāk iepazītu situāciju Latvijā un uzklausi pašvaldību viedokli, Norvēģijas vēstnieks Latvijā **Steinars Ēgils Hāgens** un no Norvēģijas atbraukušie eksperti

semināra priekšvakarā devās uz Ropažu novadu, kur tikās ar novada vadību un speciālistiem.

Īsajā tikšanās reizē tika uzklausi Ropažu novada stāsts par līdzšinējo pieredzi, bažām par nākotni, novada iespējām un vajadzībām. Tam sekoja patvēruma meklētāju uzņemšanas centra “Mucenieki” apmeklējums, ļaujot Norvēģijas kolēģiem gūt skaidrāku priekšstatu un situācijas izpratni, lai nākamajā dienā dalītos savā pieredzē seminārā.

Seminārā UDI īpašā padomniece **Mārīta Šosta** iepazīstināja ar situāciju Norvēģijā, kur 2015. gada rudenī divu mēnešu laikā ieradās 10 000 jaunu patvēruma

meklētāju un šogad tiek prognozēta līdzīga situācija, tāpēc patvēruma meklētāju uzņemšanai jāplāno jauni risinājumi. Tā, piemēram, jāveido papildu uzņemšanas centri un jāpaplašina esošie, kā arī jāveido jauni sadarbības modeļi starp dažādām iesaistītajām iestādēm – attiecīgās jomas direktoriem, pašvaldībām, brīvprātīgajām organizācijām, privātajiem partneriem un citiem.

KS vecākā padomniece **Nīna Grāna** stāstīja par patvēruma meklētāju uzņemšanas un integrācijas galvenajiem principiem, salīdzinot tos arī ar Dānijas

un Zviedrijas situāciju. Norvēģijā pašvaldībām tiek dota iespēja lemt par uzņemamo personu skaitu un atteikt bēgļu uzņemšanu. Bēgļus uzņem tikai tās pašvaldības, kuras spēj izstrādāt ievadprogrammas, turklāt lēmumu par uzņemšanu pašvaldības pieņem, apzinoties, cik lielu bēgļu skaitu tās spēj pienācīgi apkalpot. Par katru uzņemto personu pašvaldība piecus gadus saņem finansiālu integrācijas pabalstu izmitināšanas un integrācijas vajadzībām. Papildu pabalsts uz trīs gadu periodu tiek piešķirts norvēģu valodas apmācībai.

Par ievadprogrammas īstenošanu un praktiskajiem izaicinājumiem bēgļu uzņemšanā pastāstīja Norvēģijas Jēvikas pašvaldības Nodarbinātības aģentūras Jaunatnes nodaļas vadītājs **Setars Aldžabri**, kurš

pats 90. gadu sākumā kā patvēruma meklētājs ieradās Norvēģijā no Bagdādes. Setars Aldžabri ir uzskatāms piemērs veiksmīgai integrācijai jaunajā mītnes zemē. Viņš uzsvēra to, cik svarīga iekļaušanās procesā ir līdzdalība un ieinteresētība. Ar smaidu atsaucoties uz norvēģiem raksturīgo slēpošanas popularitāti, Setars apgalvoja, ka pēc vairāk nekā 25 gadu dzīvošanas Norvēģijā varot pārspēt slēpošanas prasmēs iedzimtos norvēģus, tā pierādot, ka integrācija ir reāli iespējama. Zināšanu nodošana un savstarpēja mācīšanās nebeigsies līdz ar janvāra semināru, bet turpināsies Jēvikas pašvaldības un Ropažu novada pašvaldības pieredzes apmaiņā.

Semināra dalībniekiem bija iespēja uz klausīt arī par patvēruma meklētāju uzņemšanu Latvijā atbildīgo ministriju pārstāvjus no Iekšlietu, Kultūras, Labklājības

un Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī uzdot dažādus jautājumus un iesaistīties diskusijās.

Projekts "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana" ilgs līdz 2016. gada 31.

oktobrim. Projekta partneri ir Norvēģijas Vietējo un reģionālo varas iestāžu asociācija (*Kommunesektorens organisasjon - KS*) un Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA).

Projekta aktualitātēm, tajā skaitā tīkla sanāksmju atklāto daļu norisei, varat sekot līdzi arī projekta mājaslapā: <http://ms.lps.lv/> un projektu sadaļā LPS mājaslapā.

Projekts "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana" tiek īstenots, izmantojot 2,12 miljonu EUR piešķirumu no Norvēģijas Finanšu instrumenta 2009.–2014. gada perioda programmas "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm". Projekta mērķis ir stiprināt institucionālo kapacitāti un cilvēkresursu attīstību valsts, vietējā un reģionālā līmenī, izveidojot ilgtspējīgu "mācīties salīdzinot" sistēmu, kas balstīta uz salīdzināmās bāzes metodes principiem un izmanto salīdzināmo datu bāzi pašvaldību veikspējas uzlabošanai. Lai nostiprinātu pašvaldību lietpratīgu pārvaldību, "mācīties salīdzinot" sistēmas ietvaros tiks iekļauta arī pašvaldību stratēģiskās vadīšanas ieviešana, par pamatu izvēloties pašvaldību mārketingu kā vienu no stratēģiskās vadīšanas formām.

VAI IESPĒJAMS NOVĒRST DEPOPULĀCIJU PAŠU SPĒKIEM?

Iekšējās stratēģijas elementi

Māris Pūķis,
LPS vecākais
padomnieks,
Dr.oec., Dr.phys.

Ievads

Mēs neesam izņēmums. **Depopulācija** ir problēma daudzās Eiropas valstīs. Varam sevi mierināt ar to, ka depopulācijas tempu ziņā esam otrie – mūs nedaudz apsteidz Lietuva... Divas atlikušās baltu tautas dodas pasaulē, lai asimilētos.

Problēma nav aplūkojama izolēti. Depopulāciju vairo urbanizācija – pilsētas izskatu iegūst lielpilsētu apkārtnē. Depopulāciju vairo ekonomiski un sociāli labākas vides meklējumi. Eiropas Savienībā īstenojamā brīvā personu kustība veicina mobilitāti, cilvēki pamet pašvaldības teritoriju. Depopulāciju nemazina bēgļi no karadarbības vai bada zonām – viņi meklē patvērumu pilsētās, tā vairojot sociālo un starpetnisko spriedzi.

Pasaulei depopulācija nedraud. Maltusa paredzētā pārapspiedošanās perspektīva ir nedaudz piebremzējusi, taču tehnoloģiskais progress pastāvīgi rada jaunas iespējas tautu pieaugumam. Apdraudēta ir kultūru daudzveidība pasaulē. Apdraudēta ir mūsu teritorijas apdzīvotība. Apdraudēta ir latviešu tauta.

Lielākajā daļā Latvijas teritorijas vērojamas stabila depopulācijas tendences. Labu risinājumu šeit nav, un var tikai minēt, ar ko tas viss beigsies. Tieši tādēļ ir vērts šo problēmu aplūkot no pašvaldības stratēģiskās vadīšanas skatpunkta. Teorija vienmēr skata problēmu vienkāršoti, aizstājot reālo dzīvi ar kādu vienkāršotu modeli. Tomēr teorija var palīdzēt atrast vadlīnijas darbībai.

Kādas ir mūsu morālās alternatīvas?

Varam uzskatīt depopulāciju par privātu lietu, atstājot tās risināšanu katrai mājsaimniecībai. Varam gaidīt,

kad mūsu problēmas atrisinās centrālā valdība, kas izdomās, kā apiet dominējošās multikulturālisma prasības Eiropas valstu saimē un prasības veicināt eiropisko mobilitāti.

Mēs dzīvojam pašvaldībās un saprotam, ka teritorijas iedzīvotāju varai ir noteiktas iespējas un tiesības. Vai ar pašvaldības rīcībspēju var ietekmēt depopulāciju un līdz ar to atgriezt cerību uz tautas dzīvotspēju?

Filozofisku atbildi varam dot bez īpašas analīzes un pamatojuma. Viena pašvaldība, vesela tauta vai pat valstu apvienība nevar no dabas likumiem izrietošu problēmu atrisināt pilnībā, taču var situāciju ietekmēt. Kā rīkoties – tā ir morāla izvēle.

Šā raksta mērķis ir meklēt tehnisku atbildi uz izvirzīto jautājumu, kā arī izdarīt virkni vispārīgāku par "globālo jautājumu" risināšanu pašvaldībā.

Risinājuma ideja

Jo lielākam varas mērogam meklējam risinājumu, jo vienvērtīgāks risinājums tiek piedāvāts.

Eiropas Savienības mērogā īstas vēlēšanās risināt problēmu nav. Tas, kas šķiet neizdevīgi iedzīvotāju zaudētājiem, ir patīkami darbaspēka saņēmējiem. Vecās ES dalībvalstīs labprātāk saņemtu pakalpojumu sniedzējus un melnā darba darītājus no Latvijas, nevis no Turcijas un Sīrijas. Šķietami ES reģionālā politika varētu kompensēt pārmērīgu mobilitāti no atpalikušajiem reģioniem. Par šķietamību var pārliecināties, ja palūkojamies, kāds mērījums ir veiksmes rādītājs. Teritorija tiek uzskatīta par veiksmīgu, ja pieaug iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju. Šis kritērijs nenodrošina peļņas saglabāšanu teritorijā. Tas nenodrošina mazāk veiksmīgo ražotāju palikšanu, jo kritēriju var viegli palielināt, saglabājot iepriekšējo ražošanas līmeni un samazinot iedzīvotāju skaitu!

Arī nacionālā mērogā pie problēmu reāla risinājuma līdzšinējās valdības vēl nav ķērušās. Reemigrācijas programma nemazina nevienu pieaugošās emigrācijas cēloni. Tā ir drīzāk demonstratīva nekā materiāla politika, jo tiek ietekmēta daļa no tiem 80% faktoru, kuriem labākajā gadījumā būs 20% ietekme (diametrāli pretēji Pareto principam, kas iesaka risināt tos 20% problēmu, kuras dod 80% ietekmi!).

Tātad – lielā (valstu un ES pilsoņu) vara nav īsti ieinteresēta depopulācijas mazināšanā. Vidējā – valsts (Latvijas pilsoņu) vara neprot aizstāvēt savas intereses, neizmanto iespēju interpretēt ES likumus savās interesēs un tic, ka valstij pilnībā jāpaļaujas “brīvā tirgus” spēkiem. Mazā (pašvaldībā dzīvojošo pilsoņu) vara varētu censties risināt lielās problēmas lokāli, ja rastu savu nišu, savu īpatnējo pieeju.

Šī īpatnējā pieeja ir **strukturālo pārmaiņu veicināšana katrā pašvaldībā atsevišķi**. Izmainoties ekonomiskajai un sociālajai struktūrai, izmainoties darbaspēka kvalitātei, teritorija var kļūt pievilcīga gan saviem iedzīvotājiem, gan apmeklētājiem.

Vietējā (pašvaldības iekšējā) stratēģija kā līdzeklis

Valstī ieviestā politikas plānošanas un teritorijas plānošanas sistēma ir domāta centralizētai vadībai. Pieņemot ilgtermiņa stratēģiju vai vidēja termiņa programmu, nav aizliegts tajā iekļaut pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas, taču pamatā tās domātas valdības noteikto mērķu sasniegšanai. Valstiskās programmas, tajā skaitā Nacionālais attīstības plāns, nav domātas deklarēto rezultātu sasniegšanai, bet gan dažādu pasākumu formālai pamatošanai.

Ja pašvaldība vēlas panākt reālas pārmaiņas, tai nepieciešams izveidot **iekšējo stratēģiskās vadības procesu**. Šāda procesa veidošanas jautājumi tiek diskutēti un izmēģināti Norvēģijas Finanšu instrumenta programmas ietvaros (attiecīgajā sadarbības tīklā pašlaik piedalās deviņas pašvaldības).

Lai uzsvērtu iekšējās stratēģijas procesa līdzību ar uzņēmuma vadības procesu, šo metodi dēvē par **pašvaldības mārketingu**. Šajā metodē ir būtiski, lai regulāri tiktu mērīti gan sasniegumi, gan neveiksmes. Tas ir lietderīgi vienīgi tad, ja vīzija, misija un mērķi ir būtiski atkarīgi no pašas pašvaldības rīcības. Ja sasniegumus nosaka lielākā mērā Zemes iedzīvotāju kopējā rīcība nekā pašvaldības rīcība, tad šāda iekšējā stratēģija nav izmantojama.

Turpmākais izklāsts veltīts tieši šādas problēmas ilustrēšanai – kā no labiem nodomiem, kuru īstenošana atkarīga no daudzu dalībnieku veikuma, nonākt pie izmērāmiem nodomiem, kurus var izmantot pašvaldības praktiskā vadīšanā. Šis izklāsts ietver dažādas detaļas un ir grūti lasāms, tas varētu būt noderīgs tiem, kas domā reāli iesaistīties procesa vadīšanā.

Misijas sākotnējais formulējums

Sākotnēji pieņemsim, ka vēlamies būt augoša pašvaldība, kurā pakāpeniski pieaug iedzīvotāju skaits un vairums šo cilvēku atrod iemeslu pašvaldībā palikt uz dzīvi. Turklāt tie nav tikai patērētāji, bet arī radītāji.

Šajā brīdī nevajag pārceņties – ja **misija** ir stratēģisks nākotnes redzējums pašvaldībai, būs nepieciešami

vairāki analīzes cikli līdz lietderīgam (vadības mērķiem piemērotam) formulējumam.

Sākotnējā faktoru analīze

Domājot, kādi faktori veicina vai kavē pāreju uz vēlamo stāvokli, sākumā apkoposim acīmredzamas, katram zināmas hipotēzes, piemēram:

- ja ir **maza dzimstība**, tad potenciālo iedzīvotāju skaits samazinās. Valstī ir daži mehānismi, kā veicināt dzimstību, piemēram, t.s. māmiņu algas, iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojumi par katru bērnu u.c. Ja pašvaldība vēlas šo faktoru ietekmēt (iegūt salīdzinošās priekšrocības), tai papildus jāievieš kas tāds, kā nav citiem;
- ja nav **darbavietu**, kas šķiet piemērotas strādāšanai, tad liela daļa iedzīvotāju izmantos arvien pieaugošās mobilitātes iespējas un pašvaldību pametīs. Redzams, ka vietējā attīstības perspektīva ar dzimstību vien nav uzlabojama. Ja vairums dzimušo pēc augstskolas vai profesijas apgūšanas aizbrauks, tad iedzīvotāju skaits turpinās samazināties;
- daļa iedzīvotāju “treknajos gados” bija **aizņēmušies mājokļa iegādei**, atalgojuma samazinājums pasaules ekonomiskās krīzes laikā atņēma dzīves ekonomisko pamatu. Lai norēķinātos ar bankām, jābrauc uz ārzemēm un jāmēģina nopelnīt;

1. tabula
Depopulācijas iemeslu grupējums atbilstoši profesora Mihaila Hazana pētījumiem

Veids	Faktors	Respondentu proporcija, kas atzina nozīmīgumu		Rangs
		Latvijā	Rīgā	
Ekonomiskie faktori	Finansiālas grūtības, kredīta saistības	49%	40%	4
	Nespēja atrast darbu	24%	20%	8
Sociālie faktori	Iespēja labāk nopelnīt, labākas izredzes uz normālu pensiju	52%	56%	3
	Iespēja augstākām sociālajām garantijām	40%	38%	5
Neekonomiskie faktori	Karjeras (personības attīstības) perspektīvu trūkums Latvijā	55%	56%	2
	Augstāka dzīves un attīstības (izglītības) kvalitāte ārzemēs	70%	72%	1
	Vēlme apskatīt pasauli, gūt jaunus iesaides	30%	32%	6
Ģimenes faktori	Vecāku izvēle, ģimenes apvienošanās, laulības	30%	28%	7

VADĪBAS TEORIJA

- vietējās **skolas nepiedāvā** labas iespējas bērnu izaugsmei, vecāki domā, ka iegūtā izglītība neveicinās labu karjeru. Tas liek izšķirties par bērnu mācībām ārpus pašvaldības vai pat Latvijas, tāpēc veicina aizbraukšanu.

Lai labāk raksturotu faktoros, no kuriem atkarīga depopulācijas mazināšana, var iepazīties ar pieejamajiem pētījumiem, kā arī centrālās valdības izstrādātajām koncepcijām. Tā, piemēram, Latvijas Universitātes profesors Mihails Hazans savās jaunākajās publikācijās depopulācijas avotus (emigrantu 2000.–2014. gada aptaujas rezultāti) sadalījis četrās grupās: pirmajā tiek minēti ekonomiskie faktori, otrajā – sociālie faktori, trešajā – neekonomiskie faktori un ceturtajā – ģimenes faktori, kā tas parādīts 1. tabulā.

Secinām, ka hipotētiskie iemesli, kuri ietekmē teritorijas pamešanu, jāpapildina ar atalgojuma līmeni, un, kamēr šis atalgojuma līmenis netuvosies vidējam ES, depopulācija turpināsies.

Satraucošas ir skolēnu aptaujas par vēlmi palikt Latvijā, atbildot uz jautājumiem par nākamās karjeras iespējām. Lielākā daļa vēlas mācīties vai strādāt ārzemēs. Tādu, kas vēlas atgriezties savā novadā, ir samērā maz.

Sākotnējais mērķu formulējums

Sākotnējā formulējumā jāizvēlas mērķi, kas atbilstoši pašvaldības deputātu vai ekspertu (zinātnieku) priekšstatiem varētu mazināt negatīvo faktoru ietekmi vai veicināt pozitīvo faktoru ietekmi uz misijas tuvināšanu, turklāt pēc iespējas nedublējas. Sākotnēji mērķi jāizvēlas neatkarīgi no tā, kas – ES, valsts, pašvaldība

vai uzņēmēji, vai paši iedzīvotāji ar savām ģimenēm – var šos mērķus sasniegt.

Viedokļi var atšķirties atkarībā no ticības kādai ekonomiskajai vai sociālajai teorijai, atkarībā no vietējiem apstākļiem, kas dažādos Latvijas novados un dažādās pilsētās objektīvi ir atšķirīgi.

Pieņemsim, ka pašvaldības stratēģiskās vadīšanas grupa šajā posmā izvēlas šādus mērķus depopu-

2. tabula

Rangs	Sākotnējo mērķu kompakts formulējums	Svara (nozīmības) koeficients
1.	Tuvināt atalgojumu ES vidējam līmenim attiecīgās profesijās	0,28
2.	Piesaistīt tādus uzņēmējus, kas piedāvā darbu ar augstu sociālo reitingu un šķiet pievilcīgi novada jauniešiem	0,22
3.	Ieinteresēt jauniešus par karjeras attīstības iespēju savā pašvaldībā	0,20
4.	Radīt tādas brīvā laika pavadīšanas iespējas, kas atbilst darbaspējīgā vecumā esošo pieprasījumam	0,12
5.	Nodrošināt uz perspektīvajām profesijām orientētu pirmsskolas, pamatskolas un vidusskolas piedāvājumu, stiprināt ģimeņu interesi palikt vai ierasties uz dzīvi pašvaldībā	0,10
6.	Nodrošināt sociālās palīdzības un aprūpes līmeni, kas atbilst darbaspējīgo iedzīvotāju cerībām	0,08

3. tabula

Rangs	Sākotnējo mērķu kompakts formulējums	ES ietekme	LR ietekme	Domes lēmumi	Uzņēmēju lēmumi	Iedzīvotāju lēmumi
1.	Tuvināt atalgojumu ES vidējam līmenim attiecīgās profesijās	0,30	0,30	0,10	0,20	0,10
2.	Piesaistīt tādus uzņēmējus, kas piedāvā darbu ar augstu sociālo reitingu un šķiet pievilcīgi novada jauniešiem	0,05	0,25	0,40	0,25	0,05
3.	Ieinteresēt jauniešus par karjeras attīstības iespēju savā pašvaldībā	0,05	0,30	0,30	0,30	0,05
4.	Radīt tādas brīvā laika pavadīšanas iespējas, kas atbilst darbaspējīgā vecumā esošo pieprasījumam	0,05	0,40	0,40	0,10	0,05
5.	Nodrošināt uz perspektīvajām profesijām orientētu pirmsskolas, pamatskolas un vidusskolas piedāvājumu, stiprināt ģimeņu interesi palikt vai ierasties uz dzīvi pašvaldībā	0,02	0,18	0,50	0,20	0,10
6.	Nodrošināt sociālās palīdzības un aprūpes līmeni, kas atbilst darbaspējīgo iedzīvotāju cerībām	0,05	0,40	0,40	0,10	0,05

lācijas mazināšanai, turklāt ar pieaicinātu ekspertu palīdzību nosaka katra mērķa potenciālo ieguldījumu problēmas risināšanā. **Mērķu sarakstu** sastādām, izvērtējot informāciju par iespējamajiem risinājumiem. Mērķu ietekmes ranžējumam izmantojam ekspertu metodi (tiek aicināti eksperti, kuri savstarpēji salīdzina savus vērtējumus un vienojas par kādu kopējo vērtējumu).

Potenciālā ārējo un iekšējo faktoru ietekme

Ja mēs vadītu Eiropas Savienību, valsti, pašvaldību un varētu lemt privātā sektora vietā, tad varētu saglabāt gan misiju, gan mērķus un ķerties pie darba. Taču pašvaldības iespējas ir ierobežotas. Lai arī Rainis mums novēlējis būt tik lieliem, cik mūsu griba, stratēģiskajai pašvaldības vadīšanai vēl daudz kas jāprecizē. Jāizvairās no tādu uzdevumu ieplānošanas, ko paši plāna pildītāji maz ietekmē.

Lai apzinātos savu potenciālo lomu (tā būs subjektīva izvēle!), **sadalīsim potenciālo ietekmētāju lomas** – izvērtēsim ES, nacionālās un savas politikas, kā arī potenciālo uzņēmēju un savu iedzīvotāju potenciālo lomu (varam izmantot tādu pašu ekspertu metodi kā iepriekš).

Aplūkojot 3. tabulu, vēlreiz atcerēsimies, ka vērtējums būs atšķirīgs dažādās pašvaldībās (salīdzinošie pašvaldības ienākumi, deputātu informētības pakāpe, esošās un potenciālās uzņēmējdarbības struktūra, iedzīvotāju izglītība un prasmes ir atšķirīgas).

Ja atstāsim sākotnējo misiju, tad no pašvaldības rīcības potenciāli būs atkarīga proporcija $0,10 \times 0,28 + 0,40 \times 0,22 + 0,30 \times 0,20 + 0,40 \times 0,12 + 0,50 \times 0,10 + 0,40 \times 0,08 = 0,306$ jeb 30,6% no panākumiem.

Kopumā tik augsts vērtējums ir optimistisks un parāda, ka pašvaldība ir spējīga daudz izdarīt. Šis piemērs

jāsalīdzina ar plaši izplatītu uzskatu, ka vienīgi “brīvais tirgus” atnesīs laimi, centrālajai valdībai jānodrošina taupīgs budžets, bet pašvaldības līmenī nav ko domāt par iejaukšanos ekonomikā. Šajā piemērā pašvaldība pieaicinājusi ekspertus, un deputāti ir pilni apņēmības rīkoties.

Tajā pašā laikā citi, ārējie faktori rezultātu ietekmēs vairāk. Ja ES un nacionālā valdība darbosies pretēji pašvaldības pūlēm, tad būtiskus panākumus depopulācijas mazināšanā gūt nevarēs.

Sākotnējo mērķu minimizācija

Lai pašvaldības devums būtu reālistiskāks, var izvēlēties četras lielākās ietekmes un apvienot tās trīs mērķos.

Pašvaldības domes lēmumu ietekme, salīdzinot ar centrālās valdības ietekmi, tagad ir gandrīz divreiz lielāka – 24,6%, salīdzinot ar 12,7%. Šajā gadījumā pašvaldības rīcība jau būtiski ietekmēs rezultātu, taču rezultāts nebūs izšķirošs depopulācijas mazināšanai.

Sākotnējās misijas precizēšana

Atmetot daļu no faktoriem, pašvaldība veido stratēģiju līdzīgi privātajam uzņēmumam, kas necenšas ražot visu, bet koncentrē savu darbību šaurākā sektorā. Tomēr šajā gadījumā jāprecizē, ko tad īsti pašvaldība sasniegs tādu, kas vairāk atkarīgs no pašas pūlēm nekā ārējiem faktoriem.

Izvirzītie mērķi nerisina visu spektru, to galvenais efekts sasniegumu gadījumā būs **strukturālas pārmaiņas ražošanas un darbaspēka struktūrā**. Tas nav pietiekams, taču nepieciešamais nosacījums sākotnējās misijas tuvināšanai. Tas nozīmē, ka bez strukturālām pārmaiņām nevar atrisināt atalgojumu izlīdzināšanos

4. tabula
Precizētie un pārformulētie mērķi

Rangs	Precizētais mērķis	Ietekme uz rezultātu	
		Domes	Centrālās valdības
1.	Piesaistīt tādus uzņēmējus, kas piedāvā darbu ar augstu sociālo reitingu un šķiet pievilcīgi novada jauniešiem	8,8%	5,5%
2.	Sekmēt mērķorientētu izglītību un potenciālo profesiju pievilcību jauniešiem	11%	2,4%
3.	Sekmēt pievilcīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas	4,8%	4,8%
4.	Sekmēt to darbinieku profesionālo pārorientāciju, kas zaudē darbu vietējās ekonomikas strukturālo pārmaiņu rezultātā*	Nav vērtēts	Nav vērtēts

* – rodas papildu analīzes rezultātā

VADĪBAS TEORIJA

ar ES, nevar panākt pietiekamu dzīves vides uzlabojumu, lai cilvēkiem pieaugtu interese palikt savā pašvaldībā. Tajā pašā laikā, panākot strukturālas izmaiņas, nevarēs garantēt, ka citi faktori nebūs stiprāki par pašvaldības paveikto.

Daudzās pašvaldībās cilvēkresursu pieejamība ir centrālā problēma. Nav grūti iedomāties, ka pašvaldībā atrodas iniciatīvas bagāts uzņēmējs, kurš prot atrast konkurētspējīgu ideju, prot piesaistīt aizdevumu, saražot un sekmīgi pārdot saražoto, radot labi apmaksātas darba vietas, nodrošinot nodokļu ienākumus un atslogojot pašvaldības sociālos pienākumus. Šādā ideālā variantā rodas pamats teritorijas sociālajai un ekonomiskajai attīstībai. Tomēr nereti šādai attīstībai svīturu pārvelk cilvēkresursu trūkums.

Rūgtā patiesība ir tāda, ka talantīgais uzņēmējs no pašu vidusskolas audzēkņiem nav izaudzis, esošajiem uzņēmējiem trūkst ideju un prasmes radīt pasaules tirgū konkurētspējīgu produkciju, rezultātā īslaicīga konkurētspēja tiek sasniegta, maksājot mazas algas saviem darbiniekiem. Pat relatīvi labāka dzimstība neko daudz nedod, jo pēc vidusskolas beigšanas vairums absolventu aizbrauc uz neatgriešanos...

Cita starpā, ja uzsvāru liekam uz produktivitāti, nevis nodarbinātību, tas var palielināt sociālo spriedzi. Cilvēki ar mazākām spējām, ar mazāku ekonomiskās iniciatīvas potenciālu var aizmukt, nesagaidot pašvaldības iecerētos uzlabojumus. Tāpēc darbība nevar būt vienpusēja – pašvaldībai rūpīgi jāseko sociālajai situācijai un elastīgi jāreaģē uz pārmaiņām.

Tātad **precizētā misija** varētu būt – panākt strukturālas pārmaiņas, panākt, lai pašvaldībā ir pieejams prasmīgs darbaspēks augstas pievienotās vērtības radīšanai un prasmīgi uzņēmēji, kuri paši spēj izdomāt radošus risinājumus pasaulē konkurētspējīgas produkcijas ražošanai, kas balstās uz gudra un labi apmaksāta darbaspēka piesaisti.

Faktori, kas sāks darboties pēc misijas un mērķu sašaurināšanas

Pēc mērķu sašaurināšanas situācija mainās. Būtiski var kļūt tādi faktori, kas nešķita būtiski, kamēr risinājām pilnu problēmu loku.

Nodalot trīs 4. tabulā izvirzītos mērķus, pieaug risks, ka pozitīvi atsauksies tikai daļa no potenciālajiem teritorijas iedzīvotājiem. Tiem, kas prot strādāt tikai vienkāršākajās profesijās, jāpalīdz pārorientēties. Skolotājam, kas nespēj piemēroties pašvaldības iniciētām izglītības satura pārmaiņām, šuvējam, kas prata strādāt vienkāršas mehanizācijas apstākļos, vai pašvaldības darbiniekam, kas prata būt lietderīgs veco administrēšanas metožu ietvaros, jāmeklē jauns pielietojums savām spējām.

Tas nozīmē, ka strukturālās ekonomiskās pārmaiņas jāpapildina ar profesionālās pārorientācijas programmu, lai jaunajos ekonomiskajos apstākļos darbu zaudējušie varētu atrast citu efektīvu nodarbošanos. Tādēļ riska mazināšanai jānosaka vēl viens **papildinošs mērķis** ar 4. rangū: sekmēt to darbinieku **profesionālo pārorientāciju**, kas zaudē darbu vietējās ekonomikas strukturālo pārmaiņu rezultātā.

Uzdevumi četru gadu ciklam

Izvirzot četrus vidēja termiņa (7-10 gadi) mērķus, sākumperiodam (piemēram, trim gadiem vai vēl labāk – vienam vēlēšanu periodam – četriem gadiem) **jāizvirza izpildāmi un izmērāmi uzdevumi**. To izpildes gaitā pašvaldībai jāatrod gan sabiedrotie, gan jāpārspēj tuvākie konkurenti. Īpaša uzmanība jāpievērš tiem konkurentiem, kuri vai nu atrodas kaimiņos, vai konkurē tajā pašā mērķu sektorā.

Lai pamatotu šādu izvēli, necentīsimies veidot kādu konkrētu pašvaldības projektu kopu, bet raksturosim ieceri, kurai šāda kopa varētu tikt pakārtota. Tā, piemēram, rīcības plāns sākotnēji varētu tikt veidots šādi:

- perspektīvo attīstības virzienu meklēšana;
- izglītības specializācija iecerētajos attīstības virzienos;
- darbaspēka sākotnējā pieprasījuma radīšana iecerētajos attīstības virzienos;
- piedāvājumu pakešu sagatavošana potenciālajiem investoriem;
- kompensējoša esošā darbaspēka profesionālās pārorientācijas programma;
- atbalsta programma uzņēmējiem, kas radīs darba vietas pamatvirzienu papildinošām profesijām;
- pārmaiņām piemērotas dzīves vides attīstība.

Sākotnējā četru gadu ciklā varēs ietvert tikai daļu no minētajiem pasākumiem. Stratēģiskā vadīšana vienā atsevišķā pašvaldībā vienas teritorijas iedzīvotāju interesēs būtiski atšķirsies no centralizētas attīstības programmas visā valstī, ko īsteno ES interesēs.

Centralizētas vadības mērķis ir nodrošināt valdības ieceru izpildi. Centralizētas vadības gadījumā novirzīšanās no sākotnējās ieceres uztver negatīvi. Pašvaldībai centrālās valdības vadībā jādarbojas tā, lai pēc iespējas precīzāk ievērotu gan laika grafiku, gan uzdevumus, gan paredzēto kvalitāti.

Decentralizētas vadības mērķis ir tuvināt savu ieceru īstenošanu. Novirzīšanās no sākotnējā laika grafika un uzdevumu koriģēšana šai gadījumā jāuztver pozitīvi. Ārējo un iekšējo faktoru mainīgā ietekme ir pastāvīgi jāanalizē un lēmumi jāpieņem pēc iespējas operatīvi. Tas nozīmē, ka labas vadības gadījumā akcents no izpildes rādītāju kontroles jāpārliet uz rezultātu rādītāju un ietekmes rādītāju kontroli. Tā, piemēram, iepriekš minēto rīcības plānu var grozīt jau pirmā izpildes gada laikā.

Vai aplūkotais piemērs ir izmantojams kā paraugs?

Lielākā daļa cilvēku paši nav gatavi risināt kopējās problēmas. Pašvaldību deputāti un pašvaldību vadītāji demokrātiskā sistēmā atspoguļo kopējo iedzīvotāju noskaņojumu. Gan tradīcija, gan dzīves pieredze apliecina, ka pārmērīga aktivitāte netiek ne novērtēta, ne atalgota. Tāpēc izrādīt iniciatīvu un censties atrisināt savā teritorijā problēmas, ko citi nav atrisinājuši, – tas nesola ne labumus, ne priekšrocības. Tādēļ vairumā gadījumu pašvaldību politiķi nesteigsies ar iniciatīvas izrādīšanu depopulācijas mazināšanai.

No otras puses – depopulācija ir problēma, kas apdraud tieši nacionālo pašapziņu. Latviešu tautas Trešā atmoda daudz ko nozīmēja ikvienam, kas ar pašdarinātiem Latvijas karogiem manifestēja kopējo tautas gribu astoņdesmito gadu beigās un deviņdesmito gadu sākumā. Mēs, latvieši, gribam savu valsti un savu patstāvīgu attīstību, tāpēc ļoti iespējams, ka arī atsevišķas pašvaldības vēlas iesaistīties problēmas risināšanā.

Pašvaldību līmenī svarīga ir gan attapība, gan vietējās situācijas analīze, gan vietējo politiķu ekonomiskie un sociālie uzskati. Divās ieinteresētajās pašvaldībās stratēģijas nebūs līdzīgas. Tomēr apskatītais piemērs ir ilustrācija, no kuras var izdarīt dažus secinājumus.

Secinājumi

- Ja pašvaldība patstāvīgi risina kādu būtisku problēmu, kas nozīmīgāka plašā teritorijā (arī kaimiņu pašvaldībās, valstī, ES, pasaulē), tad risinājumu ietekmējošos faktorus pašu spēkiem var ietekmēt tikai daļēji. Tāpēc vispārīnātā, kopīgā vīzija un misija nav īsti piemērota pašvaldības iekšējai stratēģiskajai vadīšanai.
- Lai nonāktu pie misijas, kuras izpildi saviem spēkiem varēs būtiski ietekmēt, jānosaka galvenie veicinošie un kavējošie faktori, jānovērtē, kuras varas (ES, valsts, citas pašvaldības) un personas (uzņēmumi, NVO, politiskās partijas, iedzīvotāji) var ietekmēt šo faktoru pārmaiņas un cik lielā mērā. Parasti vienas pašvaldības potenciālo pūliņu ietekme uz sagaidāmo rezultātu ir nebūtiska.
- Rezultātā jānonāk pie šaurākiem formulējumiem tā, lai pašvaldības ietekme uz sagaidāmo rezultātu kļūtu būtiska. Mazāk sabiedriski derīgs, taču sasniedzams misijas un mērķu formulējums var kļūt par pamatu pašvaldības stratēģiskajai vadīšanai.
- Istenojot savas autonomās ieceres, nav nepieciešams stingri turēties pie iepriekš formulētajiem mērķiem, var elastīgi mainīt izvērztos uzdevumus un to izpildes laika grafiku. Savas misijas izpildei var izmantot daudz elastīgākus paņēmienus, nekā īstenojot ilgtermiņa vai vidēja termiņa valsts politiku.

Foto: Anda Sprōģe

KUR RAST JURIDISKO PALĪDZĪBU UN SILTUMU?

Gunta Klismeta

Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) 2016. gada pirmā sanāksme notika **6. janvārī** Rīgā, Austrumu izpilddirekcijā, un tās darba kārtībā bija trīs punkti: LPIA valdes sēdē izskatītie jautājumi; Juridiskās palīdzības administrācijas informācija; enerģētiskās koksnes tirgus tendences un meža nozares atbalsta organizāciju ("MEKA", "VMF Latvia") loma tā veicināšanā.

Vispirms LPIA priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš** informēja par LPIA valdes sēdē izskatītajiem jautājumiem, pirmām kārtām 2016. gada sanāksmju grafiku un ierosinātajām tēmām. Valde lēmusi, ka katras sanāksmes rīkotājpašvaldībai jānodrošina precizēt izvēlēto tēmu un sasaistīt to ar dienas praktisko programmu. Pirmo reizi to mēģinās Ozolnieku novada kolēģi 4. martā un Daugavpils pilsētas pašvaldība, kas **1. aprīlī** sanāksmē dalīsies pieredzē par **Daugavpils pilsētas saimniecību un komunālo saimniecību**. Valde ir pārliecināta, ka jāturpina labā prakse un asociācijas sēdes jāriko arī ārpus sanāksmju dienām, tāpat vēlams izmantot semināra formu, lai atsevišķas tēmas varētu apgūt padziļināti un tiktu atvēlēts laiks diskusijām. Tā kā pašvaldībām drīzumā var nākties saskarties ar jaunu – bēgļu problēmu, jo pirmie patvēruma meklētāji Latvijā jau ir klāt, izpilddirektoriem der likt aiz auss, ka, iespējams, pēc trim mēnešiem, kad iecerotāji būs nokārtojuši dokumentus un ieguvuši bēgļa statusu, jaunas dzīvesvietas meklējumos viņi noteikti nonāks kādā pilsētā vai novadā. Tāpēc pašvaldībām jāuzskaita visi ar bēgļu uzņemšanu un uzturēšanu saistītie izdevumi, jo valsts tos kompensēs no neparedzētiem gadījumiem ieplānotās valsts budžeta kabatas.

LPIA sanāksmes dalībniekiem Jaungada dāvanā tika Civilās aviācijas aģentūras (CAA) atsūtītais kalendārs 2016. gadam, kas informē par jaunu lappusi aviācijas vēsturē – aviācijas tirgus atvēršanu **tālvadības gaisa kuģu sistēmu** (RPAS) drošai un ilgtspējīgai izmantošanai civiliem mērķiem. Šī joma strauji attīstās ne tikai pasaulē, bet arī Latvijā un kļūst pieejama arvien lielākam lietotāju skaitam. Kalendāra fotoilustrācijās redzamās RPAS radītas Latvijā, un aģentūra ar šā kalendāra palīdzību sniedz arī Ministru kabineta noteikumu projektā aprakstīto kārtību, kādā veicami tālvadības gaisa kuģu un par gaisa kuģiem nekvalificējamu lidaparātu lidojumi. Katrā no 12 mēnešiem ietvertā informācija būtu jāzina ne tikai tālvadības gaisa kuģu sistēmu lietotājiem un izmantotājiem, bet arī dažādu sabiedrisko pasākumu organizatoriem.

Nākamais sanāksmes darba kārtības jautājums bija veltīts **valsts nodrošinātai juridiskajai palīdzībai**, ar ko izpilddirektorus iepazīstināja Juridiskās palīdzības administrācijas (JPA) direktore **Irīna Ļitvinova**. Juridiskās palīdzības administrācija ir tieslietu ministra pakļautībā esoša tiesās pārvaldes iestāde un atrodas Vecrīgā, blakus Pašvaldību savienībai – Pils laukumā 4. Šāgada 1. janvārī JPA nosvinēja desmito jubileju.

I. Ļitvinova uzsvēra divas pamatdarbības, ko veic viņas vadītā iestāde. Pirmais virziens saistīts ar **valsts kompensāciju cietušajiem**. Juridiskās palīdzības administrācija ir atbildīgā iestāde par valsts kompensācijas izmaksāšanu likumā "Par valsts kompensāciju cietušajiem" noteiktajos gadījumos un kārtībā. Personas, kuras atzītas par cietušajiem kriminālprocesā, ir tiesīgas vērsties administrācijā, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūti smagi vai vidēja smaguma miesas bojājumi, iestājusies personas nāve, aizskarta tikumība un dzimumneaižskaramība, cietušais ir cilvēku tirdzniecības upuris vai inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu. Kompensāciju var pieprasīt gada laikā pēc dienas, kad persona atzīta par cietušo, iesniedzot administrācijā aizpildītu valsts kompensācijas pieprasījumu. Kompensāciju var pieprasīt arī, ja nozieguma izdarītājs nav noskaidrots. Ar katru gadu pieprasījumu skaits pieaug. Tā 2011. gadā bija 456, 2012. gadā – 560, 2013. gadā – 544, 2014. gadā – 655, bet 2015. gadā – jau 717 pieprasījumi.

Otrs virziens ir **valsts nodrošināta juridiskā palīdzība**. Administrācija sniedz juridisko palīdzību maznodrošinātām, trūcīgām un tām personām, kuras pēkšņi nonākušas tādā situācijā un materiālā stāvoklī, kas liedz tām nodrošināt savu tiesību aizsardzību vai atrodas pilnā valsts/pašvaldības apgādībā, ja palīdzība nepieciešama civiltiesiska strīda risināšanai tiesā un ārpus tiesas. Tieši 6. janvārī – dienā, kad administrācijas vadītāja uzstājās izpilddirektoru auditorijai, stājās spēkā grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, ar ko paplašināts valsts apmaksātās juridiskās palīdzības apjoms. Juridiskā palīdzība tiks nodrošināta arī administratīvajās lietās, personai pārsūdzot bāriņtiesas lēmumu par bērnu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, un persona to var pieprasīt līdz galīgā tiesas nolēmuma spēkā stāšanās brīdim; civillietās, ja lieta saistīta ar tāda aizdevuma liguma saistību izpildi, kurā juridiskās palīdzības pra-

sītājs ir aizdevējs; civillietās par noziedzīga nodarījuma rezultātā cietušajam nodarītā morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Lai varētu saņemt valsts juridisko palīdzību, administrācijā jāiesniedz aizpildīta pieprasījuma veidlapa, ko var saņemt Juridiskās palīdzības administrācijā, JPA interneta mājaslapā www.jpa.gov.lv vai pašvaldībās (sociālajos dienestos). Veidlapai jāpievieno dokumentu kopijas par juridiska rakstura strīda esamību, būtību, virzību un pretējo pusi – piemēram, tiesas pavēste, līguma kopija, sarakstes dokumentu kopijas u.c. Aizpildīto veidlapu un tai pievienotos dokumentus var iesniegt personīgi Juridiskās palīdzības administrācijā, nosūtīt pa pastu vai arī nosūtīt uz e-pastu elektroniski sagatavotu dokumentu, kas parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un laika zīmogu.

Atbilstoši Juridiskās palīdzības administrācijas noslēgtajam līgumam ar biedrību "Skalbes" kopš 1. janvāra pieejams bezmaksas atbalsta tālrunis **116006**, kas darbojas katru dienu no pulksten 7 līdz 22, nodrošinot iespēju cietušajiem un viņu tuviniekiem saņemt emocionālu un psiholoģisku atbalstu, kā arī informāciju par tiesībām un citiem atbalsta dienestiem. Atbalsta tālruni 116006 iespējams izmantot gadījumos, ja esi cietis noziegumā, esi cietušā tuvinieks, negadījuma aculiecinieks vai esi iesaistīts noziegumā. Tāpat vari saņemt atbalstu un informāciju, ja esi saskāries ar zādzību, ceļu satiksmes negadījumu, uzbrukumu uz ielas, pazemošanu, vardarbību internetā, atkārtotiem vardarbības draudiem, vardarbību ģimenē, seksuālu vardarbību, slepkavību un citiem noziegumu veidiem. Plašāk par atbalstu cietušajiem var uzzināt šeit: <http://www.cietusajiem.lv/>.

Der atcerēties, ka steidzamos gadījumos var zvanīt arī pa ārkārtas tālruņiem: **110** – Valsts policijas palīdzības izsaukšana; **112** – vienotais ārkārtas palīdzības izsaukšanas numurs; **113** – neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšana. Tāpat, zvanot uz **112**, operators savienos ar atbilstošo palīdzības dienestu. Savukārt, zvanot uz bezmaksas informatīvo tālruni **80001801** un nospiežot taustiņu "1", var saņemt juridisko palīdzību, bet nospiežot taustiņu "2" – konsultāciju par valsts kompensāciju.

Informāciju var iegūt arī mājaslapā: www.jpa.gov.lv (informācija ar komentāriem, iesniegumu paraugi u.c.). Juridiskās palīdzības administrācijas informatīvie materiāli pieejami šeit: <http://www.jpa.gov.lv/informativie-materiali>. Irina Ļitvinova uzsvēra, ka administrācijas darbinieki arī labprāt izbrauc uz pašvaldību sociālajiem dienestiem, lai skaidrotu, kā iedzīvotājiem vieglāk saņemt šo valsts nodrošināto bezmaksas juridisko pakalpojumu.

Aukstajam laikam un tobrīd arī valdošajiem mīnusiem atbilstoši izvēlēta bija izpilddirektoru sanāksmes darba kārtības trešā tēma – **enerģētiskās koksnes**

tirgus tendences un meža nozares atbalsta organizāciju loma tā veicināšanā. Par šo "siltu" tematu pieredzē dalījās trīs kungi – Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūta (MeKA) un "VMF Latvia" padomju loceklis **Mārtiņš Gaigals**, "VMF Latvia" valdes priekšsēdētājs **Jānis Buļs** un MeKA direktora vietnieks **Kārlis Būmanis**.

Mārtiņš Gaigals, raksturojot siltumenerģijas tendences valstī un enerģētiskās koksnes apjomus, atzīmēja, ka meža platības kopš pagājušā gadsimta 30. gadiem dubultojušās un koksnes daudzums pat trīskāršojies. Pēc koku apstrādes skaidas, zari, galotnes un citas atliekas paliek enerģētikai, taču kurināmais atšķiras no senāk ierastā. *"Vēl pirms gadiem piecpadsmit divdesmit mēs piesārņojām vidi, jo nezinājām, kur likt skaidu kalnus. Tagad, pateicoties modernām tehnoloģijām, mācāmies no zemes pacelt un izmantot gandrīz visu, arī aizaugušās lauksaimniecībā izmantojamās zemes un grāvmalas,"* sacīja M. Gaigals. Pēdējo gadu pieaugums tirgū ir straujš, bet tas ir uz siltuma, nevis citu ražotāju rēķina (pārsvarā lielie siltumražotāji, kas no naftas produktiem pārgājuši uz koģenerāciju). Eksportā malkas, šķeldas un papīrmalkas apjomi krīt, šeit dominē granulas, un tuvākajos gados tiks sasniegta divu miljonu kubikmetru robeža. Vietējais tirgus patērē nedaudz vairāk par 5% no Latvijā saražotā.

Jānis Buļs savu uzstāšanos sāka ar faktiem par **uzņēmumu "VMF Latvia"**, kas 1998. gadā dibināts kā zviedru uzņēmuma "VMF Qbera" meitasuzņēmums ar mērķi ieviest neatkarīgu koksnes uzmērīšanas modeli, jo "VMF Qbera" īpašnieki ir gan kokmateriālu pārdevēji, gan kokmateriālu pircēji un kokmateriālu uzmērīšanas jomā uzņēmums Zviedrijā strādā jau vairāk nekā simts gadus. 2010. gadā tas pārtapa par 100% Latvijas uzņēmumu "VMF Latvia" un izvirzīja sev misiju kļūt par neatkarīgus pakalpojumus sniedzosu uzņēmumu, kas veic un attīsta korektu un racionālu, galvenokārt meža industrijas izejvielu uzmērīšanu un novērtēšanu, attīsta un sniedz augstas kvalitātes pakalpojumus jebkuram tirgus dalībniekam. "VMF Latvia" strādā ap 120 darbinieku. Gadā uzņēmums uzmēra vairāk nekā deviņus miljonus kubikmetru (izcērt 12–13 milj. m³), arī importa koksni. Lielāko uzmērīto apjomu veido zāģbaļķi. Uzmērīšanas vietas atrodas pa visu Latviju – gan ostās, gan citur. Strādājot pēc Latvijas standarta, bet atbilstoši Zviedrijas instrukcijām, tiek veikta neatkarīga kokmateriālu uzmērīšana, kas ir pārdevēju un pircēju kvalitātes garants.

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

“VMF Latvia” valdes priekšsēdētājs uzsvēra, ka svarīgi noteikt apjomu, bet ļoti svarīgi ir arī pareizi mitruma mērījumi. Izpilddirektorus, protams, interesē visas iespējamās metodes un līdzekļi, kā varētu ko ietaupīt, tomēr gūstot maksimālu labumu. Lūk, šeit viens paraugs, kā var nepārmaksāt jeb nemaksāt lieki. Kad klients saņem testēšanas pārskata rezultātus: kopējais enerģijas apjoms (MWh); relatīvais mitrums (%); pelnu saturs sausnā (%), zemākā siltumspēja (MJ/kg); kravas svars (t); bruto tilpums (ber. m³), viņš to visu var salīdzināt ar “parastajām” metodēm, kad vērtēšana notiek “uz aci”. Ieguvumi, izmantojot neatkarīgas kokmateriālu uzmērīšanas pakalpojumu, ir vairāki – iespējas ekonomēt izmaksas uz personālu, transportu, noteikumu izstrādi, kontroli, programmatūru un uzskaiti; uzmērīšana pēc kvalitātes atbilstoši noslēgtajam līgumam; bez papildu ieguldījuma tiek saņemta labākā prakse uzmērīšanā. Pakalpojuma ņēmējam atkrīt rūpes par personālu, mērīšanas aprīkojuma precizitāti, nosacījumiem, lai citi atzītu mērījumu, tilpuma aprēķina pareizību, sistemātisku mērījumu kontroli, uzmērījuma datu nosūtīšanu darījuma otrajai pusei, uzmērīšanas metodikas ievērošanu un vajadzības gadījumā arī izklāstu līguma pretējai pusei.

Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūta (MeKA) direktora vietnieks Kārlis Būmanis iepazīstināja ar savu iestādi, ko dibinājuši Latvijas Kokrūpniecības federācija (LKF), Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU) un AS “Latvijas valsts meži” (LVM). MeKA atrodas Jelgavā, LLU Kokapstrādes katedras ēkā. Galvenās darbības jomas ir produktu testēšana, pētniecība un apmācī-

ba. MeKA sniedz pakalpojumus enerģētikas jomā, kā arī piedāvā apmācību, piemēram, katlumāju operatoriem.

Kā koksnes tirgus dalībniekus atbalsta MeKA? K. Būmaņa vārdiem runājot, mācās no zemes pacelt un paņemt vairāk; kokus malkā griež mazāk; eksportā dominē granulas; koksnei pievieno arvien vairāk vērtību; nodrošina kvalitāti, ko pēc iespējas mazāk ietekmē mitrums, izmēri, pelni, smilts, akmeņi, ledus un citi “nelabumi”. Kopš 2009. gada institūts veic kurināmās koksnes sortimentu (malkas, šķeldu) cenu monitoringu. MeKA piedāvā indeksēt piegādes līgumos iestrādātās cenas atbilstoši izmaiņām tirgū piegādes līguma darbības laikā.

Kārlis Būmanis ir arī institūta **Testēšanas laboratorijas** vadītājs. Laboratorija sniedz testēšanas pakalpojumus gan fiziskām, gan juridiskām personām Latvijā un ārvalstīs, izsniedzot starptautiski atzītus testēšanas pārskatus, kas dod objektīvu trešās puses novērtējumu par testējamo objektu. Izpilddirektoriem pirmām kārtām noderīgas varētu būt ziņas par mērīšanas metodēm, ko izmanto, uzmērot malku.

Uz jautājumu, kā vienkāršoti novērtēt kravu pēc diametra, K. Būmanis ieteica izmantot vidējo diametru tabulu. Otrs viņa ieteikums – visdažādākās un arī šķietami neticamas situācijas jāparedz jau līgumā. Bet trešais – vislabākais ir uzticēties profesionāļiem! Tad noteikti kravā nebūs paslēpies kāds “svešķermenis”, kura dēļ var nākties apturēt katlumāju, kaut arī lieli mīnusi. Sekas ikviens var pats iedomāties!

2016. gada sanāksmes

Laiks	Vieta	Tēmas, dalībnieki
06.01.	Rīga	Juridiskās palīdzības administrācijas pakalpojumi Enerģētiskās koksnes tirgus tendences un meža nozares atbalsta organizāciju (“MeKA”, “VMF Latvia”) loma tā veicināšanā
03.02.	Rīga	KNAB un Valsts kontrole, interešu konflikti
04.03.	Ozolnieki	Darba aizsardzība (Valsts darba inspekcija) Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests Valsts būvinspekcija
01.04.	Daugavpils	Pilsētsaimniecības organizēšana – SIA vai aģentūra? Komunālo maksājumu iekasēšana un parādu piedziņa, bezcerīgie parādnieki. Publisko ūdeņu apsaimniekošana (vadlīnijas)
06.05.	Limbaži	Autoceļu apsaimniekošana Atkritumu apsaimniekošana
03.06.	Kārsava	Publiskie iepirkumi Pašvaldību sadarbība ar Robežsardzi, Zemessardzi, NBS, jaunsargu organizēšana u.c.
05.08.	Alsunga	Kultūras mantojums Dabas aizsardzība (krastu erozija)
02.09.	Jaunjelgava	Upju baseinu likumi Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums, pieslēgumi Civilā aizsardzība un pretplūdu pasākumi
07.10.	Jēkabpils novads	Deinstitucionalizācijas gaita Psihosociālā rehabilitācija un bērnu un jauniešu nometnes Novada speciālistu pieredze un valsts prasības
02.11.	Valka	Pārrobežu sadarbība
02.12.	Salaspils	Gada atskaites sapulce

GRIBAM NOSKAIDROT!

Daina Oliņa

3. februārī Rīgas Austrumu izpilddirekcijas zālē, kur pirms izbraukuma sanāksmju sezonas sākuma tradicionāli "pārziemo" Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija (LPIA), notika **2016. gada otrā sanāksme** ar "smagsvaru" cienīgu tematiku. Pēdējos gados pēc Valsts kontroles un KNAB pārbaudēm un revīzijām pašvaldībās publiski izskanējis daudz pārmetumu par līdzekļu nepamatotiem tēriņiem, par pretkorupcijas normu nepienācīgu ievērošanu u.tml. Kuplais dalībnieku pulks (**126!**) pierādīja, ka izpilddirektori negrāsās vairīties no pārmetumiem un atbildības, bet vēlas gan skatīties acīs nepatīkamai patiesībai, gan skaidrot pašvaldību viedokli, gan atrisināt problēmjautājumus, lai nākotnē pārmetumu skaits saruktu.

Sanāksmei būtisku akcentu deva LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**, kurš iepriekš tikās ar LPIA valdi, tāpēc izmantoja iespēju sveikt izpilddirektorus jaunajā gadā, kas Pašvaldību savienībai būs 25. jubilejas gads. Pirms nozīmīgās diskusijas priekšsēdis uzsvēra: *"Tikai dialogā un savstarpējās sarunās mēs varēsim valsti nolikt uz kājām. Tas nav nekas slikts, ja reizēm abu pušu viedokļi atšķiras, jo vienīgo pareizo viedokli mēs likvidējam deviņdesmitajos gados."*

Jāatzīst, ka ne visos jautājumos izdevās rast tūlītēju vienprātību, tomēr uzteicama bija abu pušu vēlme uzklaut, ieklausīties un diskutēt. Turklāt izpilddirektori jau pirms sanāksmes bija atsūtījuši virkni neskaidro jautājumu (*tos un sanāksmes gaitā uzdotos jautājumus lasiet kursīvā*), ko abas puses kopīgi centās izanalizēt, tomēr palika arī neskaidrības. Patīkami, ka visi uzaicinātie strikti nepastāvēja tikai uz savu pareizību, bet solīja analīzi turpināt.

Ko paredz Pamatnostādnes?

KNAB Politikas plānošanas nodaļas galvenā speciāliste **Inta Nolle** iepazīstināja ar valsts programmu **"Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2015.-2020. gadam"**, kurā daudz nopietnu uzdevumu arī pašvaldībām.

Prezentācijā izpilddirektoriem parādīja daļu no **2015. gada nogalē veiktās sabiedriskās domas aptaujas rezultātiem** (tā pilnībā apskatāma KNAB mājaslapā) un salīdzināja to ar iepriekšējo aptauju, kas veikta 2014. gada sākumā – kāda iedzīvotāju skatījumā

ir korupcija dažādās institūcijās. Tiekoties dažādās auditorijās, parasti par korumpētāko jomu atzīta veselības aprūpe. I. Nolle uzsvēra, ka ne tikai KNAB, bet arī pašvaldībām daudz problēmu rada kapitālsabiedrības. Tomēr vainīgas nav tikai pašvaldības, arī KNAB atzīst savu vainu, jo tām laikus nav pievērst vajadzīgā uzmanība.

Sabiedrības skatījumā neuzticību pelna tiesība, iepirkumu uzraudzības birojs, muita, ceļu policija, arī Saeima. Kurās jomās, kārtojot jautājumus, visvairāk izmanto neoficiālus maksājumus, dāvanas, pazīšanos? Arī te "līdere" ir veselības aprūpe. Iedzīvotāji uzskata, ka ne visai godīgi rit darbinieku meklēšana pašvaldībās, jo bieži netiek izsludināts konkurss. Daļa respondentu norāda, ka, darbā iekārtojoties, bija nepieciešami sakari; veselības aprūpē – sakari, nelielas dāvanas (ziedi, suvenīri, kā arī neoficiāli maksājumi no septiņiem un vairāk eiro). Līdzīgi esot izglītības iegūšanā, tomēr KNAB pārstāve atzina, ka tas, protams, neskar lauku skolas, kur drīzāk notiek cīņa par katru audzēkni, bet prestižās lielpilsētu, galvenokārt – Rīgas skolas.

Intas Nolles ziņojuma galvenā daļa saistījās ar jaunajām **Pamatnostādņēm**, kas apstiprinātas 2015. gada 17. jūlijā. Galvenais virziens jaunajā periodā – efektīva pārvaldība un cilvēkresursu vadība, pāreja no ārējās kontroles uz iekšējo. KNAB uzdevums – palīdzēt pašvaldībām uz to pārorientēties. Līdz 2015. gada beigām pašvaldībām bija jāveido **pretkorupcijas pasākumu plāni**. Uz KNAB jautājumu par plāna esamību no 98 pašvaldībām, kas sniedza atbildi, tādi ir 55% pašvaldību, no 223 pašvaldību kapitālsabiedrībām tie izstrādāti 37,7%, no 1127 pašvaldību izveidotajām iestādēm plāni ir mazāk nekā trešdaļai – 27,9%. Cik šie plāni efektīvi, tas gan ir cits jautājums. Reizi gadā šie plāni jāaktualizē.

Kā izstrādāt šo plānu, ja tāds vēl nav tapis? Konkrēta parauga nav, var lasīt vadlīnijas KNAB mājaslapā,

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

konsultēties un veidot plānu pašiem. Var arī apvienoties ar citām kaimiņu pašvaldībām, tad KNAB reģionālajos semināros mācīs, kā veidot šo plānu. Martā būs seminārs Daugavpilī par to, kā identificēt korupcijas riskam pakļautās funkcijas, kā vērtēt sensitīvos amatus, izstrādāt novēršanas pasākumus utt. Pašlaik KNAB aktuāla ir iekšējās kontroles pamatprasību izstrāde, tiek gatavots MK noteikumu projekts.

Pašvaldībā ir izstrādāti iekšējie dokumenti, kas vērsti uz korupcijas risku mazināšanu. Vai ar to nepietiek? – Nē, visiem jāizstrādā plāns, kas jāapstiprina domē.

Svarīgi – pamanīt jebkura interešu konflikta rašanos, jo tie ir pamats korupcijai. Diemžēl pārbaudes liecina, ka interešu konfliktus visvairāk pieļauj tieši pašvaldību amatpersonas. Valsts sistēmā, kur darbojas gadiem izstrādāta veiksmīga iekšējās kontroles sistēma, šādu gadījumu viegli identificēt. Pašvaldībās šos gadījumus parasti atklāj citu pārbažu kontekstā vai no kādas trešās personas ziņojuma, nevis pašvaldībā.

2015. gada uzdevums bija nodrošināt pašvaldības mājaslapā informācijas pieejamību par vakantajām darbavietām, apmācīt speciālistus, kas tālāk apmācītu citus pašvaldības darbiniekus par korupcijas problēmām (pērn mācībās iesaistījās vairāku lielo pilsētu pārstāvji, pārējiem iespēja to darīt šogad). Iepirkuma speciālistus apmācīja Valsts administrācijas skola. Līdz 2015. gada beigām vajadzēja izstrādāt **grozījumus Interestu konflikta likuma 14. pantā par ziedojumiem**, nosakot, kādos gadījumos pašvaldība drīkst pieņemt ziedojumus, bet kādos nedrīkst. **Grozījumu izstrāde ir pārcelta uz 2016. gadu.**

Ja pašvaldība deleģē kādas savas funkcijas biedrībām vai nodibinājumiem un tie rīkosies ar pašvaldības līdzekļiem, izpildītājiem jāklūst par amatpersonām. Valsts struktūrās šis jautājums ir konkrēti noteikts, pašvaldībās pieeja ir atšķirīga. 2016. gadā vajadzētu to vienādot. Tuvojas kārtējās pašvaldību vēlēšanas, tāpēc jāsakārto reklamēšanās iespēju normas, lai amatpersona priekšvēlēšanu periodā nevarētu reklamēt sevi vairāk par citiem kandidātiem.

Kā jārisina interešu konflikts, ja iestādes vadītājs konstatē to, ka amatu savienošana nav iepriekš saskaņota ar darba devēju pamatdarbā? – Iestādes vadītājam par to jāziņo KNAB, birojs to izvērtē, parasti atzīstot pārkāpumu par formālu (maznozīmīgu), kurā pietiek ar aizrādījumu. Plānots, ka šādus pārkāpumus turpmāk izvērtēs iestādes vadītājs, neiesaistot biroju. – Iepirkumu komisijās jau tagad nevar atrast darbiniekus lielās birokrātijas dēļ, kaut tie ir papildu darba pienākumi!

2016. gada uzdevumi lielā mērā turpina iepriekšējos gados iesākto: zemsliekšņa iepirkumi, kuros korupcijas risks ir lielāks nekā publiskajos iepirkumos, "trauksmes cēlāji" un citas problēmas. Kukuļdošanas jomā Inta Nolle vērsa uzmanību uz Krimināllikuma 324.

pantu, kas paredz atbrīvot kukuļdevēju no kriminālatbildības gadījumos, ja personai kukulis tiek pieprasīts vai izspiests, bet kukuļa devējs pēc tam pats aktīvi iesaistās lietas izmeklēšanā – viņu var atbrīvot no kriminālatbildības. Norma ir spēkā jau vairākus gadus, KNAB plāno analizēt, vai to neizmanto Jaunprātīgi.

2017. gadā nekas jauns nav plānots, bet **2018. gadam** plānoti uzdevumi, kas vairāk vērsti uz uzņēmējdarbību, uz kapitālsabiedrībās strādājošo izglītošanu. Paredzēts izslēgt no iepirkumiem ne tikai valstī, bet visā Eiropas Savienībā tos uzņēmumus, kam izvirzīta apsūdzība korupcijā. Šis uzdevums nepieciešams, lai iestātos OECD – "Bagāto valstu klubīnā". Programmas darbības gados svarīgākais uzdevums – **izglītošanās**. Semināru grafiks pašvaldībās jau piepildīts līdz maija vidum.

Nepieciešams testēt **valsts amatpersonas zināšanas interešu konflikta novēršanā**. Tiek izstrādāta testēšanas sistēma tiešsaistē, kurā pēc konkrēta termiņa būs jātestē savas zināšanas. Jāinformē sabiedrība, ka nav jānes šokolāde vai jādod kukulis, jo viss tāpat notiks ātri un nesarežģīti (piemēram, PMLP pie klientu apkalpošanas galdīņiem ir uzraksti, ka nedrīkst nest dāvanas). Diemžēl sabiedrībā pastāv postpadomju, pat nē – vēsturiski šī pieeja aizsākās jau Bizantijā, ka jautājumu varēs labāk nokārtot ar kādu "dāvinājumu". Konfekšu kaste šķietami nav nekas īpašs, bet trakākais sākas, ja cilvēks par šo dāvanu izstāsta citiem paziņām ar pārliecību, ka jautājums atrisinājies tikai tāpēc. Tad sabiedrība var pieņemt, ka iestādes lēmumus iespējams "nopirkt", bet neveiksmīgais uzskatīt, ka jautājumu neizdevās nokārtot tāpēc, ka viņš nedeva kukuli. Patiesībā tas nenotika tāpēc, bet... Izņēmums varētu būt āboli vai ziedi no sava dārza. Uz KNAB bezmaksas informatīvo tālruni bieži zvana neapmierinātie, kas zaudē kādu tiesvedību, jo uzskata, ka tiesnesis korumpēts. Tomēr katrā tiesā viens ir zaudētājs, otrs – vinnētājs.

Līdz 2020. gadam tiešsaistē būs jānodrošina pieejamība visiem noslēgtajiem līgumiem par preču un pakalpojumu piegādi. Ziņošanas iespējas iedzīvotājiem par iespējamiem likumpārkāpumiem jānodrošina anonīmi. Aptaujās iedzīvotāji atzīst, ka negrib atklāties, baidoties no sekām. E-pasti un kastīte ziņojumiem, pirms kuriem esi gājis garām vairākām videonovērošanas kamerām, nenodrošina anonimitāti.

Ir iekšējās kontroles pasākumu plāns, bet nesadzirdēju iekšējā audita lomu. Lēmumu par iekšējo auditu pieņem politiķi, vajag iekļaut vadlīnijās! – Informēšu kolēģus, ka to vajag iekļaut. Gaidīsim arī citus priekšlikumus vadlīnijām. KNAB atvērts sadarbībai, arī organizējot seminārus pašvaldībās.

LPS padomniece **Sniedze Sprōģe** izteica vērtīgu priekšlikumu – **KNAB mācības veikt pašvaldībām jau sen ierastajās videotiešraidēs no LPS, jo tā var aptvert neierobežotu interesentu skaitu visā Latvijā.**

Tad nebūs tik garu rindu uz semināriem. Ierosinājums tika ar prieku pieņemts.

Kādēļ vajag vienveidību, jo dažādās pašvaldībās vienāda nosaukuma amatiem vismaz pagaidām iespējamā atšķirīgas atbildības pakāpes? – Ceru, ka nebūs vienveidība! Kad projekts būs saskaņošanas stadijā, uzklaušīsim arī LPS iebildumus.

Zāles jautrā reakcija, dzirdot par āboliem un puķēm no dārza nebija gluži nejauša. Kā nošķirt dāvanu, kukuli un pateicību? Deviņdesmito gadu sākumā Kanādas kolēģis uz šo jautājumu atbildēja tā: “Nošķiriet vienmēr tos gadījumus, kad jums saka paldies, jo pieklājīgs cilvēks paldies pieņem, un kad ņemat kukuli. Ja mana departamenta darbiniekam atved tītaru kravu, es lieku to sadalīt visiem departamenta kolēģiem. Neesi gaunerīgs, bet pieņem paldies!” Latvijas īstenība arvien uzrādās ļoti korumpēta, bet varbūt tas nemaz tā nav. Daļa gadījumu vis nav likuma, bet ētikas jautājums. – Jā, vajag atšķirt paldies un kukuli, kuru dod, kaut ko gaidot pretī. Tomēr Latvijā Interesu konflikta likumā ir 12. pants, kas nosaka, ka valsts amatpersona, pildot dienesta pienākumus, nedrīkst pieņemt dāvanas. Latvijas likumdošana paredz izņēmumus – ziedus, reprezentācijas priekšmetus, suvenīrus un grāmatas no vienas personas gada laikā, nepārsniedzot minimālo algu. Pārējo pieņem nedrīkst. Protams, pašvaldību darbiniekiem jācenšas uzturēt labas attiecības ar vietējiem iedzīvotājiem, kas atnes ābolus, zemenes utt., tāpēc jautājums nav viegls, lai neaizvainotu arī otru pusi! Varbūt tiešām apēst kopā?

Koncepcijā nav vērtēta ietekme uz pašvaldību budžetiem, bet tāda ir! – Diemžēl neko vairs grozīt nevar, jo koncepcija ir saskaņota visās institūcijās.

Ir uzdevums privāto mācību iestāžu budžetu papildināt ar pašvaldību naudu. Vai privāto izglītības iestāžu direktori nekļūst par valsts amatpersonām? – Jā, ir plānoti grozījumi, jo privātās iestādes vadītāja pārziņā nonāk pašvaldību nauda.

Vajag nopietnāk veikt aptaujas un izvēlēties respondentus, citādi iznākums ir apšaubāms! – Mēs paši neveicam, iepirkam aptaujas. – *Vajag sastādīt nopietnāku uzdevumu iepirkumam. Piemērs par pozitīvo VUGD darbu neliekas ticams. Pozitīvi var vērtēt ugunsdzēsējus un glābējus, bet aptaujājiet iestādes, kas saskaras ar inspektoriem!* – Padomāsim.

Ja aptaujāsi atraidīto personu, kam nepienākas sociālais pabalsts, vai kādu no tā dēvētajiem profesionālajiem pabalstu saņēmējiem, tad neko pozitīvu anketā neizlasīsiet! – Paldies par ieteikumiem un skaidrojumiem! Tagad saprotam, kas var ietekmēt aptauju rezultātus. Sociālo pabalstu sadales “korumpētība” pārsteidza arī mūs. Patīkami, ka jautājumā par “lietu kārtošānu pašvaldībās” tikai nedaudz parādās sakaru nepieciešamība, bet 90% atzīst, ka viss noticis bez “negodprātīguma elementiem”.

Palīdz atraktīvs dialogs

KNAB speciālistes no Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas **Inga Zarāne** un **Skaidrīte Jaungaile-Gaile** savu stāstījumu bija iecerējušas kā

visai atraktīvu dialogu, izmantojot iegūto darba pieredzi, kā arī savstarpēji uzdodot izpilddirektoru iesūtītos jautājumus un atbildot uz tiem.

Likumā par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā vislielāko sadaļu aizņem **amatu savienošanas ierobežojumi valsts amatpersonām**. KNAB pārbaudēs bieži saskaras ar dokumentiem, kas atbilstoši likuma prasībai atļauj savienot amatu kādai valsts amatpersonai. Saturs nereti sastāv no dažiem teikumiem. Šis nav pārkāpums, tomēr tas jānoformē kā administratīvais akts, jo personai ir tiesības to pārsūdzēt. Ja lēmumu apstiprina domes sēdē, prasība nemainās.

Likums prasa saņemt atļauju **pirms** citu pienākumu uzsākšanas. Praksē tā notiek reti, tomēr KNAB darbinieki pieļauj viena mēneša un septiņu dienu atkāpi.

Kopš 2013. gada vasaras noteikti amatu savienošanas ierobežojumi arī pašvaldību deputātiem. Viņi nedrīkst savienot deputāta amatu ar darbu pašvaldības administrācijā, ja personas amata pienākumos ietilps domes lēmumu projektu sagatavošana. Nereti KNAB jautājot, ko tas nozīmē. Vai aizdomu lokā būs arī lietvede, kas projektu fiksē datorā? Nē, domāta tikai personas piedalīšanās lēmuma projekta satura gatavošanā, nevis tehniskas darbības! Likumā precīzi noteikts, kam jājautā atļauja konkrētos gadījumos.

Vai izsniegtā atļauja katru gadu jāatjauno? – Lielākoties atļaujas ir neterminētas.

Vai ar domes lēmumu nepietiek? – Ja tas ir precīzi noformēts un ja tajā ir izvērtēti atļaujas saņēmēja iespējamie interešu konflikta riski, iespējams, ka ar to pietiek un to var uzskatīt par administratīvu aktu.

Speciālistes uzsvēra, ka atbildes, ko viņas sniedzot par amatu savienošanu, esot vispārīgas. Tas nav īsti korekti, jo jāizvērtē konkrētā situācija. Abas runātājas aicināja droši rakstīt e-pasta vēstuli, lai pirms atbildes sniegšanas izvērtētu katru gadījumu.

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

Ne mazāk izplatītas ir **neskaidrības gadījumos, ja vienā pašvaldības iestādē strādā radnieki**. Vai vienīgais risinājums tad ir darba attiecību pārtraukšana? Vai pieļaujamas subordinācijas attiecības un citi? Likums tieši neliedz radniekam strādāt valsts amatpersonas pakļautībā, tomēr iesaka atturēties no gadījumiem, kas ļautu apšaubīt tās darbības objektivitāti un tiesiskumu. 21. pants skaidro, kas jādara valsts amatpersonai, lai tās pakļautībā varētu strādāt radnieks: rakstveidā jāinformē augstākstāvoša amatpersona, kura savukārt deleģē citai amatpersonai veikt visas funkcijas saistībā ar šo radnieku.

Kas uzskatāmi par radniekiem? – Tie, kas uzskaitīti likumā. Gadījumā, ja personas dzīvo neregistrētā laulībā, interešu konflikts būs, ja jautājums skars mantiskās attiecības.

Ziedojumu pieņemšana un nodošana – vai pašvaldība drīkst pieņemt no fiziskas personas bez atlīdzības nekustamo īpašumu; vai pašvaldība var pieņemt no fiziskas vai juridiskas personas ziedojumu, piemēram, līdzekļus bērnu laukuma izbūvei, ja iepriekš starp pašvaldību un ziedotāju bijis noslēgts zemes nomas līgums? Jebkurš likums ir tikai kompromiss starp dažādām situācijām, ne vienmēr visu var ietilpināt kādā “rāmī”. KNAB iestājas par “bezdāvanu politiku”. Ja pašvaldība pieņem dāvanā kādu dzīvokli, tai divus gadus nav tiesību pieņemt jebkādu lēmumu saistībā ar dāvanas devēju. *Vai tas attiecas arī uz dāvinātāja ievietošanu pensionātā?* Ja persona nav rīcībspējīga, atbalsts jāsniedz, taču mehānismam jābūt tādā, lai neviens kaimiņš vai žurnālists neapšaubītu darījuma likumību. Arī šī situācija pierāda, cik individuāli var būt gadījumi. Neizvērtējot visu, nav iespējams sniegt vispareizāko atbildi, turklāt tai būtu nepieciešams KNAB priekšnieka paraksts.

Kā ir ar nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumiem, ja īpašnieks uzdāvinājis pašvaldībai daļu no koplietošanas ceļa? Vai tad šī daudz bērnu ģimene divus gadus nevar saņemt pašvaldības atvieglojumus? – Saistošie noteikumi ir ārējie normatīvie akti, kas paredz atvieglojumus visām daudz bērnu ģimenēm. Arī šo jautājumu labāk uzdot rakstiski.

Ļoti aktuāls ir jautājums, kas saistīts ar aktīvo pilsoņu iesniegtajiem novērojumiem, piemēram, par **dienesta automašīnu lietošanu**. Tantiņas nesauž un novēro, ka brauc medībās, arī ārpus pašvaldības administratīvās teritorijas, ka auto stāv personīgās mājas pagalmā, garāžā. Šis ierobežojums vairs neattiecas tikai uz iestādes vadītāju, bet uz visām amatpersonām un dienesta automašīnām. Jābūt izstrādātām maršruta lapām, jāsaprot, kad un kur brauc. Jāseko līdzī MK noteikumiem, ko atļauj apmaksāt, ja personisko transportu izmanto darba vajadzībām. Pārbaudes liecina, ka pat uz ministrijām brauc arī brīvdienās un svētku dienās, ka mašīna vienlaikus atradusies trijās vietās un tamlīdzīgi. Brauciens uz darbu un uz mājām nav dienesta pienākumi. Apmaksāt drīkst tikai deg-

vielu un amortizāciju ne vairāk kā četrus eirocentus par kilometru, nevis logu tīrāmo šķidrumu, eļļas filtru un citus auto uzturēšanas līdzekļus vai apkopi servisā. Jābūt izstrādātai kārtībai! Dienesta auto var tikt nodots lietošanā amatpersonai un noteikt tā stāvvietu personiskā garāžā, ja ir izstrādāta noteiktā kārtība.

Vai aizvietotājam jāklūst par valsts amatpersonu, ja aizvieto uz laiku? Šis jautājums ir VID kompetencē, tomēr zināms, ka atbilde ir “jā”! Tāpēc drošāk aizvietošanu uzdot cilvēkam, kuram jau ir valsts amatpersonas statuss.

Būsim apsteidzoši!

Pirmoreiz jaunajā amatā pašvaldību pārstāvji tikās ar ilggadējo Labklājības ministrijas Juridiskā departamenta direktoru **Edgaru Korčaginu**, kurš decembrī tika apstiprināts par Valsts kontroles padomes locekli. Tagad E. Korčagins ir 5. revīzijas departamenta direktors, tāpēc, analizējot pašvaldību kontroļu rezultātus

un būtiskākās kļūdas, viņš varēja izmantot tikai savu kolēģu secinājumus. Toties sevišķi vērtīgi jaunais VK darbinieks ieklausījās izpilddirektoru argumentos un skaidrojumos, kas lieti noderēs, nākotnē uzsākot pašvaldību darba pārbaudes.

Grāmatvedības jomā problēmas saistās ar ilgtermiņa ieguldījumu **precīzu** uzrādīšanu un atspoguļošanu grāmatvedības uzskaitē; datu salīdzināšana ar publiskajiem reģistriem, galvenokārt VMD un VZD kadastra informāciju. *Dati tik ļoti atšķiras un neiet kopā valsts datubāzes, kam taisnība?* – Jāvērtē, Valsts kontrole respektē kadastru!

Darba samaksa – atsevišķās pašvaldībās daudz nesaņemama, sevišķi sakarā ar piemaksām, tām jābūt precīzi reglamentētām – par ko, kāpēc tieši šai personai. Nereti nesakrīt visparastākie aprēķini par darba laika uzskaiti, nepilnīgi attaisnojošie dokumenti, jo pašu attīstības plānošanas dokumentos ir pavisam citas prioritātes.

Iekšējā komunikācija starp dažādām struktūrvienībām – nereti dokumenti nenonāk līdz citai struktūrvienībai, kam arī par to jāzina – grāmatvedim, reģistra veicējam u.c.

Likumības un lietderības revīzijas nereti atklāj finanšu plūsmas neatbilstību starp attīstības plānošanas dokumentiem un budžetu.

Pašvaldību kapitālsabiedrību (KS) pārbaudes saistībā ar grozījumiem Valsts pārvaldes iekārtas likumā

– kā valsts un pašvaldības piedalās KS. Pašvaldībām pašām regulāri jāizvērtē, vai iesaistīšanās šajā jomā ir stratēģiski svarīga.

Publiskie iepirkumi – vienmēr daudz problēmu, laikam arī turpmāk tā būs, ja nebūs efektīva iekšējā kontroles sistēma. Precīzi sastādīti uzdevumi, pienākumi konkrētām personām, “četrus acu princips”, regulāra kontrole, risku izvērtēšana – ļauj nākotnē būtiski samazināt pretenzijas. Nevajag lielus papīrus blāķus un normatīvus, bet jābūt sistēmai.

Zvērinātie revidenti – arī šo jautājumu E. Korčagins vēlas aktualizēt. Nav korekti, ja šie revidenti un Valsts kontrole izmanto atšķirīgas metodes. Publiskais un privātais sektors tomēr atšķiras. Zvērināto revidentu asociācija piekrist vienotiem standartiem. Pašlaik tie tiek izstrādāti. Runātājs izteica cerību, ka arī pašvaldības tad varēs daudz mierīgāku sirdi gaidīt citus pārbaudītājus. *Vai jūs izglītojat arī zvērinātos revidentus?* – Jā, tiekamies ar viņiem intensīvi.

Iepriekš uzdotie jautājumi

Pašvaldību amatierkolektīvu vadītāju atlīdzības noteikšana – ieteikumi, vērtējot pašvaldības? – Viena risinājuma nebūs. Slēgt darba līgumu vai uzņēmuma līgumu – jāvērtē pašiem. Pie viena darba devēja vērtē noslodzi. *Kā vērtēt personīgā vai pašvaldības datora, klavieru u.tml. izmantošanu?* – Tāpat kā ar līgumiem, nav viennozīmīgas atbildes. *Nav vienāda attieksme pret speciālistiem, kas strādā pašvaldības iestādē un papildus vada pulciņu, un tiem, kas brauc no malas, kaut dažreiz šim “atbraucējam” ir vēl piecas sešas darbavietas. Vai tas ir godīgi, ka vienīgais kritērijs ir darba devēju skaits? Nevaram adekvāti samaksāt savam cilvēkam, bet nākas meklēt svešo!* – Ar darba tiesībām esmu nodarbojies daudzus gadus. Arī es zinu gadījumus, kad ārsti pēc “papīriem” nostrādā astoņas stundas Gailezera slimnīcā un vēl tikpat daudz Onkoloģijas centrā, taču tur pretenziju nav, jo ir divi darba devēji. Nav iespējams noteikt, vai darbinieks kopā nepārstrādā pieļaujamo stundu skaitu pie dažādiem darba devējiem. Ideālais modelis būtu, ja mēs neviens nestrādātu vairāk par astoņām stundām, bet tas nav reāli. Ja neizdosies vienoties, varam turpināt diskusiju, tomēr Valsts darba inspekcija iebildīs. – *Ar viņiem būs diskusija nākamajā LPIA sanāksmē.*

Maksas noteikšana par atkritumu apsaimniekošanu pašvaldībās. – Valsts kontrolei bija iebildumi par koeficientiem, pārejot no masas un svara uz tilpumu, kā arī par dabas resursu nodokļa nomaksu par apglabātajiem, nevis sašķirotajiem atkritumiem. Cerams, ka jaunie MK noteikumi palīdzēs rast izpratni. – *Ir izsludināti arī Atkritumu apsaimniekošanas likuma grozījumi. LPS plāno videokonferenci par abiem normatīvo aktu projektiem (tā notika 5. februārī).*

Maksas pakalpojumi, iemaksas regularitāte pašvaldības kasē, to lietderība un ekonomiskais pamatojums.

– Atbilde ir līdzīga tai kā ar astoņām darba stundām. To nosaka likums. LPS var ierosināt grozīt tās normas, kas nedarbojas, nav efektīvas. Valsts kontrole plāno turpināt seminārus: grāmatvežiem – ar Valsts kases un Valsts kontroles piedalīšanos; pērn notika četri semināri LPMC, esam gatavi turpināt. Tiekoties ar LPS priekšsēdi Andri Jaunsleini, vienojāmies paplašināt jautājumu loku, neaprobežojoties tikai ar grāmatvežu izglītošanu. Tā, piemēram, tagad uzkrāta pieredze par kapitālsabiedrību pārvaldību, vairākās pašvaldībās uzkrāta pieredze, kā sekmīgi atrisināt šīs problēmas. Domāju, ka kolēģu stāstījums seminārā būs vieglāk uztverams nekā tikai Valsts kontroles norādes par nepilnībām.

Kā noteikt, kas ir lietderīgi, kas ne? Vai bērnu laukuma izveide ir lietderīga? Vai bērnu vešana uz sacensībām ir lietderīga? – Likumība ir prioritāte. Lietderība var atšķirties, bet apsolu, ka par lietderību mēs ar pašvaldībām diskutēsim! Neuzstāsim uz vienīgo patiesību, ko pieminēja Jaunsleiņa kungs. Jābūt argumentiem, kāpēc to un tā darāt! Piemērs no dzīves: viena pašvaldība tīra otras pašvaldības ceļa posmu. Kad pārrunā, tad kļūst skaidrs, kāpēc to dara – no pašvaldības viena ceļa uz otru var nokļūt tikai, braucot pa citas pašvaldības ceļu! Pirmajā acu uzmetienā tas, protams, liktos nelikumīgi.

Bioloģisko vērtību uzskaitē. Vai lietderīgi skaitīt kokus teritorijā ārpus meža zemes? Summas mežonīgas, bet jēga? – Nezinu, jāpārrunā ar kontrolieriem, ar revidentiem. – *Reizēm gadās pat ļoti amizantas situācijas – saskaitām kokus, bet atbrauc “Sadales tikli” un nozāģē, mums neprasot!*

Prieks dzirdēt, ka plānojat sakārtot pārbažu sistēmu. Kā būs ar pamatlīdzekļu vērtības uzskaiti, ar kustamo īpašumu? Kā tie uzņemti bilancē, kolhoziem sabrūkot, arī novadu reformas gaitā? Kā tos pārvērtēt, ja pirmdokumenti nav atrodami, bet amortizācija tiek rēķināta? – Ja nav pirmdokumentu, nevar saprast, kāpēc vērtība ir tāda. Arī šo jautājumu analizējam ar zvērinātajiem revidentiem. Vai šādu gadījumu ir daudz, cik tas aktuāli? Ja situācija būs izplatīta, lemsim.

Valsts kontroles pārstāvis apsoliya uz pārējiem jautājumiem atbildēt semināros darba gaitā un izteica

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

gatavību maksimāli piedalīties pašvaldību revīzijās, kā arī tikties ar pašvaldību vadītājiem. Svarīgi būt apsteidzošiem, lai pēc revīzijām būtu jāuzskaita mazāk pārkāpumu!

Sanāksmē divreiz izskatīja arī **meža tematika**. "Latvijas valsts mežu" (LVM) Meža apsaimniekošanas pakalpojuma vadītājs **Gusts Ašmanis** informēja par jaunumiem uzņēmumā un jauno meža apsaimniekošanas pakalpojumu, kurā ietilpst meža inventarizācija, meža īpašuma pārvaldība, kontrole, kā arī pilna meža apsaimniekošana. Uzņēmumam, kas atzīts par ottru labāko valsts

meža uzņēmumu aiz Zviedrijas kolēģiem, ir 16 gadu pieredze meža apsaimniekošanā, tāpēc saprotams, ka uzkrātās zināšanas un pieredzi viņi grib nodot citiem.

LPS padomniece **Sniedze Sproģe** atgādināja par ieceri, sagaidot Latvijas Republikas simtgadi, katrā novadā un pilsētā sakopt vai izveidot no jauna kādu skaistu parku, lai atstātu sava laikmeta pēdas arī Latvijas divsimtgadei. Tradicionālais *Meža dienu* projekta finansējums no Meža attīstības fonda, kā arī īpašajam notikumam solītais atbalsts no AS "Latvijas valsts meži" un citiem sponsoriem stādu iegādei un mazajām koka arhitektūras formām triju gadu laikā ļautu uzburt zaļojošu vietu katrā pašvaldībā. Tagad laiks domāt par konkrētiem priekšlikumiem.

Bet sanāksmes noslēgumā VAS "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs" pārstāves sumināja "**e-parakstīšanās čempiones**" – desmit pašvaldības, kuru darbinieki 2015. gadā visaktīvāk izmantojuši elektronisko parakstu.

Aktīvākās elektroniskā paraksta lietotājas – Rīgas dome un Rēzeknes un Tukuma novada pašvaldības

Pašvaldību vidū aktīvākās e-paraksta lietotājas ir **Rīgas dome** un **Rēzeknes un Tukuma novada pašvaldības**, kā arī **Ķekavas un Bauskas novada pašvaldības**.

Salīdzinot ar 2014. gadu, e-paraksta lietošana Rīgas domē pieaugusi par 37%, bet visstraujākais e-paraksta lietošanas pieaugums desmit aktīvāko pašvaldību vidū pērn bijis Rēzeknes novada pašvaldībā, kur e-paraksts lietots par 80% biežāk nekā gadu iepriekš. Tukuma un Ķekavas novada pašvaldībās e-paraksta lietošana 2015. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu, pieaugusi attiecīgi par 60% un 44%.

E-paraksta lietošanas ziņā aktīvāko pašvaldību TOP 10 2015. gadā ir arī **Jelgavas, Saldus, Iecavas, Gulbenes un Salacgrīvas novada pašvaldības**. Gulbenes novada pašvaldībā e-paraksta lietošanas reižu skaits pēdējo divu gadu laikā gandrīz trīskāršojies, bet Iecavas novada pašvaldībā – pieckāršojies.

Starp pašvaldībām, kuras TOP 10 neierindojās, īpaši straujš e-paraksta lietošanas pieaugums, salīdzinot ar 2014. gadu, bijis **Siguldas novada domei**, kur e-paraksta lietošanas reižu skaits gada laikā četrkāršojies, savukārt **Jūrmalas pilsētas domē** e-paraksta lietošana seškārsjojusies.

Lai gan kopumā visās pašvaldībās vērojams e-paraksta lietošanas pieaugums, e-paraksta lietošanas reižu skaits visās pašvaldībās 2015. gadā veido tikai nepilnus 6% no kopējā e-paraksta lietošanas reižu skaita. Kopumā 2015. gadā e-paraksts lietots 3,2 miljonu reižu. Salīdzinot ar 2014. gadu, e-paraksta lietošanas reižu skaits pieaudzis gandrīz par miljonu jeb 40%, bet, salīdzinot ar 2013. gadu – par vairāk nekā 70%. Starp e-paraksta nesējiem lietošanas skaita ziņā vēl arvien populārākā ir LVRTC izsniegtā e-paraksta viedkarte, tai seko virtuālais e-paraksts un e-paraksts eID kartē.

AS "FERRUS" ir stabili augošs uzņēmums, kas orientēts uz daudzfunkcionāla komunālā aprīkojuma tirdzniecību jau vairāk nekā desmit gadus.

Mēs piedāvājam profesionālu, ātru un mobilu

- pēcpārdošanas servisu,
- nomu
- un pakalpojumu sniegšanu.

AS "FERRUS" servisa centrā ir viss nepieciešamais, lai veiktu kvalitatīvu un operatīvu tehnikas periodisko tehnisko apkopi, kā arī sniegtu profesionālu tehnisko atbalstu teknikai visā tās kalpošanas ciklā.

Mēs piedāvājam **traktortehniku** no 20 līdz 230 ZS ("KIOTI", "Antonio Carraro", "SAME"), kā arī **profesionālus zāles plāvējus – pašgājējus**.

Sadarbībā ar "BUCHER municipal" piedāvājam **apriņķot kravas automašīnas ar komunālā dienesta aprīkojumu ceļu uzturēšanai visas sezonas garumā**. Iespējams nokomplektēt individuālus risinājumus pēc klienta vēlmēm.

Ar mūsu piedāvāto tehniku strādā daudzās pašvaldībās un novados visā Latvijā – piemēram, Ventspilī,

Talsos, Saldū, Brocēnos, Tukumā, Kandavā, Grobiņā, Liepājā, Nīcā, Rīgā, Bauskā, Kuldīgā, Smiltēnē, Alūksnē, Strenčos, Valkā, Valmierā, Madonā, Aizkrauklē, Jelgavā, Carnikavā.

Ja rodas interese vai papildu jautājumi, droši nāciet vai brauciet pie mums – **Rīgā, Gramzdas ielā 90**.

Savukārt, ja, apskatot mājaslapu www.ferrus.lv, atrodat ko noderīgu, griezieties pie mūsu tirdzniecības pārstāvjiem, kuri jums sniegs profesionālu konsultāciju, un jūs iegūsiet kāroto lietu.

“LATVIJAS IEDZĪVOTĀJI KOPĀ NĀKOTNES MEŽAM”

Sniedze Sproģe,
LPS padomniece, projektu vadītāja

Arī 2015. gadā Latvijas pašvaldības turpināja tradīciju – padarīt mūsu valsti krāšņāku ar koku stādījumiem, pilnveidot atpūtas vietas, kā arī radīt jaunas aktīvu dzīvesveidu veicinošas mazās arhitektūras formas, kā būvmateriālu radoši un pārdomāti izmantojot koku.

Meža dienu pasākumi notika **48 pašvaldībās** (četrās lielajās pilsētās un 44 novados), bija pārstāvēti visi reģioni. Visus gadus, kopš īstenojam projektu, tiek atbalstītas divas aktivitātes – jauni stādījumi no Latvijā izaudzētiem stādiem un koka detaļas vai mazās koka arhitektūras formas.

ATPŪTAS VIETAS, REKREĀCIJAS OBJEKTI, DABAS TAKAS, SAKOPTI LAUKUMI UN SKVĒRI

Alsungas novads

22. jūlijā Alsungā notika sakopšanas un apzaļumošanas talka, iesaistot pašvaldībā strādājošos, kā arī jauniešus – brīvprātīgā darba veicējus. Tika sakopta teritorija pie represēto piemiņas vietas un kultūras nama, nopļauta zāle un iestādīti Latvijā audzētu koku un košumkrūmu stādi.

Alsungā tika uzstādīti **trīs koka soli ar īpašiem uzrakstiem**: pie represēto piemiņas vietas – “Cerība”, pa ceļam uz Ziedulejas estrādi – “Mīlestība” un pie Alsungas muzeja – “Ticība”. Uz visiem soliem iegravēts Meža attīstības fonda logotips.

Alūksnes novads

Iekārtota **Pededzes** centra saliņa, radot jaunu, sakoptu un visiem pieejamu atpūtas vietu.

Apes novads

2015. gadā izveidota **dabas izziņāšanas taka “Dabas daudzveidība Vidagas upes krastos”**. Tā iecerēta kā turpinājums kādreiz izveidotajai pasaku takai pēc Kārļa Skalbes pasakas motīviem. Vasarā Kaķīša taka tika turpināta kā dabas izziņāšanas taka, saglabājot pasakas burvību un tajā iekļautās vērtības. Taka atrodas Vidagas upes kreisajā krastā un stiepjas 312 metru garumā no Vidagas ezera līdz Vidagas upes ietekai Gaujā. Vidagas Sikšņu pamatskolas audzēkņi skolotājas Zaigas Ažubeles vadībā izpētījuši dabas daudzveidību Vidagas upes lejtecē un izveidojuši informatīvus standus par augiem, dzīvniekiem un iežiem, kas satopami Vidagas upes lejtecē. Pirms Jāņiem tika organizēta talka, kurā piedalījās ne tikai Vidagas iedzīvotāji, bet arī nometnes “Gribu un varu dzīvot zaiļi” dalībnieki no visa Apes novada. Talkas laikā tika sakārtoti Vidagas upes krasti tā, lai tur interesenti varētu apskatīt Vidagas upes lejteci, kā arī Vidagas upītē tika izveidotas pāris jaunas krāces ūdens bagātināšanai ar skābekli. Izejot dabas taku, apmeklētāji var apskatīt gan augu valsts daudzveidību, gan dolomīta atsegumus, gan bijušo dzirnavu mūrus.

Baldones novads

Jau trešo gadu pašvaldība īsteno teritorijas labiekārtošanas projektu “**Zaļajā pieturā**” Daugavas ielā 6a. Ņemot vērā dzīvojamo māju tuvumu un iedzīvotāju viedokli, “Zaļā pietura” ir īpaši radīta ģimenēm. Līdz šim uzstādītas dažādas mazās arhitektūras koka formas, kas piemērotas dažādām bērnu vecuma grupām. 2015. gadā plānotās aktivitātes virsmērķis, ņemot vērā vecāku iepriekšējā gada ierosinājumus, bija **drošība**, jo teritorija atrodas tuvu ceļam. Tika izveidota 30 metru gara koka barjera/sēta un uzstādīts jauns aktivitāšu elements – koka kāpslis, kā arī veikta teritorijas apzaļumošana.

Cēsu novads

Līvu pamatskola iesaistījusies Latvijas jauno pētnieku kustībā “Juši”. Tie ir bērnu radīti aizraujoši tēli, kas ar dažādiem pētījumiem, uzdevumiem, pasākumiem, radošām darbnīcām, konkursiem un jaunā atklājumiem māca bērniem dziļāk izzināt un izprast lietas un notikumus sev apkārt, izmantojot visas sešas maņas. Līvos uzsāka **Sajūtu takas** izveide skolas apkārtnē. “Jušu” Sajūtu taka Līvu pamatskolā ļauj bērniem dabā izpētīt kukaiņus un priekšmetus, vērot putnus un gliemežus, klausīties putnu dziesmas, sajūst ogu, diķa un ziedu smaržu.

Izveidots arī atpūtas objekts **Rāmuļu pamatskolā**, kur skolēni var pavadīt brīvo laiku dabas tuvumā, kā arī tur tiek vadītas dabaszinību stundas. Audzēkņi iesaistās teritorijas labiekārtošanā un ir atbildīgi par tās uzturēšanu, lai iemācītos atbildību un izprastu jēdzienu par sakoptas vides nepieciešamību.

Dagdas novads

Dagdā labiekārtota dabas pamatnes teritorija **Pļavu ielā 11a**. Tur iestādīti Latvijā audzēti stādi un uzstādīti koka soliņi apkārt četrām ūdenstilpēm. Labiekārtošanas mērķis – saglabāt dabas teritoriju iedzīvotāju atpūtai un veselības saglabāšanai.

Daugavpils novads

2015. gada vasarā tapa “**Poguļankas brīnumi**”. Poguļankas (Salienas) upe ir Daugavas kreisā krasta pieteka. Tās apkārtnē atrodas vairāki unikāli objekti: Poguļankas dižakmens – valsts nozīmes dabas piemineklis; 19. gadsimta beigās no šķeltiem un apstrādātiem laukakmeņiem būvēts tilts – novada nozīmes inženierbūves piemineklis; pazīstamā ornitologa un bērnu rakstnieka Kārļa Grīguļa piemiņas akmens un dabīga ūdens ņemšanas vieta no avota, kas ietek Poguļankas upē. Katram no šiem “Poguļankas brīnumiem” tika veltīts kāds labais darbs. Pie Poguļankas **dižakmens** izzāgēja krūmus un ierīkoja soliņus. Pie

senā **tilta** iekārtoja atpūtas vietu ar galdu, soliņiem un nojumi. Pie **Kārļa Grīguļa piemiņas akmens** turpmāk zaļos vītoli un irbenes. Vide labiekārtota ar jauniem pakāpieniem no baļķa celmiem. **Avotam** nostiprinātas malas, labiekārtota teritorija, kā arī ierīkota nojume un soliņi.

Daugavpils pilsēta

Lai vērstu uzmanību uz bioloģisko daudzveidību pilsētvidē, kas veicina ilgtspējīgu pilsētas attīstību, *Meža dienās* izveidota **dabas izzināšanas taka Ķīmiķu mikrorajonā Porošovkas ezera** tuvumā, kas atdala dzīvojamo masīvu no industriālajām teritorijām. *Meža dienu* laikā notika arī takas tuvumā augošo dendroloģiski vērtīgo kokaugu sakopšanas paraugdemonstrējumi un praktiska lekcija dabā profesionāla kokkopja – arborista vadībā.

Dobeles novads

2015. gada *Meža dienās* pilnveidotas tūrisma un atpūtas vietas pie **Dobeles pilsdrupām un Eвангелiski luteriskās baznīcas**, iestādot dekoratīvos krūmiņus un skujeņus. Parkā pie Dobeles brāļu kapiem tika stādītas tūjas, lai radītu pievilcīgāku vidi Dobeles autoostas apkārtnē.

Meža dienām veltīta rosība notika arī novada skolās – audzēkņi darināja putnu būrīšus un izstaigāja dabas takas. Novada pašvaldības darbinieki ik gadu piedalās mežu stādīšanā, ko organizē Zemgales plānošanas reģions.

Gulbenes novads

Lejasciema pagastā tika labiekārtota **dabas un tūrisma objekta "Sēravots" atpūtas vieta** Gaujas krastā. Līdz šim objektā veiktie labiekārtošanas darbi īstenoti ar pašvaldības, mežniecības un brīvprātīgo atbalstu – ierīkota ugunsкура vieta, tualete, atjaunotas kāpnes uz avotu. Pieaugot dabai draudzīgo tūristu un vietējo iedzīvotāju skaitam, kas apmeklē Sēravotu, bija nepieciešams pilnveidot tieši atpūtas infrastruktūru – meža vidē iekļaujošās koka nojumes un koka solu, kā arī koka atkritumu tvertnes izgatavošana un uzstādīšana.

Jaunpils novads

Jaunpils centrā **ozolu alejā iestādīti pieci parasto ozolu dižstādi**. Tie stiprināti ar trim virpotiem priedes koka mietiem. Izmantotais stādmateriāls un stiprināšanas metodes būtiski samazinās iespējamo vandālisma risku un nodrošinās sekmīgu visu koku izaugšanos. Īstenojot projektu, izdevies paaugstināt apstādījumu kvalitāti un Jaunpils publisko apstādījumu standartu.

Kandavas novads

8. septembrī novada domes darbinieki **iestādīja vilkābeles un veigelas** Jelgavas ielā **pie skulptūras "Atvars"**, rādot piemēru, ka labiekārtošanas darbus var darīt pakāpeniski, atbilstoši konkrētā brīža iespējām. Savukārt **Abavas ielā** starp tranzītielu un gājēju celiņu, kur tika izzāģēta veco koku rinda, **iestādītas platlapu liepiņas**. Nozāģēto koku vietā iestādīt jaunus – tā ir saimniekošana ilgtermiņā, lai Kandava nezaudētu savu zaļās vides pievilcību.

Krāslavas novads

Meža attīstības fonda finansējums deva iespēju **izgatavot norādes un soliņus** Krāslavas pilsētas iedzīvotāju iemīļotākajās **atpūtas vietās** (meža teritorijās). Norādēs iegravēts sauklis, kas mudina atpūtniekus sakārtot un savākt atkritumus aiz sevis. Šo uzdevumu īstenošana bija uzticēta PIKC Rīgas Valsts tehnikuma Krāslavas filiāles vecāko kursu audzēkņiem. Jaunieši izstrādāja norāžu dizainu un apzināja esošās atpūtas vietas, kā arī izveidoja un uzstādīja norādes tām paredzētajās vietās. Izgatavoti un uzstādīti arī trīs koka soliņi. Veicot labiekārtošanu, tika popularizēts brīvprātīgais darbs iedzīvotāju, īpaši jauniešu vidū.

Mālpils novads

Meža attīstības fonda piešķirtos līdzekļus 2015. gadā mālpilieši izmantoja, lai pie **Mālpils Profesionālās vidusskolas** izveidotu **"Eiropas pieturu"**. Par projektā paveikto – uzstādītā saules pulksteņa, norāžu un informācijas stenda tehnisko un estētisko izskatu rūpējas Mālpils Profesionālās vidusskolas tehniekie darbinieki. "Eiropas pietura" ir brīvas pieejas vieta interesentu grupām, kur organizēt izziņošus pasākumus – vieta, kur var ne tikai uzzināt laiku pēc jaunā saules pulksteņa, bet arī to, kurā debespusē un cik tālu atrodas Eiropas valstu galvaspilsētas. Nākotnē paredzēts izveidot gājēju celiņus līdz saules pulksteņim un "Eiropas pieturu" papildināt ar valstu raksturīgāko koku stādījumiem.

Naukšēnu novads

Jau 2013. gadā ar Meža attīstības fonda (MAF) atbalstu tika uzcelta lapene pie Naukšēnu Cilvēkmuzeja. Lapene kļuvusi par iecienītu atpūtas vietu jauniešu vidū, tajā notiek arī dažādi pasākumi, pie-

mēram, Muzeju nakts un novada svētku aktivitātes. Apmeklētāju ērtībām 2014. gadā ar MAF un Naukšēnu novada pašvaldības atbalstu tika ieklāts koka ripu celiņš uz lapeni un ar koka ripām nobruģēta lapenes apkārtnē (kopā 113 m²). Pērn **atpūtas vieta pie Naukšēnu Cilvēkmuzeja lapenes** papildināta ar diviem masīvkoka soliņiem un 100 metru garu taku Rūjas upes virzienā. Izbūvēta taka ir pirmais posms Naukšēnu Cilvēkmuzeja iecerētās dabas izzināšanas takas un vides objektu klāstā, ko plānots izbūvēt nākotnē.

Savukārt Naukšēnu novada **Ķoņu pagastā** pie Ķoņu pagasta pārvaldes iestādīts dekoratīvo koku un krūmu komplekts, lai administratīvās ēkas apkārtnē kļūtu skaistāka un apmeklētājiem tīkamāka.

Ogres novads

Arī 2015. gadā turpinājās **Latvijas pagastu Ozolu birzs teritorijas labiekārtošana un apzaļumošana Madlienā**. Nu šeit vēl sekmīgāk varēs notikt sabiedrības izglītošana par Latvijā sastopamajām koku sugām, dabas un kultūras vēstures procesu izzināšana, kokamatniecības prasmju izkopšana un Latvijas pašvaldību un pagastu kopējās tīkšanās vietas attīstīšana un labo tradīciju nostiprināšana.

Pārgaujas novads

2015. gada jūlijā un augustā tika rīkotas nelielas talkas, lai pašu spēkiem izkoptu **pastaigu taku Ungurmuižas parkā** – izcirsti briķšņi un krūmāji, izzāģēti bojātie

koki, savākti zari, lai būtu iespējams piekļūt pie takā norādītajiem objektiem. 27. augustā notika lielā talka kopā ar Dabas aizsardzības pārvaldes un Gaujas Nacionālā parka darbiniekiem un “Jaunajiem reindžieriem”. Tās laikā izkopa seno koku aleju, kas ietilpst pastaigu takas maršrutā. Iegādāti četri soli ar atzveltni atpūtas zonu ierīkošanai pastaigu takā, kā arī izveidotas deviņas informatīvās norādes zīmes pie maršrutā augošajiem kokiem. Izkopjot pastaigu dabas taku, mazinās apdraudējums un izzušana kvalitatīvai, līdz šim nepietiekami novērtētai un akcentētai Ungurmuižas kultūrvides sastāvdaļai – parkam ar daudziem dižkokiem, ar to plašo simbolisko, ainavisko, kultūras un vides nozīmīgumu, kas veido arī nacionālo identitāti. Pastaigu taka ir būtisks papildinājums Ungurmuižas tūrisma piedāvājumā, piesaistot ne tikai vēstures mīļotājus, bet arī dabas pētniekus un ģimenes.

Rēzeknes novads

2015. gada *Meža dienas* raksturo divu dienu darbi, veidojot **lapeni Lubāna ezera krastā**, pie ūdenstūrisma attīstības centra “Bāka”. Te tika turpināts iepriekšējā gadā iesāktais vietas labiekārtošanas projekts, kas sākās ar galda un solu uzstādīšanu. Darbi norisinājās laikā, kad “Bāka” realizēja jaunatnes iniciatīvu projektu, piesaistot darbos jauniešus no Gaigalavas un citiem pagastiem.

Riebiņu novads

Meža dienām veltītā projekta mērķis bija **uzlabot Rušonas un Siļukalna pagasta iedzīvotāju dzīves kvalitāti**, sakārtojot apkārtnē vidi un sakopjot ciematu teritorijas. Rušonas pagasta Kastīrē uzstādīti pieci guļbūves soliņi, Siļukalna pagastā – trīs. Rušonas pagastā tika organizēta sakopšanas talka Geļenovas parkā. Pie eksotiskajām koku sugām uzstādīti 23 katedras veida informācijas stendi ar A4 planšetes formāta plāksni, kur atrodama informācija par šiem kokiem.

Rīga

Daugavas promenādes galā **Mazjumpravas muižā uzstādīta koka slita**. Tā novietota pie jaunā gājēju un

veloceliņa, asociējoties ar muižas vēsturi, un faktiski tiek izmantota kā velosipēdu novietne.

Rucavas novads

Kopš 2013. gada Rucavā notiek Ģedimīna Salmiņa piemiņas turnīri šahā, ko organizē Rucavas novada dome un kuros piedalās galvenokārt Kurzemes šahisti. 2013. gadā pirmajā piemiņas turnīrā piedalījās 30 dalībnieku, bet 2014. gadā otrajā piemiņas turnīrā – 38 dalībnieki. Meža attīstības fonda projekts pērnasar Jāva īstenot iecerī par **32 šaha figūru izgatavošanu**. Figūru augstums ir no 0,8 līdz 1,2 metriem. Par pašvaldības līdzfinansējumu tika iegādāts saplāksnis šaha figūrām un uzbūvēts šaha laukums **Rucavas pamatskolas pagalmā**. Rucavas pamatskola arī apņēmusies rūpēties par šaha laukuma un figūru tehnisko kārtību.

Rugāju novads

3. septembrī notika **Vārnienas upes krasta** tīrīšanas un ainavas veidošanas talka, skolas 1950. gada absolventu stādītās **bērzu birtzālas atjaunošana** un koku

un krūmu stādīšana. Talkā aktīvi piedalījās gandrīz visi Rugāju novada vidusskolas audzēkņi (ap 200), 25 skolotāji, desmit skolas un domes darbinieki, 30 vecāki, 252. mazpulka dalībnieki un Austrumlatgales virsmežniecības pārstāvji. Vārnienas upes krasta apkārtnē tika iestādīts 41 kociņš. Skolēni un vecāki izgatavoja putnu būrišus un izvietoja tos kokos Vārnienas upes krastā.

Rugāju novada **Eglaines pamatskolā**, piedaloties bijušajiem absolventiem, skolasbērniem, darbiniekiem un pašvaldības pārstāvjiem, tika iestādīti **23 stādiņi**, kas tagad kuplo un skolas apkārtni vērs vēl skaistāku. Lai izglītotu bērnus un jauniešus par meža lomu, tika organizēts izglītojošs pasākums "Mēs starp kokiem, koki starp mums". Tāpat notika dažādas izzinošas vides spēles, tautasdziesmu maratons par kokiem, dzejas lasījumi par meža tēmu, skanēja arī dziesmas ģitāras pavadijumā.

Salas novads

Meža dienās novadā tika īstenots projekts "PIESĒDI, te vari PADOMĀT, PAVĒROT, PARUNĀTIES!". **Biržos labiekārtota apkārtējā vide un uzstādīti soliņi** pie tautas nama, **iestādīti jauni kokaugi**, jo ciema iedzīvotāji un kultūras pasākumu apmeklētāji te labprāt vēlas pasēdēt, parunāties vai padomāt. Biržos tradicionāli notiek ģimenes svētki, bērnu vasaras nometnes, danču vakari, vakara tirgus, putnubiedēkļu "pulcēšanās", izglītojoši semināri lauksaimniekiem un citi pasākumi. 2015. gadā bērnu vasaras nometnē tika organizēts konkurss "Koki Biržos".

Salaspils novads

Meža dienu projekta nosaukums "Mežu vēstneši" nozīmēja to, ka **Jaunsauriešu ciema** teritorijā **stādīs priedītes**, atjaunojot un papildinot zaļo zonu, kā arī ierīkojot jaunas koku audzes. "Vēstneši" ar laiku aizsargās arī pret trokšņiem un putekļiem, ko rada SIA "Knauf" smago mašīnu kustība gar dzīvojamajām mājām. Šādi iestādītam "meža vēstnesim" ir ne tikai praktiska, bet arī simboliska nozīme. Stādīt kokus kopā ar bērniem, kolēģiem, ciema iedzīvotājiem – tas ir vēl viens veids, kā mācīt rūpes par dabu un dot iespēju izprast procesus tajā.

Saldus novads

Pērn *Meža dienu* projekta gaitā no jauna izbūvēti vairāki gājēju celiņa posmi, tādējādi papildinot **dabas taku, kas ved gar Cieceres upi Saldus pilsētas centrālajā daļā**. Tika izbūvēti divi tiltiņi un izveidotas 21 metru garas kāpnes – celiņš, kas savieno centra teritoriju dažādos līmeņos un ļauj no bērnu laukuma "Pīļuks" nokļūt pie jaunatnes atpūtas un iniciatīvu centra "Šķūnis". Pirms šā celiņa posma labiekārtošanas šajā vietā pa diezgan stāvo nogāzi veda gājēju iestaigāta taka, bet lietus laikā un sniega kušanas periodā tā kļuva neizejama.

Gadu gaitā iestaigātās takas vietā tagad izveidoti koka pakāpieni, kas pildīti ar frēzēta asfaltbetona un augšnes maisījumu – tas nostiprina koka konstrukciju un neļauj tai noslīdēt. Visi koka elementi ir impregnēti

(apstrādāti pret pušanu, pelēšanu un citiem koksni bojājošiem faktoriem). Tā kā izveidotie infrastruktūras elementi atrodas pie bērnu un jauniešu atpūtas vietām, ņemti vērā drošības apsvērumi, lai bērni nesavinotos ar skabargām. Tāpat visas konstrukcijas un stiprinājumi veidoti vienkārši, bet būs droši un izturīgi.

Skrundas novads

2015. gada projektā, kas saucas "Pa Oskara Kalpaka pēdām!", uzstādītas **norādes par Oskara Kalpaka ceļu no Rudbāržiem līdz Jaunmuižai**. Ceļa sākumā – Rudbāržos, ceļa vidū – Lēnās un ceļa nobeigumā – Jaunmuižā uzstādītas informatīvās plāksnes, kas sniedz papildu informāciju par kaujām pie Skrundas, Ventas forsēšanu un Kalpaka bataljonu. Skrundas jaunieši sadarbībā ar zemessargu pulciņa vadītāju pēta vēstures materiālus – rakstus un kartes, lai visprecīzāk varētu noteikt O. Kalpaka ceļu no Rudbāržiem līdz Jaunmuižai. Informācijas standos atspoguļoti arī atrastie vērtīgie materiāli. Uzstādītās norādes virzīs interesentus pa pareizo ceļu. Norāžu un informācijas standu izvietojumā iesaistījās arī Skrundas novada brīvprātīgie jaunieši.

Smiltenes novads

Pagājušajā gadā *Meža dienās* Smiltenes pilsētā ar krāšņiem augiem daudzviet tika papildināti apstādījumi – aplī, kur krustojas Daugavas, Valkas un Audēju ielas, Jāņukalnā, Smiltenes pilsētas centrā un Smiltenes stadionā.

Valkas novads

Pērn projektā "Lustīga dzīve Lustiņdruvā" **Kārķu pagastā** turpināja realizēt ideju – **atpūtas takas** papildināšana ar **jauniem izglītojošiem un atraktīviem objektiem un norāžu zīmēm**. Objektus uzstādīja, organizējot talku dažādām paudzēm. Pēc tam

Lustiņdruvas mežā notika Mūzikas stunda un Dabas mācības stunda bērniem un pieaugušajiem. Tagad ikvienam šeit iespējams vērigāk ielūkoties dabā, veroties "meža binoklī". Pasākumā piedalījās mazpulcēni no visām Valkas novada skolām un vietējā sabiedrība.

Viesītes novads

Meža dienu laikā sakārtota **Paula Stradiņa piemiņas akmens** apkārtnē **Viesītes pilsētā**, kur kādreiz bijusi profesora māja.

Tāpat iestādīti mazāk pazīstami, bet krāšņi koki un krūmi nozāgēto veco papeļu vietā **Saukas pagasta Lonē** pie daudzdzīvokļu mājām.

ĀRA ROTAĻU LAUKUMI UN "ZAĻĀS" KLASĒS

Balvu novads

Meža dienās tika īstenota iecere – labiekārtot aktīvās atpūtas zonu pilsētas zaļajā zonā. Tagad to papildina koka galds ar soliņiem, atkritumu grozs, ziņojumu stends, kā arī puķu statīvs. Labiekārtotā vide paver bērniem lielisku iespēju pavadīt brīvo laiku svaigā gaisā un motivē iziet ārā izkustēties, nevis sēdēt pie datora, jo bērni un jaunieši šeit var spēlēt galda spēles, lasīt žurnālus un grāmatas.

Bauskas novads

Ar Meža attīstības fonda atbalstu tika labiekārtots **Bauskas Bērnu un jauniešu centra ēkas** pagalmā vietā, kur top Zaļā klase. Te izvietots aprikojums āra nodarbību norisei – koka krēsli un galds, kā arī apzaļumota apkārtējā teritorija. Tagad Zaļo klasi var pilnvērtīgi izmantot neformālās izglītības metožu ieviešanai dabas vidē, rīkojot izglītojošus pasākumus skolēniem un informatīvas lekcijas citiem interesentiem.

Jēkabpils novads

Rubenes pamatskolai ir plaša teritorija, kas tiek apzaļumota jau 20 gadus un kurā izveidota arī **dabaszinību brīvdabas klase** un pašu stādīta **bērzu birzs**. Pērn papildināta koku un krūmu kolekcija, iestādot plānotos kokaugus pie skolas apmēram 500 m² platībā. Te uzstādītas arī mazās arhitektūras formas –

bērnu aktīvās atpūtas komplekss, kas sastāv no koka šūpolēm, kāpšanas elementiem un kāpšanas sienas. Komplekss labi iederas teritorijā, jo izgatavots no koka, viegli uzstādāms un drošs bērniem.

Stādot iegādātos kokaugus, skolēni, pedagogi un vecāki iepazīs ar kokaugu vērtīgajām un unikālajām īpašībām. Stādīšana, norādes un apraksta zīmju izveidošana un citi labiekārtošanas darbi notika, organizējot kopīgu sabiedrisku darbu bērniem, skolas darbiniekiem un bērnu vecākiem.

Priekules novads

Latvijas Pašvaldību savienības organizētajā un Meža attīstības fonda finansētajā projektā **Priekules vidusskola** piedalījās jau otro gadu. 2. septembrī vidusskolas audzēkņiem bija iespēja vienu dienu mācīties Meža skolā, darboties 18 radošajās darbnīcās, kur varēja pārbaudīt savas zināšanas meža dzīvnieku pēdu noteikšanā, ūdensdzīvnieku, koku sugu, putnu un meža dzīvnieku balsu atpazīšanā, iepazīt aizsargājamās un indīgos augus un dažādas tējas, noskaidrot, kuri ir 2015. gada dzīvnieki, krāsot dziju ar dažādiem dabas materiāliem, pārbaudīt savas zināšanas atkritumu šķirošanā. Dienas noslēgumā pēc čaklas darbošanās Cūkmens, kurš bija pārbaudījis, cik labi aug iepriekšējā mācību gada septembrī par projekta naudu iegādātie bērziņi, pēc dažu kontroljautājumu uzdošanas secināja, ka visas klases ir nopelnījušas pateicības par Meža skolas absolvēšanu.

Skolas parka teritorijā sāka veidot **lapene - Zaļā klase**, uz ko vedīs **baskāju taka**.

PARKU LABIEKĀRTOŠANA UN VEIDOŠANA

Aizputes novads

Aizputes pilsētā, jaunizveidotajā brīvdabas apskates un atpūtas vietā "**Aizputes mākslas parks**", pērn tika izveidots jauns funkcionāls arhitektonisks objekts – **gājēju laipa**, kas lieliski papildina māksliniecisko harmoniju parka ainavā. 40 m garo un vienu metru platu laipu izgatavoja Lažas speciālās internātpamatskolas būvprogrammas audzēkņi. Jauniešiem tā bija lieliska iespēja apgūt dažādus būvkonstrukciju tehniskos risinājumus.

Ādažu novads

Ūdensrožu parks Ādažos atrodas ļoti izdevīgā ģeogrāfiskā vietā – Kadagas ciemā, netālu no Gaujas tilta, daudzdzīvokļu māju tuvumā, netālu no NBS bāzes, ciema centrālo ceļu krustpunktā. Meža teritorija daudzus gadus bijusi nesaimnieciski apsaimniekota, vietām saglabājušās Padomju armijas atstātā mantojuma pēdas. Turpinot pašvaldības aizsākto tradīciju – pilnveidot atpūtas vietas, kas veicinātu bērnu un jauniešu aktīvu dzīvesveidu, 2015. gada *Meža dienās* Ūdensrožu parkā tika izveidota iekārtu koka šķēršļu taka bērniem, kā arī uzstādītas atkritumu urnas gan pie šķēršļu takas, gan pie takām, kas no ietves ievada gājēju mežā. Šie ir pirmie soļi parka izveidei un attīstībai, jo 21 ha teritorijā ir vēl daudz vietas dažādu aktivitāšu zonām klusā priežu mežā.

Brocēnu novads

2015. gadā īstenota **Zaļās skolas otrā kārtā – Nākotnes mežs**. Brocēnu novada brīvprātīgie jaunieši un novada jauniešu centra “Kopā” aktīvisti vispirms devās ekspedīcijā pa Brocēniem. Mežzinis viņiem mācīja atpazīt kokus. Lai izveidotu koku “pases”, tika vāktas lapas, meklēta papildu informācija enciklopēdijās, grāmatās, internetā. Aiz **Brocēnu novada kultūras un izglītības centra** jaunieši iestādīja astoņas ošlapu kļavas, vienu dižskābārža, vienu Filadelfija, vienu parasto lazdu un vienu balto grimoni. Ar galdnieka palīdzību puīši izgatavoja **divus solus un galdū**, ko novietoja **Brocēnu Meža parkā**.

Burtnieku novads

Meža attīstības fonda projekta finansējums deva iespēju papildināt vēsturiskā **Burtnieku muižas parka** stādījumus ar **25 jaunām liepām**. Šo darbu paveica Burtnieku Ausekļa vidusskolas skolēni un Burtnieku multifunkcionālā jaunatnes iniciatīvu centra jaunieši kopā ar domes deputātiem, pašvaldības administrācijas darbiniekiem un novada iedzīvotājiem. Kaut arī tikai simboliska, tomēr zīmīga sakritība – pasākumā piedalījās 25 dalībnieki, līdz ar to katram bija iespēja iestādīt “savu” liepu, ko vēlāk apciemot un vērot tās augšanu. Pēc pasākuma oficiālās daļas un liepu stādīšanas dalībnieki tika aicināti piedalīties fotoorientēšanās sacensībās Burtnieku muižas parkā, kuru laikā atraktīvā veidā bija iespējams iepazīt parka kultūrvēsturiskās vērtības un daudzveidīgo floru.

Jēkabpils pilsēta

2015. gada 7. augustā atklāja *Meža dienu* projektā iecerēto “**Saules terasi**” Jēkabpils Mežaparkā. Pasākuma

laikā dalībnieki tika iepazīstināti ar saules pulksteņa darbības principu un saules gada ritumu.

Jelgavas novads

Turpinot 2014. gadā uzsākto **Vilces pamatskolas** parka aprikošanu ar vides izglītības elementiem, Jelgavas novada pašvaldība 2015. gada vasarā papildināja koku lapu skulptūras ar **dzīvnieku pēdu atainojumiem**, kas izgatavoti no koka. Visiem objektiem pievienotas nosaukuma zīmītes latviski un latīniski. Koka pēdas palīdzēs interesentiem gūt vizuālo priekšstatu par katru dzīvnieku un salīdzināt viņu pēdas ar savējām.

Kokneses novads

1. jūlijā Koknesē, piedaloties Ģimenes atbalsta dienas centra apmeklētājiem un komunālās nodaļas darbiniekiem, tika **labiekārtots Kokneses parks** – taka, kas ved no koka skulptūras līdz “Latvijas valsts mežu” logo. Te iestādīja dažādus dekoratīvos kokus – divas kļavas, plūškoku, divas hortenzijas, pīlādzi, divus fizokarpus, ceriņu un rozi, kā arī uzstādīja atkritumu urnu un soliņu.

Pērses pamatskolas apkārtnē 3. jūlijā lieli un mazi Iršu pagasta ļaudis pulcējās uz kopīgu talkošanu un **iestādīja 22 ābelītes**, guva prieku un gandarījumu no kopdarbošanās.

Bebros atjaunots tiltiņš, kas ved uz Mežaparka estrādi. Apaļkoku tiltiņš laika gaitā bija satrūdējis. Lai nodrošinātu iedzīvotāju un pagasta viesu drošību, to nomainīja pret jaunu, vizuāli pievilcīgāku un drošāku tiltiņu ar margām.

Ludzas novads

Meža dienās notika **Runtortas** dendroloģiskā parka kopšana un stādījumu atjaunošana, kurā iesaistījās arī vietējie skolēni.

Ozolnieku novads

Te notika "Meža dienu 2015" centrālais pasākums – LLU Meža fakultātes studenti un darbinieki sadarbībā ar Ozolnieku novadu un Jelgavas pilsētu izveidoja **pastaigu parku**. Pasākumā piedalījās nozares pārstāvji no dažādām institūcijām, pilsētas un novada pašvaldības darbinieki, studenti un citi interesenti.

Preiļu novads

13. augustā ar kociņu stādīšanu **Preiļu pilsētas ainavu parkā** Preiļu novada pašvaldība iesaistījās ikgadējā Latvijas Pašvaldību savienības rīkotajā pasākumā "Meža dienas 2015". Tagad parks **ieguvis jaunas rotas** – četras Maķedonijas priedes, trīs Korejas priedes, trīs

lapegles, piecas Himalaju ciedru priedes un balzama baltegli. Līdz septembrim parkā tika iestādītas arī trīs kastaņas un pieci kazbārža stādīņi. *Meža dienu* pasākuma mērķis Preiļos bija atjaunot kultūrvēsturiskā pieminekļa – Preiļu muižas parka koku daudzveidību, pamatojoties uz arhitektes un Latvijas mežu un parku pētnieces Ilzes Māras Janelis izstrādāto parka stādījumu atjaunošanas projektu. Laika gaitā daudzas nozīmīgas parka koku sugas izzudušas, tomēr parkā ir koki, kam piešķirts dižkoka statuss. Preiļu parkā uzstādīta arī **koka laipiņa** pāri vienam no šaurākajiem Preiļu diķa kanāliem Pils ielā, kas vietējiem iedzīvotājiem un parka apskatniekiem nodrošinās vēl plašākas parka apskates iespējas un piekļūšanu arī pie projektā uzstādītā **koka soliņa**.

Rēzeknes pilsēta

Rēzeknieši pērn turpināja veidot **Vipingas mežaparku** par parku ar **daudzveidīgām kokaugu sugām un šķirnēm**.

Rūjienas novads

9. septembrī Rūjienā, **Ternejas parkā**, turpinot aizsāktos darbus, tika stādīti koki un krūmi. Parkā veidoja **pameža stādījumu** centrālajās laucēs. Stādījumā akcents likts uz mazpilsētai raksturīgajām irbenāju, segliņu un spireju grupām, kas organizēs parka plānojuma telpu un priecēs iedzīvotājus ar ziedu krāšņumu un smaržas burvību. Vietai ilglaicīgais ieguldījums ir iestādītie **ozoli un kļavas**. Jauniešu multifunkcionālā centra un nevalstisko organizāciju pārstāvji kopumā iestādīja 37 stādus. Ternejas parks ir populāra rekreācijas vieta ģimenēm ar bērniem un vecāka gadagājuma cilvēkiem, to šķērso nozīmīgi caurstaigājamie gājēju celiņi. Stādīšana bija labs papildinājums pilsētā jau notiekošajiem vairāku skvēru rekonstrukcijas darbiem.

Strenču novads

Lai popularizētu Strenčus kā kokmateriālu pludinātāju – plostnieku galvaspilsētu, tranzītielas malā

notika **jaunā parka labiekārtošana**. Nu tur no dekoratīvajiem stādiem izveidots Gaujas upes siluets un Strenču novada ģerbonis, iestādīta dažādkrāsu ceriņu aleja.

No pieciem kubikmetriem apaļkoku izveidots **jauns plosta makets**, kas kalpos kā mazā arhitektoniskā forma pilsētas tēla popularizēšanai. Lai plosta makets izdotos tik liels, cik sākotnēji iecerēts, daļu trūkstošo kokmateriālu ziedoja AS "Strenču mežrūpniecības saimniecība". *Mežu dienu* dalībnieki bija pašvaldības darbinieki, kultūras biedrība "Šūpolēs", sociālā biedrība "Cerības pakāpiens" un brīvprātīgie.

Vecpiebalgas novads

2015. gada *Meža dienu* projekts tika īstenots **Taurenas pagastā – Cieres birzs parkā**, kur uzstādīja **astoņus putnu būrišus, trīs solus un informācijas stendu**.

Parka sakopšanā un objektu uzstādīšanā iesaistījās meža darbinieki, brīvprātīgie, kokapstrādes meistars, Taurenas jauniešu centrs un pašvaldības darbinieki.

Viļānu novads

Savukārt Viļānu novadā 2015. gada *Meža dienās Sokolku pagasta Strupuļu ciemata* rūpnieciskajā teritorijā tika **ierīkots parks** – iestādīti koki, dekoratīvie krūmi, ierīkoti gājēju celiņi, uzstādīti soliņi un atkritumu urnas, bet parka centrālajā daļā ierīkota puķu dobe. Par projekta piešķirtajiem līdzekļiem iegādāti Latvijā audzēto koku un dekoratīvo krūmu stādi, bet pašvaldība finansēja izdevumus, kas saistīti

ar parka labiekārtošanu: zemes virsmas izlīdzināšanu, melnzemes pievešanu, gājēju celiņu ierīkošanu, soliņu un atkritumu urnu uzstādīšanu. Pagasta iedzīvotāji, it sevišķi jaunieši un brīvprātīgie iesaistījās parka ierīkošanas darbos, jo viņi vēlas dzīvot sakārtotā vidē. Strupuļu ciematā tagad iekārtots jauks atpūtas stūrītis pie dabas, izveidota vieta, kur satikties jauniešiem, pastaigāties un pasēdēt māmiņām ar bērniem, pensionāriem un ikvienam, kas mīl dabu un svaigu gaisu.

NOBEIGUMS

Meža dienu projektu vadītāja, LPS padomniece Sniedze Sprūģe Alsungā - ticot, ka pašvaldībām izdosies "zaļi" sagaidīt Latvijas simtgadi.

Esam izlēmuši, kā vislietderīgāk gatavoties lielajam notikumam – Latvijas Republikas simtgadei. Katrā novadā un pilsētā sakopjam vai no jauna izveidojam kādu skaistu parku, lai atstātu šā laikmeta pēdas arī Latvijas divsimtgadei! *Meža dienu* projekta atbalsts stādu iegādei un mazajām koka arhitektūras formām triju gadu laikā ļautu uzburt zaļojošu vietu katrā pašvaldībā. Lai top!

VIDZEME – CEĻŠ VED AUGŠUP!

Daina Oliņa

Pirms desmit gadiem – 2006. gadā savu vietu Latvijas kartē ieņēma pieci plānošanas reģioni, kuru nozīmi, uzdevumus un paveiktos darbus ceram aptvert un lasītājiem izstāstīt šogad. Ar kuru no “piecīšiem” sākt? Tālāko? Tuvāko? Lielāko? Sarindojot visus pēc alfabēta? Galalēmumu novēlām no saviem pleciem, bet uzticējām “liktenīgai nejaušībai” – izlozei. Burts “V” mūs aizveda uz Cēsīm, kur pasažieru pārvadātāju firmas “CATA” ēkā mitinās **Vidzemes plānošanas reģiona Cēsu birojs**. (Otrs – Valmieras birojs – savu ciešo radniecību apliecina pat adreses izvēlē – Cēsu iela 19).

Tikšanās reizē kolektīva “ierindnieku” pulciņu, kuru ikdienas darbos virza administrācijas vadītāja **Guna Kalniņa-Priede**, papildinājuši abi politiskie līderi – Vidzemes plānošanas reģiona (VPR) Attīstības padomes priekšsēdētājs **Hardijs Vents** un viņa vietnieks **Jānis Zuments**. Abu ikdienas pienākumi saistās ar mazākiem mērogiem, bet daudz specifiskākiem – tikai pašvaldībām raksturīgiem ikdienas darāmdarbiem. H. Vents vada Pārgaujas novadu, bet J. Zuments – Naukšēnu novadu.

H. Vents: – Šogad decembrī Vidzemes plānošanas reģionam būs desmit gadu jubileja. Teritorijas ziņā esam lielākie – aptveram 25 novadus un republikas pilsētu Valmieru. Diemžēl iedzīvotāju blīvums Vidzemē ir vismazākais, tikai 13,5 cilvēki uz kvadrātkilometru. Šis faktors ir būtisks, domājot par Vidzemes reģiona kopējo attīstību. Iedzīvotāju skaitu jūtami

ietekmē lielās pilsētas. Mums ir tikai viena republikas nozīmes pilsēta – Valmiera, bet citos reģionos – pa divām lielajām pilsētām. Tas, protams, nosaka arī naudas plūsmu mūsu virzienā. Neesam bagātākais reģions, mums nav arī atsevišķas programmas, kāda ir Latgalei. Tas gan nenozīmē, ka esam nenovīdīgi, tieši otrādi – priecājamies par tiem kolēģiem, kam sokas labāk nekā mums. Noderīgo mācāmies un aizgūstam. Cīnāmies, kā spējam un protam. Ceram, ka arī citi var kaut ko aizgūt no mūsu pieredzes.

“Logs”: – Kuras ir bagātākās pašvaldības Vidzemē?

H. Vents: – Atbildot uz jūsu jautājumu, jāsaka, ka bagātāko pašvaldību tik vienkārši nevar noteikt, jo bagātības ir atšķirīgas – citai vairāk naudas, citai – cilvēku vai meža platību, vēl citai – garīgās vērtības. Protams, ka iedzīvotāju un kopējā turīguma ziņā līdere ir Valmiera. Korektāk būtu salīdzināt vērtētos ieņēmumus uz vienu iedzīvotāju, un šis rādītājs ir labs arī nelielām pašvaldībām. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda tabula rāda, ka dažā mazā pašvaldība (līdz 4500 iedzīvotājiem) saņem mazāku dotāciju nekā atsevišķas lielpilsētas vai attīstības centri, lai gan šiem nelielajiem novadiem teju vienīgais trūkums ir nelielais iedzīvotāju skaits.

J. Zuments: – Man nepatīk jautājums un uzstādījums par to, kas un kurā jomā ir lielākais, labākais un tā tālāk. Uzskatu, ka visus rādītājus (attīstības indekss, bezdarbs, uzņēmējdarbības aktivitāte u.c.) vajag rēķināt uz vienu iedzīvotāju. Arī Vidzemē tie ir atšķirīgi. Naukšēnu novads nevienu brīdi nav juties vājš. Tas,

ka esam mazi, tomēr spējam uzrādīt atzīstamus rezultātus, liecina, ka esam sprigani un spēcīgi. Līdzīgi ir arī ar Vidzemes plānošanas reģionu. Vajag paskatīties, cik lielu finansējumu saņem Vidzeme un ko ar šo naudu spējam izdarīt. Un cik līdzekļu vēl mūsu administrācija spēj piesaistīt papildus – ar projektu palīdzību. Lūk, ar to var palepoties!

Ieva Kalniņa, Teritorijas plānošanas nodaļas vadītāja:

– Mūsu reģionam raksturīgs tas, ka atšķirības pašvaldību vidū nav krasas – nav nedz pārāk milzīgu smagsvaru, ne panikušu un vāju veidojumu. Mūsu, plānotāju, darbu atvieglo tas, ka nav jūtama noslāņošanās. Diemžēl jaunā reforma un uz atsevišķām pašvaldībām un reģioniem plānotā valsts investīciju politika šo noslāņošanas veicina.

“Logs”: – Kā veidojas jūsu budžets?

G. Kalniņa-Priede: – No valsts budžeta saņemam 201 tūkstoši eiro gadā, bet vēl apmēram trīs – piecas reizes vairāk ik gadu piesaistām klāt ar projektu palīdzību. Protams, situācija dažādos gados atšķiras, jo projektiem ir noteikts ieviešanas laika periods. Kad tuvojas vairāku projektu beigas, tad ir jāpieliek papildu pūles, lai esošo līmeni saglabātu arī nākotnē. Visiem mūsu ārzemju kolēģiem ir citi attīstības nosacījumi. Viņi savus plānošanas dokumentus ievieš **nacionālajās reģionālās attīstības programmās, tādējādi visas reģiona pamatieceres realizējot ar valsts finansējuma palīdzību**. Mēs savu ilgtermiņa stratēģiju un attīstības programmu esam spiesti ieviest caur dažādiem projektiem. Ja mums būtu tā kā ārzemju kolēģiem, tad projektu piesaistišana būtu tikai papildinošs attīstības instruments.

“Logs”: – Ko jūsu dzīvē ienesa vai mainīja novadu reforma?

I. Kalniņa: – No plānošanas viedokļa strādāt kļuva savā ziņā interesantāk. Šobrīd vienots viedoklis ir jāatrod 26 reģiona pašvaldībām, taču šāds modelis ļauj sekmīgāk uzklaut iedzīvotāju domas noteiktos jautājumos, kas gan plānošanai, gan reģionālajai attīstībai ir ļoti būtiski. Jāpiebilst arī, ka kopš novadu reformas ir būtiski mainījusies plānošanas kultūra no zemes izmantošanas jeb normatīvās plānošanas uz stratēģisko telpisko attīstības plānošanu, būtisku lomu piešķirot sabiedrības iesaistei plānošanas procesā un komunikatīvajai plānošanai.

H. Vents: – Plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdēs kopā pulcējas visu 26 pašvaldību pirmās personas. Analizējam, kādas pašvaldībām būs sekas,

ja ieviesīsim vienu vai otru variantu. Mums uzticētā attīstības plānošanas funkcija nav bijusi vienkārša, jo katrai pašvaldībai ir savas aktualitātes un savs redzējums par Vidzemes reģionu. Protams, viedokļi var būt atšķirīgi, taču neatceros gadījumu, kad pēc diskusijām nebūtu nonākuši pie kopsaucēja. Pat strīdu īsti nav bijis, tikai produktīva viedokļu apmaiņa kopīgai attīstībai.

J. Zuments: – Uzskatu, ka ir ļoti pareizi, ka mūsu Attīstības padomē reģionu pārstāv visu pašvaldību vadītāji. Ja tā būtu tieši vēlētā institūcija, tad pārstāvniecība, iespējams, nebūtu simtprocentīga, līdz ar to pastāvētu risks, ka kādas pašvaldības viedoklis netiek pienācīgi pārstāvēts. Attīstības padome mums ir iespēja veidot abpusēji izdevīgu sadarbību. Tas ir pats būtiskākais. Protams, vērtīgi ir arī pieredzes apmaiņas braucieni uz kādu no pašvaldībām. Brauc ne tikai pirmās personas, jo atkarībā no temata priekšsēdētāji ņem līdzi arī tās jomas speciālistus. Esam visus apciemojuši. Nākamā tikšanās būs Apes novadā. Pārstāvniecība mūsu sēdēs parasti ir liela, tāpēc nav pamata uzskatīt, ka pašvaldību vadītājiem ir vienaldzīgs tas, ko par mūsu visu nākotni spriež plānošanas reģions.

Laila Gercāne, Attīstības

un projektu nodaļas vadītāja: – Gan darbinieku, gan politiķu vidū reģions ir vērst uz sadarbību. Mūsu attīstības programma iezīmē pilsētu sadarbības trijstūri – Cēsis, Valmieru, Smilteni un apkārtējās pašvaldības. Regulāri tiek bijušā Cēsu rajona pašvaldības. Cilvēki arvien pozitīvāk raugās uz sadarbības iespējām, redzot, ka **robežām (gan valstu, gan pašvaldību) mūsdienu pasaulē ir arvien mazāka loma. Resursu nepietiks nekad, bet sadarbījoties resursus iespējams izmantot efektīvāk.**

G. Kalniņa-Priede: – Sākot strādāt VPR, bija izjūta, ka, sniedzot atzinumu par pašvaldību teritorijas plānojumiem gan reģiona, gan arī valsts vārdā, paveicām ļoti pamatīgu darbu. Pirms lēmām par kādu attīstības jautājumu, rīkojam diskusijas un konsultācijas pašvaldībās. Diemžēl teritorijas plānojumu izvērtēšana tika centralizēta – to no reģioniem pārņēmusi VARAM. Vietējo iedzīvotāju interesē konkrētāka un šaurāka plānojuma izpratne, kas skar tieši viņa apkārtni, viņa pašvaldību. Vajadzētu apzināties, ka katrs detālplānojuma dokuments ir būtiska daļa no kopējā plāna. Tikai mērķtiecīgi un pārdomāti saliekot gabaliņus citu pie cita kā puzzle, lielais plāns būs kvalitatīvs, un tas nozīmē, ka vietējo iedzīvotāju un pašvaldību iesaiste ir teju neizbēgama. Bija labi, ka varējām plānošanas dokumentus kopsakarībās izvērtēt gan reģionālā

līmenī, gan valsts mērogā. Tolaik bija arī pārsūdzības iespējas, ja atzinums kādu neapmierināja. Tas bija ļoti veiksmīgs piemērs, kā praksē darbojās demokrātija.

Tagad **nerodas pārliecība, ka valsts līmenī politiski izvēlētā policentriskā attīstība ir vienīgais pareizais ceļš. Latvijas apstākļos tomēr atbilstošāka būtu lielāka decentralizācija.** Pieņemsim, ka cilvēks izvēlējies saistīt savu dzīvi ar tālo pierobežu. Kāda būs viņa nākotne? Katrs taču redzam, kā šo problēmu risina citās valstīs. Norvēģijā ir tāli ziemeļu reģioni, bet cilvēkiem, kas izvēlas tur dzīvot un strādāt, paredzēti pavisam citi “spēles noteikumi” – eksistē dažādi atvieglojumi un piemaksas, kas motivē cilvēkus dzīvot un strādāt tālos reģionos, nevis būt, piemēram, Oslo vai kādas citas lielas pilsētas iedzīvotājam. Kā noturēt iedzīvotājus Latvijas pierobežā? Latgalei gadu desmitiem veltītas dažādas programmas, bet Vidzemē daudzviet situācija ar vērtēto ienākumu uz iedzīvotāju tagad ir pat sliktāka. Ceru, ka vismaz šī valdība pavērsīs skatu arī uz Vidzemi, kur arī ir relatīvi tālas Eiropas Savienības ārējās robežas teritorijas.

H. Vents: – Vai tiešām vajadzīga īpaša apņemšanās, lai izvērtētu ieguldīto līdzekļu atdevi no vairākām Latgales programmām? Jā, par šo naudu ir sakoptas teritorijas, mums kā Latvijas iedzīvotājiem prieks par ikkatru tādu vietu, bet, ja šajā skaidrajā valsts daļā praktiski nav iedzīvotāju? Vai kādam vēl nav saprotams, ka biznesa cilvēks nebūs tikai altruists un nenodarbosies ar tīru labdarību, jo biznesam jābūt vērstam uz attīstību. Ja uzņēmējs negūs peļņu, ātri vai vēlu situācija būs jāmaina un jāmeklē savas iespējas citur. Reģionu attīstības principi savā ziņā ir līdzīgi. Ejam un klausām pie visu Saeimas komisiju durvīm, tikai mūsu priekšlikumi un idejas ne vienmēr sasniedz dzirdīgas ausis. Tajā pašā laikā savus priekšlikumus, vērtējumus un ierosinājumus mēs sniedzam nemitīgi. Pat mazajām pašvaldībām jātērē daudz laika un resursu, kas viņām jau tā ir ierobežoti, lai sniegtu neskaitāmas atbildes, priekšlikumus un atzinumus, tāpēc ir īpaši nozīmīgi, lai šis darbs tiktu novērtēts un tiktu pieņemti attiecīgi lēmumi.

G. Kalniņa-Priede: – Šajā sakarā atminos Nacionālā attīstības plāna izstrādi. Toreiz no mūsu iesniegtajiem 84 priekšlikumiem plānā iestrādāja tikai divus, lai gan arī tas bija labi. Mēs ļoti centīgi virzām savus priekšlikumus katrai valdības deklarācijai, arī nule pieņemtajai, taču reģionu viedokli ne pārāk ņem vērā. No vienas puses, teorētiski tiek atbalstīta sabalansēta teritoriju attīstība, pilsētu un lauku teritoriju integrācija un sadarbība, bet – no otras puses – deklarācijā

tas neatspoguļojas. **Reģions tikai ar padomdevēja tiesībām nevar ietekmēt procesus valdībā reālas reģionālās attīstības vārdā.** Uzskatu, ka mūsu sniegtajos priekšlikumos paustais viedoklis ir kvalitatīvs un pārstāv plašas intereses.

Reģionus izveidoja pirmskrīzes laikos, un turpmākajos gados valsts atvēlēto budžeta līdzekļu apjoms arvien saruka. Līdz ar to mēs un citi reģioni sapratām, ka vienīgā savu funkciju realizēšanas iespēja jāmeklē projektos. Būtiski ir ne tikai īstenot projektus kā tādus, bet arī rūpēties par pēctecību, kas nozīmē, ka jau īstenotajiem projektiem nevajadzētu apstāties pie formālā noslēguma laika, savukārt jauniem projektumiem jābūt atbilstošiem iepriekš paveiktajiem darbiem un reģiona kopīgajām interesēm.

“Logs”: – Pieņemsim, ka tiek atvērta speciāla programma Vidzemes atbalstam. Kur jūs ieguldītu tās līdzekļus?

L. Gercāne: – Mūsu mandāts ir sekmēt Vidzemes reģiona attīstību, kaut gan likumdošana par mūsu pamatfunkciju nosaka reģiona attīstības plānošanu. **Ar savu darbu mēs esam centušies stiprināt reģiona institūcijas lomu valstij būtisku lēmumu pieņemšanā. Dzirdot runas par reģionu lomas mazināšanu vai vājināšanu, viennozīmīgi saprotam, ka doma ir par lielāku valsts varas centralizāciju un pašvaldību lomas mazināšanu.**

Patlaban jūtas tendences, ka plānošanas funkciju reģionā vajadzētu mazināt un vairāk pievērsties uzņēmējdarbības atbalstam. Mēs izstrādājam reģiona attīstības programmu un stratēģiju, taču mums ir nepieciešams kāds instruments, kā ieceres realizēt. Līdz šim mums tāda instrumenta nav bijis, tādēļ mēs mēģinām startēt dažādās programmās un piesaistīt finansējumu, lai ar projektu palīdzību panāktu reģiona attīstību – tādu, kādu esam ierakstījuši attīstības dokumentos. Plānošanas dokumentos definētās prioritātes un uzdevumus plaši diskutējam ar Vidzemes reģiona novadu atbildīgajiem speciālistiem, kā arī Attīstības padomē, kurā ietilpst visu pašvaldību vadītāji, tāpēc **var uzskatīt, ka plānošanas dokumenti ir saskaņoti arī visās Vidzemes pašvaldībās.** Šis ir vienots uzskats par to, kas jārealizē šajā plānošanas periodā.

Protams, ja tiktu izveidota valsts finansēta reģionu attīstības programma ne jau tikai Vidzemes, bet arī citu reģionu atbalstam, mēs varētu daudz efektīvāk īstenot mūsu attīstības stratēģijā un programmā definētos uzdevumus. Projekti savā ziņā tomēr ir laimes spēle, kurā ne vienmēr izdodas konkurēt Eiropas līmenī.

H. Vents: – Jau vairākkārt teicām, ka projektus īstenojot, stingri vadāmies no pēctecības principa, lai attīstība virzītos tā, ka ieguvēji būtu visi reģiona novadi un pilsētas. Zīmīgs piemērs ir **koncepts “Vidzemes veiksmes stāsti”, kad katru gadu vasaras otrajā pusē**

godinām aktīvākos un aizrautīgākos Vidzemes cilvēkus, kas devuši ieguldījumu savas pilsētas, novada, visas Vidzemes attīstībā. Sākumā mēs to realizējam ar projektu palīdzību, bet drīz sapratām, ka iecere ir nepieciešama katra novada atpazīstamības veidošanai un iedzīvotāju iesaistei. Ne jau tikai pašvaldībai vajadzīga mazā uzņēmējdarbība vai vidējais bizness, ir būtiski, lai katrs iedzīvotājs varētu novērtēt sava novada vai pilsētas sasniegumus. "Vidzemes veiksmes stāstu" ideja īstenībā ir daudz plašāka nekā atzinība saviem līdzgaitniekiem – izcilniekiem, kas, protams, apsveicami – tā ir arī iedvesma jauniem darbiem. "Vidzemes veiksmes stāstus" izvērtējam reizi gadā, nu jau rit piektais gads. Skatāmies, kas jauns gada laikā katrā pašvaldībā parādījies – piemēram, radītas jaunas darbavietas vai īstenots attīstības projekts. Jomas ir visdažādākās – no kokrūpniecības līdz brīvprātīgā darba veicējiem. Katrā novadā tiek sumināts viens aizvadītā gada labākais veiksmes stāsts – to izvēlas un iesaka novads.

L. Gercāne: – Centāties izsvērt, kuras mūsu reģionā varētu būt konkurētspējīgākās nozares. Tādas, ko stiprinot, pavērtos iespēja iziet globālos tirgos. Vienam indivīdam, kaut ļoti unikālam ražotājam, reti izdodas būt konkurētspējīgam. Vidzemes reģiona industriālās kartes analīze izvirzīja divas jomas – pārtiku un kokapstrādi. Mūsu pārtikā jau bija ne mazums slavenu zīmolu – Valmieras piens, Rūjienas saldējums, Ķelmēnu maize un citi. Ar pārtiku sākām, 2010. gadā iniciējot **Vidzemes pārtikas klastera izveidi** (2015. gadā uz tā bāzes izveidota biedrība "Latvijas augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteris"). Mūsu zinātniskais balsts bija Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts (sākot ar 2016. gadu – Agroresursu un ekonomikas institūts (AREI)). Zinātniekus sapulcinājām kopā ar tiem uzņēmējiem, kuri bija atvērti sadarbībai un jauniem produktiem. Uzaicinājām arī Rīgas Stradiņa universitātes un Vidzemes Augstskolas pētniekus. Mērķis – radīt ietvaru pārtikas uzņēmēju, kā arī uzņēmēju un zinātnieku sadarbībai. Katrs no viņiem jau patstāvīgi bija atradis savu nišu. Mūsu iecere bija savest viņus kopā.

Kristaps Ročāns, Latvijas augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klastera koordinators: – Jēdziens "klasteris" tikai Latvijā vēl joprojām rada neizpratni. Pasaulē un Eiropā tā ir sen pieņemta uzņēmēju sadarbības forma. Burtiski latviskojot, sanāk "ķekars" vai "puduris", taču šo jēdzienu neizmanto. Klasteris ir formalizēts sadarbības tīkls vienā vai vairākās industrijās, kur ietilpst gan uzņēmumi, gan publiskais sektors, gan pētniecības institūcijas. Tā dalībnieki sadarbojas, nodrošinot zināšanu

apmaiņu gan klasterī iesaistīto vidū, gan uz āru – ar citām industrijām un citiem klasteriem. Galvenais mērķis – "audzēt kritisko masu", lai palīdzētu uzņēmējiem pelnīt vairāk, piedāvāt tirgū vairāk inovatīvu produktu, celt kopējo konkurētspēju. Lielākā daļa klasteru Amerikā un Eiropā darbojas tieši reģionālā līmenī. Arī Latvijā klasteros veiksmīgāk sadarbosies uzņēmēji, kas atrodas tuvāk cits citam – optimāli līdz 150 kilometru attālumā viens no otra. Ventspils un Daugavpils uzņēmēji tik bieži nesatiksies, turpretim Vidzemes un Pierīgas pārstāvjiem, kā tas ir mūsu klasterī, tas iespējams.

Iepriekšējā LIAA klasteru programmā Eiropas finansējumu piešķīra 11 klasteru projektiem (visi gan nav klasteri klasiskā izpratnē). Arī tagad top jaunā programma, diemžēl tā līdzīgi iepriekšējai pamatā mērķēta uz lielām asociācijām ar lielu kopīgo apgrozījumu. Gan mūsu klastera uzņēmēji, gan es pats iespējas startēt jaunajā programmā pagaidām vērtējam skeptiski.

L. Gercāne: – **Mūsu nacionālā kaite ir tā, ka sapņojam par milzīgām lietām**, par Singapūras modeļiem, bet nepalīdzam reālajiem cilvēkiem, nelieliem uzņēmumiem, kam ir potenciāls, attīstības iespējas un jau šobrīd būtiska nozīme reģionu izaugsmē. **Ne novērtējam to, kas mums ir.**

K. Ročāns: – Latvijā darbojas divi pārtikas klasteri – viens ir līdz šim LIAA atbalstītais Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas (LPUF) projekts "Pārtikas produktu kvalitātes klasteris", otrs – mūsu reģionā izaugušais "Latvijas augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteris". LPUF projektā iesaistīti pamatā lielle Latvijas ražotāji, bet mūsu klasterī uzsvars ir uz augstvērtīgu nišas produktu ražotājiem, kas bieži vien ir mazi uzņēmumi, un aktīvu starptautisko sadarbību ar citiem līdzīgi domājošiem klasteriem Zviedrijā, Dānijā, Somijā, Vācijā. Mūsu klasteris, sākot ar 2010. gadu, darbojas kā sadarbības tīkls primāri Vidzemē, pagājušajā gadā uz tā bāzes izveidojām biedrību "Latvijas augstvērtīgas un veselīgas pārtikas klasteris". Nosaukums bija pašu biedru iniciatīva, jo reāli tajā darbojas arī Rīgas un Pierīgas uzņēmēji (viens no aktīvākajiem klastera biedriem ir uzņēmums "Aloja Starkelsen"). **Klasteris darbojas ekonomiskajā, nevis politiskajā reģionā.** 100–150 kilometru rādiusā sadarbība ir pilnīgi iespējama. Mūsu klasteris uzsvaru liek tieši uz uzņēmumu sadarbību, uz sadarbību ar līdzīgiem uzņēmumiem ārvalstīs, uz eksporta iespējām nākotnē. 2010. gadā klasterī bija piecas organizācijas, savukārt 2015. gadā sadarbības tīklā ietilpa jau 32 organizācijas. Klastera uzņēmēji ir sapratuši, ka sadarbojoties var virzīt lielas lietas, tāpēc patīkami aktivizējušies.

H. Vents: – Ko mēs spējam dot uzņēmējiem? Mēs varam palīdzēt paveikt lietas, kas ir ārpus tiešās ražošanas, jo viņiem tam nav laika. Ja to dara kāds ieinteresēts "trakais", viss notiek.

“LOGS” VIESOS

“Logs”: – Kādi bijuši jūsu lielākie un veiksmīgākie projekti?

K. Ročāns: – Klastera gadījumā ir bijuši veiksmīgi sadarbības projekti ar ārvalstu partneriem – frančiem, somiem, zviedriem, vāciešiem, poļiem, dāņiem. Projektu finansējums lielākoties ir Eiropas Savienības, tomēr ir arī atsevišķu valstu, piemēram, Zviedrijas vai Vācijas finansēti projekti un aktivitātes, kuros esam sadarbības partneri, ar nelielu uzņēmumu līdzfinansējumu. Katrs projekts, pie kā strādājam, dod pienesumu reģiona ekonomikas attīstībai. Katra šāda projekta izstrāde ar citām Eiropas valstīm bieži vien mēdz būt pat vairāku gadu ilgš darbs. Mūsu klastera un tā uzņēmumu veiksmes stāsti saistās ar jaunu produktu attīstību. Viens no tādiem bija projekts sadarbībā ar Francijas partneriem, kur mūsu klastera dalībnieki Francijā iepazīna sidra un sulu ražošanas tehnoloģijas ar mērķi pārņemt zināšanas un pieredzi un izstrādāt jaunus produktus Latvijā. Varam būt gandarīti, ka, piemēram, “Valmiermuižas alus” jaunais produkts “degalus” ir šā projekta taustāms apliecinājums. Nesen veiksmīgi īstenojām projektu sadarbībā ar dāņu un zviedru klasteriem. Trīs mūsu klastera uzņēmēji Dānijā un Zviedrijā varēja iegūt sadarbības kontaktus, pieredzi un idejas, kā izstrādāt jaunas garšas saviem produktiem, piemēram, musli un sulu ražošanai. Latvijā pazīstamais uzņēmums, klastera dalībnieks “Very Berry” nodibināja sakarus ar sulu ražotājiem un ekspertiem Zviedrijā. Ekspertīzei, kas viņiem bija pieejama Skandināvijā, Latvijā nebija analoģu. Pašiem uzņēmējiem atrast šādus kontaktus un iespējas būtu gan dārgi, gan sarežģīti, toties ar klastera palīdzību tas ir iespējams.

L. Gercāne: – Mums prieks, ka Eiropa domā līdzīgi mums, tāpēc nereti **no viņiem vieglāk dabūt līdzekļus reģiona attīstībai nekā no mūsu valsts. Paradokss.**

K. Ročāns: – Tagad, kad izveidota biedrība, arī klasterim ir iecere vairāk pašfinansēties ar biedru naudu palīdzību. Biedrībai ir trīs galvenie uzdevumi: palīdzēt uzņēmējiem eksportēt viņu produkciju; jaunu produktu un tehnoloģiju attīstība, sadarbojoties klastera iekšienē; zināšanu un pieredzes pārnesē biedru vidū, kā arī ārpus klastera. Ar eksporta atbalstīšanu kā klasterim mums sokas grūtāk, taču tur gana aktīvi rosās paši uzņēmēji, “Aloja Starkelsen”, piemēram, eksportē pat uz Ķīnu. Uzņēmuma valdes vadītājs Jānis Garančs ir arī mūsu biedrības valdes priekšsēdētājs.

Paredzu, ka mūsu biedrībai pievienosies jauni biedri, jo amplitūda ir ļoti plaša – no mazām nišas ražotnēm līdz mūsu lielākajiem ražotājiem – “Aloja Starkelsen” un “Valmiermuižas alus”.

H. Vents: – Tas ir klastera pluss, ka netiek šķiroti “liele” un “mazie”, visu nosaka uzņēmumu vēlme un vajadzības.

K. Ročāns: – Vidzemes reģionā darbojas arī Gaujas Nacionālā parka tūrisma klasteris, kas attīsta tūrisma zīmolu “Enter Gauja” un kurā ir pārstāvēti tūrisma uzņēmumi un arī Vidzemes un Rīgas plānošanas reģionu pašvaldības. Mežsaimniecības un kokapstrādes uzņēmumus sadarbības tīklos vai formālā klasterī pagaidām neesam apvienojuši, taču Latvijā jau kopš 2012. gada veiksmīgi darbojas Latvijas koka būvniecības klasteris, kurā liels dalībnieku skaits ir tieši Vidzemes uzņēmēji.

H. Vents: – Pieminot Vidzemes plānošanas reģiona padarītos darbus tūrisma jomā reģionā, gribu izcelt “Via Hanseatica”. Šis tūrisma maršruts 580 kilometru garumā apliecina trīs valstu (Igaunijas, Krievijas un Latvijas) veiksmīgu sadarbību ilgākā periodā. Lai gan projekta formālais laiks ir noslēdzies, tomēr sadarbība tiek turpināta. Iniciatīvu pārņēmušas pašvaldības, kas izmanto iespēju bagātināt teritoriju ceļa tuvumā ar savu tūrisma piedāvājumu, turklāt “Via Hanseatica” ideja ir piesaistījusi arī citas maršrutā un ārpus tā esošās pašvaldības.

Esam sagatavojuši konceptu **“Transports pēc pieprasījuma”**, kas, mūsuprāt, atrisinātu Latvijā sasāpējušo sabiedriskā transporta problēmu.

Lotārs Dravants, Sabiedriskā transporta nodaļas vadītājs: – Doma ir aizgūta citās Eiropas valstīs, bet mūsu reģionam tā ir sevišķi aktuāla jau minēto

iemeslu dēļ – liela teritorija un maz iedzīvotāju. Mums ir gandrīz 300 kilometru robeža ar Igauniju un Krieviju, pierobežā iedzīvotāju skaits ir pavisam neliels. Taču šos iedzīvotājus nedrīkst atstāt novārtā. Pārsvārā šie cilvēki nav turīgi, ne visiem ir savs auto, tomēr, kā jebkuram, arī viņiem vajag apmeklēt dažā-

das iestādes, piemēram, jādodas pie ārsta uz citu apdzīvoto vietu. Skaidrs, ka sabiedriskais transports, kas vietām kursē tikai pāris reizi nedēļā, nevar pilnīgi precīzi atbilst katra cilvēka plāniem un vajadzībām. Mums ir izstrādāts alternatīvais modelis ar visiem aprēķiniem, tomēr ieviest to mēs paši nevaram, jo plānošanas reģioni, kas iepriekš veiksmīgi tikuši galā ar šo funkciju un ir tuvāk vietējo pārvaldājumu nozarei nekā centralizētās institūcijas, vairs nav atbildīgi par sabiedriskā transporta pakalpojumiem – kopš 2013. gada 31. decembra šos jautājumus pārziņā Autotransporta direkcija.

Doma ir pavisam vienkārša, un interesenti tajā var iedzīlīnāties arī mūsu mājaslapā, kur pieejama papildu informācija. Kā zināms, sabiedriskā transporta

pakalpojumus Latvijā nodrošina ar autobusiem. Mūsu reģiona tālākajos nostūros pat vismazākais autobuss nebūs pelnošs. Šādās mazapdzīvotās vietās ekonomiskāk varbūt ir vispār slēgt sabiedriskā transporta maršrutus. "Transports pēc pieprasījuma" nav regulāri reisi, bet gan atbilstoši cilvēka konkrētajām vajadzībām regulāri pieejams auto (ne vairāk kā septiņvietīgs). Parasti izmantoju salīdzinājumu ar elektrību – kontaktā strāva ir vienmēr, bet izmantojam to tikai tad, kad pieslēdzam vienu vai otru elektroierīci. Vidzemes karte rāda, ka reģionā ir samērā vienmērīgs pārklājums ar sabiedriskā transporta sniedzēju bāzēm – tās kopskaitā ir sešas. Apmēram 30 kilometru rādiusā šo pakalpojumu būtu iespējams nodrošināt. Cilvēks tiktu vests līdz pagastmājai, ģimenes ārstam un tamlīdzīgi, bet tālākiem braucieniem, teiksim, uz Vidzemes reģionālo slimnīcu, viņš tiktu nogādāts līdz lielceļa autobusa pieturai.

H. Vents: – Jāpiebilst, ka pakalpojums nav domāts kā konkurents esošajiem sabiedriskajiem pārvadājumiem, bet gan papildinošs, jo apmierina iedzīvotāju vajadzības tikai tādos gadījumos, kad nav pieejams regulārā reisa autobuss.

L. Dravants: – Visu šo laiku neatlaidīgi meklējam atbalstu ieceres īstenošanai vairākās institūcijās – gan Satiksmes ministrijā, gan Autotransporta direkcijā, gan Sabiedriskā transporta padomē. Uzskatu, ka ideja tiks īstenota, tā ir radusies pārdomāta un rūpīga darba rezultātā. 2014. gada vasarā veicām pašvaldību un iedzīvotāju aptauju, turklāt iedzīvotājus apklausījām galvenokārt mazapdzīvotajās teritorijās. Braucām pa lauku sētām, tiešām daudz uzzinājām par cilvēku vajadzībām, par ko, sēžot kabinetā, var tikai nojaust. Atbalsts bija liels. Pagaidām neesmu saticis nevienu, kurš būtu pret šo ieceri.

Mūsu plānotais cenrādis liekas pieņemams – viena kilometra brauciens maksā tikpat, cik sabiedriskajā transportā, plus viens eiro, jo pakalpojums tiktu nodrošināts no durvīm līdz durvīm. Vienīgi auto laikus jāpasūta dispečeram, teiksim, 48 vai 72 stundas iepriekš. Projektā paredzēts, ka dispečers strādātu mūsu plānošanas reģionā, jo nepieciešams pārzināt teritoriju, ceļus, kā arī jābūt interesei pārskatīt, kādi ir iedzīvotāju pieprasījumi un cik pamatoti tie ir. Pārvadātāju dispečeram šādas nianse varētu nebūt tik ļoti saistošas, jo pārvadātāji ir ieinteresēti sniegt šo pakalpojumu.

Transporta pakalpojumu sniedzēji šo ieceri atbalsta, jo lielajiem uzņēmumiem nav problēmu iegādāties pāris vieglo automašīnu. Sabiedriskā transporta padomes plānos ir šo modeli šogad izmēģināt. Šķērslis gan ir stingrie normatīvi, kas pagaidām domāti tikai sabiedriskajam transportam – paredzēta virkne autobusa "parametru", ir noteikumi pat gaisa kvalitātei, kas nepieciešams pasažieriem. Šī nav vienīgā nozare, kurā var teikt: paši saceram daudz dažādu prasību un

noteikumu, bet pēc tam spējam tās ievērot tikai ar lielām grūtībām. Dažiem noteikumiem ir maz sakara ar iedzīvotāju braukšanas drošību un ērtību.

H. Vents: – Kad sabiedriskā transporta maršrutu tīkls bija plānošanas reģionu pārziņā, bieži dzirdējām pārmetumus par neprasmī plānot un sadalīt dotāciju. Tagad, kad pakalpojums nodots ministrijai, speciālistiem nācies atzīt, ka **Vidzemes reģionā ir vislabāk sakārtotā pakalpojuma nodrošināšanas sistēma, arī vispamatotākā un tēriņiem atbilstošākā.** Reģioni var kvalitatīvi risināt sabiedriskā transporta jautājumus, veiksmīgāk spējot izprast vietējo iedzīvotāju un pašvaldību intereses un vajadzības.

G. Kalniņa-Priede: – Lielākā vilšanās laikam saistās ar atņemto transporta organizēšanas funkciju, jo mums daudz skaidrāk bija redzams, kādas ir cilvēku pārvietošanās plūsmas reģionā. Mēs saprotam, ka šis lēmums savā ziņā bija politisks un nebija saistīts ar iedzīvotāju tiešajām interesēm un vajadzībām, bet noslēdzošais lēmums tika pieņemts jau pirms tam. Mūsu ideja par transporta pēc pieprasījuma ieviešanu tieši tālākās lauku teritorijās palīdzētu vietējiem cilvēkiem uzlabot viņu mobilitāti, dzīves kvalitāti. Tā, piemēram, cilvēki varētu nokļūt arī uz kvalitatīviem kultūras pasākumiem.

Viens vidzemnieku veiksmes stāsts ir kultūras joma. Tas ir panākums, neraugoties uz to, ka uzreiz pēc pašvaldību reformas tika samazinātas visas rajonu algoto kultūras speciālistu štata vietas, kopā ar finansējumu.

Ieva Vītola, Vidzemes kultūras programmas koordinatore: – Pirms novadu reformas kultūras dzīvi vadīja

Kultūras pārvalde un tās inspektori. Pēc novadu izveides katrā pašvaldībā gan bija savs kultūras dzīves vadītājs, tomēr būtu dīvaini, piemēram, rīkot šo speciālistu apmācības atsevišķā nelielā novadā. Mums ir Kultūras ministrijas deleģēts funkciju izpildīšanas līgums par metodisko atbalstu kultūras darbiniekiem.

Veicām kultūras speciālistu aptauju, lai noskaidrotu jautājumus, kas viņus interesē, kur vajag jaunu informāciju, apmācības vai pieredzes apmaiņu ar kolēģiem. Reģions pulcē kopā kultūras darbiniekus un rīko seminārus. Pērn Līgatnē bija seminārs par radošumu, Sedā – par to, kā sociālos medijus izmantot kultūras darbā. 29. februārī speciālisti pulcēsies Burtniekos. Kultūras darbinieku apmācības ir ne tikai individuālo speciālistu darba kvalitātes celšana – mēs

reizē dodam arī iespēju iepazīt kultūras dzīvi konkrētajā novadā, kur notiek seminārs.

Katru gadu sniedzam pieteikumus Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammām. Nozīmīgākā no tām ir “Latvijas valsts mežu” atbalstītā reģionu programma. Vidzemes kultūras programmai cenšamies izcīnīt iespējami lielāku atbalstu, lai, rīkojot reģionālo konkursu, saņemto naudu piešķirtu visu pašvaldību pieteiktajām kultūras iniciatīvām. To vidū ir arī Salacgrīvas un Limbažu novadi. Arī viņi jūtas kā vidzemnieki, nevis rīdzinieki, kaut gan atrodas Rīgas plānošanas reģionā. Turklāt šie konkursi nav domāti rīdziniekiem, tāpēc ņemam viņus savā “paspārnē”. Šī programma ir lieliska, jo novirza līdzekļus uz reģioniem. Savukārt mēs, šos līdzekļus sadalot, spējam to izdarīt godīgāk un mērķtiecīgāk, jo labāk pārzinām vajadzības. Fonda pētījumi liecina, ka kurzemnieki un vidzemnieki ir paši aktīvākie.

Pērn mums piešķīra 76,5 tūkstošus eiro. Par šo finansējumu rīkojām Vidzemes projektu konkursu, projektu pieteikumus vērtējām, piesaistot ekspertus. Ikreiz nosakām prioritāti – Vidzemes tradicionālā kultūra, tālākizglītība un tamlīdzīgi, bet prasītajai summai ierobežojumu nav. 2015. gadā saņēmām rekordlielu pieteikumu skaitu – ekspertiem nācās izvērtēt 153 pieteikumus. Atbalstu saņēma 46 projekti.

L. Gercāne: – Līdzīgi iepriekš minētajiem šis arī ir viens no veidiem, kā mēs cenšamies īstenot savu reģiona attīstības programmu, ieliekot būtiskās reģiona vajadzības arī šajā kultūras programmā.

G. Kalniņa-Priede: – Šobrīd nopietni izvērtējam reģiona stratēģiju 2016. gadā attiecībā uz kultūras funkcijas realizēšanu, jo visi pieci plānošanas reģioni ir saņēmuši ministres parakstītu vēstuli, kurā teikts: *“Ņemot vērā valsts budžeta bāzes izdevumu samazinājumu 2016. gadā, ko veido arī Kultūras ministrijas budžeta samazinājums 3% apmērā, ministrija ir pārskatījusi darbības plānus, koncentrējot līdzekļus kultūras jomas pamatuzdevumu nodrošināšanai. Izvērtējot digitālo resursu optimizēšanas iespējas, (...) esošo informācijas apjomu lemts uzturēt ar Kultūras ministrijas resursiem, atsakoties no valsts pārvaldes uzdevumu deleģējuma plānošanas reģioniem (izcēlums mans. – D.O).”*

G. Kalniņa-Priede: – Ne pagājušajā gadā valdības akceptētajā VARAM sagatavotajā informatīvajā ziņojumā “Par plānošanas reģionu darbības pilnveidošanu”, ne kādā citā dokumentā nav minēts neviens fakts vai šaubas par nekvalitatīvu sadarbību ar Kultūras ministriju.

Jau kopš 2009. gada plānošanas reģioni, balstoties uz noslēgtajiem valsts pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem, ir iesaistījušies un, sadarbojo-

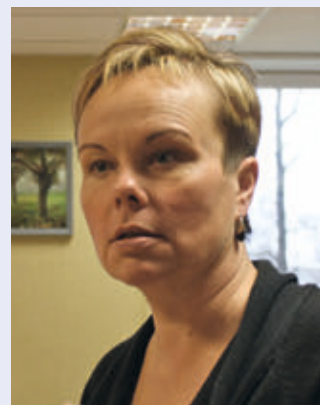
ties ar dažādiem sadarbības partneriem reģionā, identificējuši gan dažādus kultūrtūrisma maršrutus, māksliniekus, radošās industrijas pārstāvjus u.c. aktuālo informāciju datu ievadei Latvijas digitālajā kultūras kartē, tomēr lielākais ieguvums no šīs funkcijas deleģēšanas bija reģiona pašvaldību kultūras speciālistiem – organizējām seminārus, uz vietas reģionā tika pārrunātas gan aktualitātes, gan problēmjautājumi un iespējamie risinājumi. Tieši metodiskais darbs reģionā uz vietas ir jāsaglabā.

“Logs”: – Vai jūs gribētu un arī spētu pārņemt no valsts vēl kādu funkciju?

H. Vents: – Ir virkne sabiedrībai nozīmīgu funkciju, kas īstenojamas tikai reģionālajā līmenī – profesionālā izglītība un mūžizglītība, izglītības metodiskā darba organizēšana, kultūra, reģionālie ceļi, civilā aizsardzība, sabiedriskais transports, sociālās aprūpes iestādes utt., tas arī mazinātu slodzi pašvaldībām un mazinātu savstarpējo norēķinu problēmas. Gatavība mums ir, tomēr katra funkcija un tai līdzīgi deleģētie pienākumi ir jāvērtē kontekstā ar īstenošanas iespējām. Diezgan daudz mūsu pašvaldībās paveikts arī ar altruismu. Protams, ministrijas ne tikai atņem, bet arī deleģē jaunas funkcijas. Tā, piemēram, Labklājības ministrijas plāns par deinstitucionalizāciju. Šoreiz līdz funkcijas deleģējumam tika piešķirts arī finansējums. Uzskatu, ka līdz šim paveiktais mums ir izdevies. Protams, visas 26 pašvaldības uz šo problēmu neraugās pilnīgi vienādi, taču darba process turpinās, un mēs meklējam kopīgus risinājumus.

Domāju, ka esam gatavi pārņemt vēl kādas funkcijas un kāpināt savu kapacitāti, ja vien saņemtu atbilstošu finansējumu. Pirmām kārtām tā noteikti būtu arodizglītība un kompetenču centri. Šis jautājums mūsu pašvaldībām ir ļoti aktuāls. Strādājam ciešā saiknē ar Vidzemes Augstskolu, Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Darba devēju konfederāciju. Mēs tiešām redzam un zinām to, kādi speciālisti ir nepieciešami mūsu reģionam. Kāda jēga piedāvāt visur realizēt kādas trīs mācību programmas, ja mums ļoti derētu citi arodi, bet neviens mums to nepiedāvā. **Mēs reģionā redzam, ko vajag mūsu uzņēmējiem.**

G. Kalniņa-Priede: – Plānošanas reģioniem būtu pa spēkam virzīt mūžizglītību. Nereti cilvēki zaudē darbu savā profesijā. Lai saglabātu konkurētspēju darba tirgū, ir jāapgūst jaunas prasmes vai pat jāpār kvalificējas, turklāt tāda situācija var pieņemt jebkādu vecumā. Nevēlos pārlieku kritizēt esošos piedāvājumus, tomēr būtu nopietni jāizvērtē konkrētās teritorijas vajadzības un arī

mācību kvalitāte. Protams, var izveidot virkni jaunu kursu, bet tiem – līdzīgi kā iepriekš pieminētajam klasterim – ir nepieciešama augsta pievienotā vērtība. Tas ir pašsaprotami, ka **jājautā darba devējiem, kas viņiem ir un būs nepieciešams, nevis tikai jāveido kaut kas darīšanas pēc**. Cenšamies atgādināt un aizstāvēt sava reģiona vajadzības – cik un kādus speciālistus Vidzemē vajadzēs tuvākajā nākotnē. Darba devējs nevar atļauties ilgi gaidīt. Kamēr attiecīgās instrukcijas tiks izlemtas, izstrādātas un saskaņotas vairākos Rīgas kabinetos un padomēs, uzņēmējam rodas ļoti nopietnas darbaspēka problēmas.

“Logs”: – Vai visi reģiona novadi uzskata, ka jūs strādājat viņu labā?

H. Vents: – Ir tāpat kā visās jomās. Tie, kas paši mazāk aktīvi, biežāk ir gatavi paziņot, ka viņiem no mums neko nevajag. Tajā pašā laikā, kad pašvaldības pozitīvi reaģē un iesaistās reģiona kopīgajās norisēs, nereti atskan atklāsme: *“Jā, redz, viņi tomēr kaut ko dara!”* Esam 26 pašvaldību vadītāji, nešaubos, ka katram viedoklis par plānošanas reģiona nozīmi un devumu atšķiras. Tajā pašā laikā vienaldzīgo nav, un aktivitāte Attīstības padomes sēdēs liecina, ka visi ir ieinteresēti, lai reģionam būtu stabila izaugsme.

“Logs”: – Kas uztrauc Jāni Zumentu?

J. Zuments: – Man bija prieks ieklausīties plānošanas reģiona administrācijas speciālistu patiešām ļoti kompetentos stāstījumos. Attīstības padomes sēdēs diskusijas rit jau ar pašvaldību vadītājiem. Gribu mazliet papildināt mūsu reģiona vizītkarti.

Esam vienīgie, kam ir tik gara robeža ar Igauniju. Interesanti, ka arī otrpus robežai nav vislielpilsētas, bet mazas pašvaldības. Tādas, kādas tās ir mums, Vidzemē – normālas, pārbaudāmas un arī caurspīdīgas pašvaldības. Mums gan ir tikai viena lielā pilsēta, taču tā ir viena no varošākajām pārējo astoņu vidū. Esam arī latviskākais reģions valstī.

Rajonus reorganizēja 2009. gadā. Plānošanas reģionus gan izveidoja nedaudz agrāk. Uzskatu, ka kaut kas tāds bija un ir nepieciešams. Tas ir katras demokrātiskas valsts pamatprincips – iedzīvotājiem svarīgi lēmumi jāpieņem tiem pēc iespējas tuvākā līmenī. Vietējas nozīmes lēmumi ir jāpieņem pašvaldībās, reģionālie lēmumi – reģionos. Par funkcijām varam diskutēt, cik katra no tām ir interesanta pirmā līmeņa pašvaldībām, tomēr skaidrs ir viens – neviena pašvaldība nevar būt ieinteresēta, ka tās teritorijā kaut kas mainās uz sliktu pusi. Kaut vai transporta jomā. Jādomā ir ar piesardzīgu optimismu, taču vienlaikus jāatzīst, ka nav pareizi lielajā autobusā pārvadāt divus pasažierus. Pirmā līmeņa pašvaldībai vienmēr darbs uz vietas būs prioritāte. Tas cilvēkiem ir vajadzīgāks un taustāmāks. Tomēr plānošanas reģiona darba ievirze un ritms ir labs un pareizs. Tikai uz priekšu!

Domāju, ka varam cerīgi raudzīties uz jauno Māra Kučinska valdību. Ne tikai tādēļ, ka viņš bijis Valmieras mērs, bet arī tāpēc, ka spēs izprast reģionu vajadzības un intereses.

G. Kalniņa-Priede: – Papildus vēlētos norādīt, ka ceram uz vairāk iespējām realizēt mūsu reģiona attīstības programmā noteiktos mērķus – ceram gan uz Eiropas projektiem, gan nacionālajiem līdzekļiem. Tomēr neatļaujamos žēloties par atņemtajām iespējām – ja zūd viens variants, tad mēs meklējam nākamto. Tādā ritmā dzīvojam jau desmit gadus.

2015. GADA "DVĒSELISKĀKIE" PROJEKTI

16. janvārī Lielvārdes kultūras namā notika Latvijas Pašvaldību savienības "paspārnes" organizācijas – pašvaldību apvienības "Sabiedrība ar dvēseli – Latvija" (SDL) 2015. gada projektu noslēguma pasākums, kurā apbalvoja pērn veiksmīgāk īstenotos iedzīvotāju projektus un paldies teica visiem dalībniekiem, kas ar savu darbu un entuziasmu veido labāku dzīvi sev apkārtnē, dodot ieguldījumu arī sabiedrībai un apkārtnējam videi.

No 2006. līdz 2014. gadam iedzīvotāju centienus pilnveidot un uzlabot vietējo dzīves vidi atbalstīja Nīderlandes fonds "Koninklijke Nederlandsche Heide Maatschappij" (KNHM) Latvijā. Deviņu gadu laikā KNHM sadarbojies ar pussimtiem pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām, finansiāli atbalstījis 1739 mazos projektus un ieguldījis Latvijas ekonomikā vairāk nekā divus miljonus eiro.

2015. gadā programmas vadību pārņēma apvienība "Sabiedrība ar dvēseli – Latvija", kurā šobrīd ir jau 31 pašvaldība. Finansējumu iedzīvotāju projektu realizēšanai piešķir pašvaldības – katra atbilstoši savam budžetam, vēlmēm un varēšanai, taču apvienībai ir svarīga loma šīs idejas popularizēšanā un vietējo iedzīvotāju motivēšanā piedalīties pašvaldību rīkotajos projektu konkursos. "Sabiedrības ar dvēseli – Latvija" mērķis ir nodrošināt KNHM ideju pēctecību Latvijā, organizējot ikgadējus konkursus, kuros vērtē iedzīvotāju projektus plašāk – ne tikai pašvaldības mērogā.

Decembrī reģionālā žūrija kopā ar fondu SDL katrā reģionā izvērtēja 2015. gadā īstenotos projektus. Uz noslēguma sarīkojumu, kas tradicionāli notiek Lielvārdē, tika aicināti sešu labāko nevalstisko organizāciju un iedzīvotāju iniciatīvas grupu projektu autori

un vadītāji no katra reģiona – Kurzemes, Latgales, Rīgas, Vidzemes un Zemgales plānošanas reģiona.

Lai noskaidrotu reģionālos iedzīvotāju projektu līderus un to, kurš pelnījis nacionālo balvu, vērtēšanā iesaistījās visi pasākuma dalībnieki – viņi varēja balsot par labākajiem projektiem, kas īstenoti citos Latvijas reģionos. Vērtētājiem bija liegts balsot par projektiem no sava reģiona.

Par labāko nacionālo projektu gan lēma starptautiska žūrija, kurā bija šādu konkursu aizsācējs Latvijā – Nīderlandes fonda KNHM direktors **Franks van Bisels**, Nīderlandes vēstnieks Latvijā **Pīters Jans Langenbergs**, KNHM pārstāvis Latvijā **Eduards Zvirgzds**, Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** un "Sabiedrības ar dvēseli – Latvija" valdes priekšsēdētājs **Edvīns Bartkevičs**.

Nosakot uzvarētājus, tika ņemti vērā divu žūriju lēmumi – gan tautas žūrijas jeb balsojums par reģionālajiem līderiem, gan ekspertu žūrijas lēmums, kas noteica nacionālās balvas ieguvēju. Labākie projekti katrā reģionā saņēma balvas – 100 un 50 eiro savu projektu pilnveidošanai, bet nacionālais uzvarētājs – 500 eiro balvu.

2015. gada labākie projekti:

- Kurzemes reģiona uzvarētājs – Kuldīgas Centra vidusskola ar projektu "Āra – zaļā klase";
- Pierīgas reģiona uzvarētājs – Ādažu novada ciemata "Kurzuļi" iedzīvotāju grupa ar projektu "Bērnu rotaļu laukums Kurzuļos";
- Vidzemes reģiona uzvarētājs – Pārgaujas novada jauniešu biedrības "Vari un dari" projekts "Strītbola laukuma izveide Stalbes vidusskolas struktūrvienības teritorijā";
- Latgales reģiona uzvarētājs – Riebiņu novada "Vēstures pētnieku" projekts "Galēnu pagasta mājokļu vēsturiskā karte";

- Zemgales reģiona uzvarētājs – Vecumnieku novada iedzīvotāju apvienība “Hoķeja entuziasti” ar projektu “Ledus laukuma ierīkošana”, kas saņēma arī nacionālo balvu.

Kurzemes labākais projekts – “Āra – zaļā klase”

Kurzemniekus pasākumā Lielvārdē pārstāvēja Kuldīgas, Skrundas, Vaiņodes, Ventspils un Aizputes novada pašvaldība. Par labāko Kurzemes projektu dalībnieku balsošanas rezultātā tika atzīta **Kuldīgas “Āra – zaļā klase”**.

Āra – zaļo klasi Kuldīgas Centra vidusskolas pagalmā īstenojusi **biedrība “Mēs savai skolai un pilsētai”** (koordinatore **Iveta Eglīte**) Kuldīgas projektu konkursā “Darīsim paši!”. Klase veidota ar mērķi, lai varētu rīkot nodarbības un mācību stundas ārpus telpām.

Vēl viens kuldīdznieku projekts – interešu grupas “Kopā vieglāk” projekts “Mācies un dari”, kura koordi-

natore ir Ruta Orlova, ieguva ceturto vietu. Šajā projektā jaunieši ar īpašām vajadzībām mācās gatavot suvenīrus un tautiskās aproces, labot apkaklītes un vainagus un radoši izpausties pārļošanas darbnīcās.

“Liels prieks, ka Kuldīgas novada projekti ir atzīti, pamānīti un novērtēti. Tas dod gandarījumu gan pašiem projektu realizētājiem, gan visiem, kas līdzdarbojušies šo projektu īstenošanā,” atzīst Kuldīgas novada pašvaldības speciāliste un konkursa “Darīsim paši!” koordinatore **Evita Pētersone**.

Arī šogad Kuldīgas novada pašvaldība turpinās aizsāktu tradīciju un rīkos projektu konkursu “Darīsim paši!”, kura mērķis ir uzlabot vidi Kuldīgas novadā, iesaistot sabiedrību un īstenojot principu “darīsim paši”.

Pārgaujas novada Stalbes jauniešu projekts – labākais Vidzemē

2015. gadā Pārgaujas novada pašvaldības projektu konkursa vērtēšanas žūrija pirmo reizi noteica labāko projektu, kas tika virzīts uz SDL konkursu tālākai vērtēšanai Vidzemes reģionā – **jauniešu biedrības “Vari un dari”** īstenoto projektu Auciemā **“Strītbola laukuma izveide Stalbes vidusskolas struktūrvienības teritorijā”**. Jaunieši projektā ieguldījuši gan savus spēkus un darbu, gan mācējuši piesaistīt Pārgaujas novada uzņēmēju atbalstu.

Vidzemes reģiona izvērtēšanā jauniešu biedrības projekts iekļuva pirmajā trijniekā no vairāk nekā

"SABIEDRĪBA AR DVĒSELI – LATVIJA"

desmit projektiem astoņu pašvaldību konkurencē. 16. janvārī Lielvārdē "Vari un dari" strītbola laukuma izveides projekts saņēma otrās "uguns kristības" un – veiksmīgi. Tas atzīts par labāko iedzīvotāju projektu Vidzemē 2015. gadā, un jaunieši tika pie naudas balvas sertifikāta 100 eiro vērtībā.

Arī šogad Pārgaujas novada pašvaldība aicina savus iedzīvotājus pieteikties projektu konkursā, kurā var piedalīties biedrību un iedzīvotāju iniciatīvu grupu pārstāvji. Konkursa kopējais budžets no pašvaldības līdzekļiem veido 4000 eiro, paredzot, ka vienas idejas īstenošanai var piešķirt līdz 400 eiro.

SDL konkursa noslēguma pasākumā Lielvārdē tika sumināti arī otrās un trešās vietas ieguvēji Vidzemes reģionā – Kocēnu novads par veļas žāvētavas rekonstrukciju – atpūtas vietas izveidi Rubenes ciemā un Strenču novads par numismātikas kolekcijas ceļojošo izstādi. Veicināšanas balvas saņēma Burtnieku novadā realizētais projekts "Burtnieku baronu Šrēderu dzimtas kapu sakopšana" un vides labiekārtošanas projekts "Ģimenei, atpūtai" Kocēnu novadā.

Rīgas reģiona uzvarētājprojekts – bērnu rotaļlaukums Ādažu novada Kadagā

Par Rīgas plānošanas reģiona labāko projektu tika atzīts Ādažu novadā īstenotais – **bērnu rotaļu laukuma iekārtošana Kadagas ciema Ķurzuļu ciematā**. To kā labāko projektu savā pašvaldībā tālākam konkursam virzīja Ādažu novada dome. "Man ir liels prieks, ka mūsu novadā īstenoto projektu atzina par labāko Rīgas plānošanas reģionā, kā arī tas nominēts kā viens no labākajiem valstī. Lai projekta īstenošanai savas ieceres izdodas īstenot arī turpmāk," novēl Ādažu novada domes projektu vadītāja un konkursa koordinatore **Inga Pērkone**.

Projekta vadītāja **Elita Pētersone** stāsta, ka bērnu rotaļu laukums izveidots divu lielu ozolu paēnā, kur brīvo laiku var pavadīt gan jaunāki, gan arī vecāki bērni. Ķurzuļos katru gadu tiek uzceltas divas trīs jaunas mājas (nu jau to ir vairāk par 30), bet līdz šim tajā nebija ierīkots neviens publisks rotaļu laukums. Tālredzīgi, domājot gan par lielāku, gan mazāku ciemata iedzīvotāju labklājību, viens zemesgabals netika pārdots privātmāju apbūvei, bet gan saudzēts

kopējas atpūtas vietas izveidei. Bērnu rotaļu laukuma ierīkošana, kurā iesaistījās daudzi ciemata iedzīvotāji, ir tikai pirmais solis šā zemesgabala attīstībai, jo iedzīvotājiem jau ir padomā vairākas jaunas ieceres.

Ķurzuļu ciema projekts par pirmo vietu Rīgas plānošanas reģionā sacentās ar diviem citiem projektiem no Jaunpils un Ogres. Ogres novada iedzīvotāji, gaidot Latvijas simtgadi, atjaunojuši piemiņas vietu, kur 1919. gada 28. februārī komunisti noslepkavoja septiņus Meņģeles iedzīvotājus. Tagad tur uzstādīta jauna piemiņas plāksne, sakārtota pieminekļa apkārtnē teritorija, izbūvēts bruģēts gājēju celiņš un arī norāde pie autoceļa. Savukārt Jaunpilī atjaunota vēsturiskā pastaigu taka Jaunpils parkā. Biedrība "Vīgrieze" kopā ar skolasbērniem attīrījusi parku no koku saknēm un krūmiem, kā arī atrakusi Mīlestības akmeni, kas bija ieaudzis zemē, un izveidojusi skatu laukumu. Pateicoties šim projektam, jaunpilniekiem izdevies atjaunot unikālu un skaistu vēstures liecību.

Latgales un Riebiņu novada vērtība – Galēnu pagasta mājokļu vēsturiskā karte

Apvienībā "Sabiedrība ar dvēseli – Latvija" Latgales reģionu pārstāv Riebiņu, Krāslavas, Līvānu un Dagdas novadi.

Ņemot vērā Riebiņu novada 2015. gada mazo grantu projektu konkursa "Ieguldīsim savu darbu novada attīstībā!" rezultātus, Lielvārdes pasākumā Riebiņus pārstāvēja iniciatīvu grupa "Kopā ir spēks" ar vadītāju **Ilonu Sondari** priekšgalā, kas cēla priekšā projektu

“Sociālās dzīvojamās mājas “Rudenāji” apkārtējās vides labiekārtošana”, un “Vēstures pētnieki” **Ritas Upenieces** vadībā.

Tieši **iniciatīvu grupas “Vēstures pētnieki”** projekts **“Galēnu pagasta mājokļu vēsturiskā karte”** izpelnījās žūrijas atzinību un tika nosaukts par 2015. gada labāko projektu Latgalē. Ar šā projekta palīdzību Galēnu iedzīvotāji izveidojuši informatīvo stendu, attēlojot kartē visus mājokļus, kurus vēl atceras pagasta iedzīvotāji. Karte novietota publiskā vietā un ir brīvi pieejama gan vietējiem iedzīvotājiem, gan tūristiem.

Zemgalē un Latvijā labākie – Vecumnieku “Hokeja entuziasti”

Nacionālā balva 500 eiro vērtībā tika piešķirta un par 2015. gadā veiksmīgāk īstenoto projektu gan Zemgalē, gan visā Latvijā atzīts Vecumnieku novada **“Hokeja entuziastu”** projekts **“Ledus laukuma ierīkošana”**, kas tapis **Valda Onkeļa** vadībā.

“Hokeja entuziastu” vārdā **Jānis Kovals** teica lielu paldies ģimenēm, kas visas vasaras garumā Jāva vakarus pavadīt Vecumnieku vidusskolas stadionā, lai izbūvētu šo ledus laukumu. Īpašu paldies pelnījuši arī vietējie iedzīvotāji un uzņēmēji, kuri bija pretimnākoši un, sniedzot atbalstu, palīdzēja īstenot šo projektu – Aivars Berlinskis, Ivars Staškevics, Ainārs un Gatis Marinski, SIA “Brikers”, “Husky Trucks”, “Būvbode”, “Kurmenes būvnieks” un “Krīči”. Pēc ledus laukuma izbūves ne mazāk atbildīgs process bija ledus liešana, kur pateicība pienākas VUGD Vecumnieku posteņa vīriem un īpaši Mārim Plēsniekam, kurš gadumijā no darba brīvajā laikā ar savu inventāru palīdzēja uzliet ledu, lai visi slidotgribētāji varētu izbaudīt ziemas priekus un pavadīt brīvo laiku svaigā gaisā.

SDL Zemgales reģiona koordinatore **Iveta Balcere** (*no kreisās*), projekta grupas “Hokeja entuziasti” pārstāvis **Jānis Kovals** un Vecumnieku novada Attīstības un plānošanas nodaļas vadītāja un projektu vadītāja **Dace Šileika** aicina gan Vecumnieku, gan pārējos Zemgales un Latvijas novadus arī šogad piedalīties projektu konkursā “Sabiedrība ar dvēseli – Latvija”, kas dod iespēju uzlabot vidi sev apkārt.

Noslēguma pasākumā apvienības “Sabiedrība ar dvēseli – Latvija” valdes priekšsēdētājs **Edvīns Bartkevičs** pateicās pašvaldībām par atbalstu un projektu dalībniekiem – par atsaucību un sirdsdegsmi, uzsverot, ka katrs realizētais projekts ir labākais veļtījums Latvijas simtgadei.

Par muzikālo noformējumu Lielvārdē rūpējās **Igo** un mūziķi no Kocēnu novada – **Renārs Veličko** un **Kārlis un Rūdolfs Zagorski**. Sarīkojumu vadīja SDL konkursa Vidzemes un Pierīgas reģiona koordinatore – Raunas novada domes priekšsēdētāja **Evija Zurģe** un Ādažu novada domes projektu vadītāja **Inga Pērkone**.

Visi pasākuma dalībnieki saņēma dāvanu – žurnāla **“Sabiedrība ar dvēseli” desmito** – jubilejas – **numuru**, kurā apkopota informācija par visu SDL aktivitātēs iesaistīto pašvaldību īstenotajiem projektiem 2015. gadā. Daudzās pašvaldībās šie “mazie projekti” tiek saukti “Iedzīvotāji veido savu vidi” vai “Darām paši”, lai vieglāk saprotama konkursa būtība – brīvprātīgais darbs domubiedru grupas izlolotas projektu idejas sagatavošanā un īstenošanā. Kopumā iesaistītajās Latvijas pašvaldībās īstenoti 378 projekti, un apbrīnas vērts ir tas darbs, ko paveikuši simtiem entuziastu un ar nelieliem finanšu līdzekļiem.

Sagatavojušas **Signeta Lapīņa, Baiba Zvejniece, Monika Griezne, Antra Meluškāne, Iveta Balcere** un **Eva Vlasova**

"SABIEDRĪBA AR DVĒSELI - LATVIJA"

Foto: Anita Saka

KONKURSS "DĪŽPROJEKTS" – radoši un drosmīgi risinājumi lauku attīstībai

Anita Seļicka,
"Latvijas Lauku foruma" izpilddirektore

Biedrība "Latvijas Lauku forums" jau sesto gadu organizēja projektu dižošanās akciju – konkursu "Dižprojekts", lai popularizētu unikālas un reģionu teritorijām un iedzīvotājiem nozīmīgas idejas, kas īstenotas projektos ar LEADER pieejas finansējuma atbalstu. Konkurssam tika izvirzīti 18 diži projekti no visiem Latvijas reģioniem, ko īstenojušas biedrības, privātpersonas, uzņēmumi un pašvaldības.

Ikviens no "Dižprojekta 2015" kandidātiem ir apliecinājums, ka lauki ir lieliska vieta, kur dzīvot, strādāt un atpūsties. Piesaistot LEADER finansējumu, projektu īstenojami izdevies radīt ilgtspējīgus un radošus risinājumus, kas ir nozīmīgi lauku attīstībā, spēcinoši vietējo ekonomiku, uzlabojot dzīves kvalitāti un iedvesmojot apkārtnē. Dižprojektu kandidāti saskaņoti iespējas un tās pilnvērtīgi īstenojuši, izmantojot pieejamos resursus.

Īstenoto projektu rezultātā sniegts ieguldījums uzņēmējdarbības pilnveidē, veikta gan vietējiem iedzīvotājiem, gan plašākai publikai pieejama teritoriju labiekārtošana, izveidoti jauni sabiedriskie pakalpojumi, pilnveidotas brīvā laika aktivitātes un radīti risinājumi dabas un kultūras mantojuma izpētei un mūsdienīgi iepazīšanai.

"Dižprojekta 2015" dalībnieki ir ļoti labi piemēri, kā ar LEADER finansējumu iespējams atbalstīt uzņēmējdarbību laukos, kas nozīmīgi tieši šobrīd, jo jaunajā plānošanas periodā vairāk nekā puse LEADER finansējuma tiks piešķirta tieši vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvām. Šāgada februāris iezīmīgs kā noslēdzošais posms vietējo rīcības grupu (VRG) vietējās attīstības stratēģiju izstrādē un apstiprināšanā. Tātad drīzumā VRG varēs uzsākt darbu pie jaunā perioda LEADER projektu izsludināšanas, kas sniegs jaunas iespējas ideju īstenošanai Latvijas laukos.

Konkurssam "Dižprojekts 2015" kandidātus no savām teritorijām izvirzīja vietējās rīcības grupas, un "Dižprojekta 2015" tituls tika noteikts vietējās rīcības grupas un partnerību vērtējumā. Savukārt sabiedrības lielākā atbalsta saņēmējs, iegūstot to sociālo tīklu balsojumā, tika pie īpašas pārsteiguma balvas. Šogad pirmo reizi līdztekus Dižprojekta titula piešķiršanai un balvai par plašāko iedzīvotāju atbalstu savas simpatijas piešķīra arī divas Latvijas nacionāla mēroga

organizācijas – asociācija "Lauku ceļotājs" un biedrība "Latvijas Zaļā kustība".

"Dižprojekta 2015" titulu un galveno balvu saņēma **Kristis Ēberliņš** no Saldus novada Nigrandes pagasta par projektu "**Biškopības produktu aprites uzņēmuma attīstīšana un modernizācija konkurētspējas veicināšanai**", ko izvirzīja "Saldus rajona attīstības biedrība". Augsti vērtējams daudzveidīgais produkcijas klāsts un Krista darbība izglītības jomā – skolās, bērnudārzos, virtuālajā interneta vidē un klātienē bišu dravā viņš iepazīstina bērnus, jauniešus un citus interesentus ar biškopja gada darba ciklu, medus bitēm un dažādo biškopības produkciju. Saldum kā jau Saldumu galvaspilsētai viena no atpazīstamības zīmēm ir biškopības produkti, ko Kristis ražo ar mūsdienīgām, inovatīvām metodēm. Sortimentā ir dažādu ziedu medus, krēmveida medus, šūnu medus, pirts medus, ziedputekšņi, bišu maize un bišu vaska sveces.

Lielāko iedzīvotāju atbalstu ne tikai savā Gulbenes novadā, bet visā Latvijā guva biedrības "Sateka" izvirzītais SIA "GanCO" projekts "**Mēbeļu labošanas un restaurācijas pakalpojumu attīstība SIA "GanCo"**", kas īstenots Daukstu pagastā **Jāņa Gangnusa** vadībā. Projekta rezultātā Gulbenes novadā ieviests jauns pakalpojums – mēbeļu labošana un restaurācija, iegādātas kokapstrādes iekārtas un nodrošinātas četras darba vietas.

“Balvu rajona partnerības” izvirzītais SIA “Amati projekts” īstenotais projekts “Mazbudžeta mārketingu un energoaudita un projektēšanas pakalpojumi Ziemeļlatgalē” saņēma atzinību par ieguldījumu energoefektivitātes veicināšanā Latvijā. Ar projekta palīdzību iegādāti reklāmas izgatavošanas un energoaudita instrumenti, un nu uzņēmums veic gan tehnisko rasējumu, plakātu un citu vizuālās reklāmas materiālu druku, gan sniedz termogrāfijas un energoauditora slēdzienu, projektē inženiertīklus un veic autoruzraudzību atbilstoši būvnormatīviem. Projektu īstenojusi jauna ģimene, kas no Rīgas atgriezies uz dzīvi Balvos un 2013. gada nogalē nodibinājusi uzņēmumu SIA “Amati projekts”. Šā projekta vadītājs **Mārtiņš Kaļva** un uzņēmuma valdes locekle **Elīna Kaļva** labprāt dalās savā pieredzē ar jauniešiem, lai iedvesmotu viņus darboties laukos un kā iespējamo dzīves ceļu izvēlēties uzņēmējdarbību.

Dižprojektu vidū šogad iekļuvuši arī biedrības “**ROBLANKA**” īstenotais projekts par Prūšu ūdenskrātuves atpūtas kompleksa labiekārtošanu Priekules novada Virgas pagastā, biedrības “**Annahite**” projekts, ar kura palīdzību iegādāts aprīkojums un instrumenti galdniecības amatu darbnīcai Ventpils novada Puzes pagasta Stiklos, biedrības “**Pūpe**” projekts par publiska skvēra izveidi Babītē, biedrības “**Iepazīsim sevi**” projekts, kas palīdz saglabāt senās amatniecības prasmes un attīstīt lietišķās mākslas pakalpojumus Jelgavas novadā, biedrības “**Mālpils zivīm**” projekts par tūristu piekļuvi Mālpils ievērojamākajiem dabas un kultūrvēstures objektiem, Vecpiebalgas novada biedrības “**Ride it**” projekts “Makšķernieka ģimenes dienas Alaukstā”, Daugavpils novada biedrības “**Višķu attīstībai**” īstenotais projekts “Višķi uz vijņa” un sabiedriskās pirts izveide Višķu pagastā, biedrības “**Futbola klubs “Krāslava”**” projekts, kas ļāvis tikt pie sporta inventāra un jaunām formām bērnu futbola komandai, Alojās novada biedrības “**Ungurpils ezera saimnieks**” projekts par Ungurpils ezera peldošo salu valdzinājumu un **Rolanda Drelnieka** īstenotā “Jaunniedru svaigdobē” Alūksnes novada Alsviķos.

2015. gada konkursa dižprojektu vidū ir arī vairāki pašvaldību īstenotie projekti. **Salaspils novada domes** projekts “**Lašu un nēģu zvejas aizsprostu ekspozīcijas atjaunošana un teritorijas labiekārtošana Daugavas muzejā Doles salā**” ļāvis atjaunot vienu no interesantākajiem Daugavas muzeja apskates objektiem – lašu un nēģu tačus (aizsprostus). Tos novērtējuši arī ES 27

dalībvalstu zivsaimniecības ģenerāldirektori un atašeji kopā ar pārstāvjiem no Eiropas Komisijas un Eiropas Zvejas kontroles aģentūras, kas pērnā gada maijā apmeklēja Daugavas muzeju.

Limbažu novada pašvaldības īstenotā projekta “**Slēpošanas aktivitātes**” mērķis ir nodrošināt iespēju aktīvi atpūties un sportot ziemas periodā, piedāvājot kvalitatīvi ierīkotu distanču slēpošanas trasi pie Lielezera. Ziemas aktivitātēm iegādāts sniega motocikls, 22 pāri slēpju, kā arī nūju un zābaku komplekti. Uz Lielezera un dabas takā līdz Pukšām izveidotā slēpošanas trase vilina gan lielus, gan mazus slēpotājus, bet īpašas sajūsmas vērts ir ledus karuselis.

Garkalnes novada dome, pateicoties projektam “**Klavieru iegāde k/c Bergī**”, tikusi pie jaunām klavierēm “Grand Piano Estonia 225”, kas nu skan kultūras centrā Bergos. Tās atzinīgi vērtē gan interešu izglītības pulciņu dalībnieki, gan viesmākslinieki, gan, protams, pasākumu un koncertu apmeklētāji.

Talsu novada pašvaldības projekts “**Sabiles vīna kalna labiekārtošana**” unikālajā apskates objektā, kas ierakstīts Ginesa rekordgrāmatā kā vistālāk ziemeļos augošie un ražojošie vīnogulāji, ļāvis nomainīt žogu, uzstādīt divus vārtus, ierīkot sešus soliņus un izbūvēt terasi.

Ādažu novada domes un Ādažu novada muzeja īstenotais projekts “**Skārienjutīgu ekrānu, mikrodatu un stiprinājumu piegāde**” nodrošina Ādažu muzeja vēstures un mākslas galeriju ar skārienjutīgu monitoru un mikrodatu.

Ādažu novada domes priekšsēdētājs **Māris Sprindžuks** priecājas, ka jaunais aprīkojums ļauj organizēt pasākumus un izglītojošas norises daudz mūsdienīgāk.

Vairāk par LEADER pieeju, vietējām rīcības grupām un citām vietējām iniciatīvām Latvijas laukos lasiet “Latvijas Lauku foruma” mājaslapā: lf.partneribas.lv.

ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM

Ja nezini, ko vēlies, dabūsi to, kas paliks pāri!

☺ ☺ ☺

Sarunājas divas draudzenes:

– Mēs ar vīru nekad neejam uz modes skatēm, jo pēc tam visu nakti nevaram aizmigt – es domāju par jauniem tērpiem, bet mans vīrs – par jaunu sievu!

☺ ☺ ☺

– Kāpēc atvaļinājuma pirmā diena ir vislabākā diena visā atvaļinājumā?

– Tāpēc, ka tad vēl kabatā ir visa atvaļinājuma nauda.

☺ ☺ ☺

– Vakar man uz galvas uzkrita kaste!

– Un kas tajā bija iekšā?

– Nekas!

– Un kastē?

☺ ☺ ☺

Slimnīcas pagrabā izceļas ugunsgrēks. Ierodas ugunsdzēsēji, apdzēs un tad ziņo slimnīcas vadībai:

– Pagrabā atradām trīs cietušos. Divus izdevās atdzīvīnāt, bet trešais diemžēl vairs nebija glābjams.

– Bet mums taču pagrabā ir tikai morgs!

☺ ☺ ☺

Vīrs, no rīta svaigi noskuvies, saka sievai:

– Kad noskujos, patiešām jūtos kā divdesmit gadus jaunāks!

– Mīļais, vai turpmāk tu nevarētu skūties vakaros?

☺ ☺ ☺

– Vai esi dzirdējis – no Koļas aizgājusi sieva, atstājot viņu bez graša kabatā!

– Nekā briesmīga! Jurim iet vēl sliktāk! Arī viņu sieva ir atstājusi bez graša kabatā, bet nav aizgājusi!

☺ ☺ ☺

– Ar ko nodarbojies?

– Esmu ainavu dizaina speciālists.

– Vareni! Un ko īsti tu dari?

– Stūrēju buldozeru.

☺ ☺ ☺

– Kāpēc vīrs ar sievu pa lielveikalu pastaigājas, rokās sadevušies?

– Izskatās gana romantiski, bet patiesībā tas galvenokārt ir ekonomiski!

☺ ☺ ☺

Policijas virsnieka meita:

– Tēt, es esmu stāvoklī! Un te būs aizdomās turamo saraksts.

☺ ☺ ☺

Iet divi izsalkuši studenti, redz – pie piektā stāva balkona piesieta cieti žāvēta desa. Pirmais saka:

– Tu stāvi sardzē, bet es uzrāpšos pēc desas!

Sāk rāpties, ticis jau gandrīz augšā, bet te pienāk

policists:

– Ko jūs te darāt?

Sardzē stāvošais students:

– Nu... mēs te... dāvanas uz Jaungadu izkarinām!

– Kāds Jaungads jūnijā?

Otrais students pirmajam, kas augšā:

– Pēter, kabini nost to desu! Es taču tev teicu, ka Jaungads nevar būt vasarā!

☺ ☺ ☺

Esmu precējies divas reizes. Abas – neveiksmīgi! Pirmā sieva aizgāja, bet otrā ne...

☺ ☺ ☺

Šis skrejošais laiks un meitenes:

– astoņgadīgu meiteni ieliec gultā un pastāsti pasaku;

– astoņpadsmitgadīgai jāsastāsta pasakas, lai iedabūtu gultā;

– divdesmit astoņgadīgā gultā ir pasaka;

– trīsdesmit astoņgadīgā saka – nestāsti pasaciņas, nāc gultā!

☺ ☺ ☺

Bārā ienāk aiz prieka starojošs vīrs:

– Visiem uzsaucu! Man dēls piedzimis!

Visi:

– Oho! Apsveicam! Kā jūtas sieva?

Vīrs (manāmi samulsis):

– Viņa vēl nezina...

☺ ☺ ☺

Vīrietis it visur apsteidz sievieti – pirmais atnāk uz randiņu, pirmais atzīstas mīlestībā un pirmais aizmieg.

☺ ☺ ☺

– Hallo! Vai psihiatriskā klīnika? Atbrauciet, lūdzu, te vienam cilvēkam kļuvis ļoti labi un viss esot kārtībā!

☺ ☺ ☺

Vietējā alus festivālā gadījās neplānota ķibebe – garāžā ieradās sieva.

☺ ☺ ☺

Tramvajā pasažieris stostīdamies uzrunā priekšā stāvētāju:

– Va–vai ju–jūs kāp–kāp– kāpsit ārā?

Priekšā stāvētājs klusē, neatbild. Kad jautātājs ir pieturā izkāpis, pārējie pasažieri pārmet klusētājam:

– Nu kā jums nav kauna? Vai atbildēt bija grūti?

– Ne-ne-negribēju da-dabūt pa ģī-ģīmi!

☺ ☺ ☺

Uz ielas vīrieti uzrunā jauna sieviete:

– Man šķiet, jūs esat tēvs vienam no maniem bērniem!

Vīrietis ir acīmredzamā šokā:

– Es?!

– Neuztraucieties, es esmu skolotāja.

OJĀRA MARTINSONA SATIKTIE

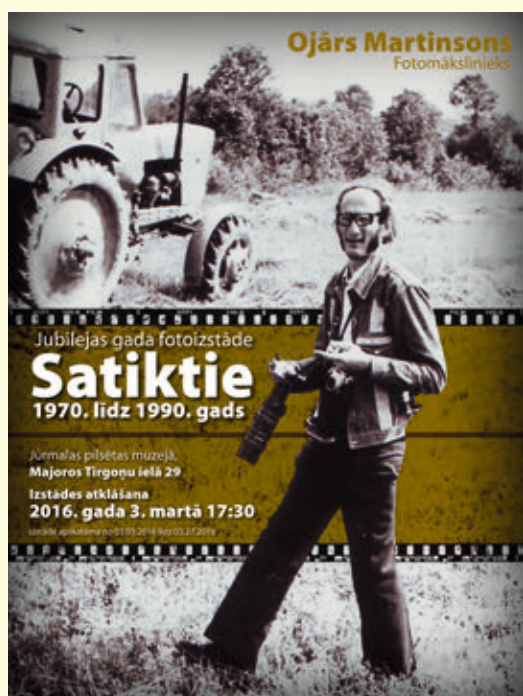
LPS žurnāls “Logs” un fotogrāfs Ojārs Martinsons **satikās** 21. gadsimta pašā sākumā, un visus šos gadus Ojārs uzcītīgi kalpojis Latvijas pašvaldībām, iemūžinot vietas, cilvēkus un notikumus. Februārī LPS kolektīvs sumināja fotomeistaru jubilejā, kuras skaitli grūti savietot ar dzīvē skatāmo jauneklīgo tēlu. Lai tāpat izdodas turpināt!

Ojārs Martinsons dzimis 1941. gada 2. februārī Valkā. Mācījies Ērgļu vidusskolā, 1965. gadā beidzis Jelgavas Lauksaimniecības akadēmiju. *“Fotografēju jau kopš vidusskolas laikiem, visu savu aktīvo mūžu. Pat mācoties akadēmijā, savu diplomdarbu izstrādāju par lauksaimniecības dzīvnieku fotografēšanu,”* stāsta mākslinieks. *“Mana bagātība ir mani septiņi bērni, desmit mazbērni un pieci mazmazbērni. Viņi dod man spēku, enerģiju un prieku darboties tālāk. To es noteikti gribētu pateikt savā jubilejā.”*

Šogad aprit 19 gadi, kopš Ojārs Martinsons **satikās** ar Jūrmalu un jūrmalniekiem, sākot savas darba gaitas kā toreizējās avīzes “Jūrmala” fotokorespondents un līdz pat šai dienai fotokadros iemūžinot Jūrmalai un tās cilvēkiem svarīgus notikumus. Kopš 2003. gada viņš veido Jūrmalas pilsētas domes elektronisko fotoarhīvu, lai nākamajām paaudzēm atstātu mūslaiku liecības fotogrāfijās.

Radošo gaitu sākumā no 1970. līdz 1990. gadam, strādājot toreizējā jaunatnes žurnālā “Liesma” par fotokorespondentu un savus darbus publicējot arī citos tā laika žurnālos, Ojārs **satika** un fotofilmās fiksēja daudzus un dažādus varoņus – strādniekus un kolhozniekus, sportistus un studentus, daudz bērnu ģimenes un dažādu līmeņu vadītājus. Tomēr īstu gandarījumu viņš izjuta, kad darba uzdevumā nācās **satikt** un iemūžināt radošās inteligences pārstāvjus. Satikto personību izlase **līdz 27. martam** skatāma **Jūrmalas pilsētas muzejā – Ojāra Martinsona jubilejas izstādē “Satiktie”**. Izstādei izvēlēti unikāli Raimonda Paula, Imanta Ziedoņa, Imanta Kalniņa, Māras Zālītes, Elzas Radziņas, Vijas Artmanes un daudzu citu ievērojamu personību fotouzņēmumi. Savukārt **Kauguru kultūras namā** jau kopš 26. februāra aplūkojamas Ojāra Martinsona pagājušā gada notikumu **“Jūrmalas fotoreportāžas”**.

**Logi Ērģļos un citviet Latvijā un pasaulē.
Foto: Ilze Daugiallo un Sniedze Sproģe**

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634